SIR ARTHUR CONAN DOYLE

KIZIL SAÇLILAR KULÜBÜ

SHERLOCK HOLMES

Sir Arthur Conan Doyle

SHERLOCK HOLMES

KIZIL SAÇLILAR KULÜBÜ

Çeviren: Orhan Düz

AVRUPA YAKASI YAYINLARI

Sherlock Holmes-Kızıl Saçlılar Kulübü
Sir Arthur Conan Doyle
Genel Yayın Yönetmeni / Ahmet İzci
Editör / Pınar Aksoy
Çeviren / Orhan Düz
İç Tasarım / Adem Şenel
Kapak / Yunus Karaaslan

Avrupa Yakası Yayınları, İlgi Yayınlarının markasıdır.
Avrupa Yakası Yayıncılık
Çatalçeşme Sokak. No: 27/10
Cağaloğlu / İSTANBUL
Tel: 0212 526 39 75
Belgegeçer: 0212 526 39 76
www.avrupayakasiyayinevi.com
ilgiyayinevi@gmail.com

BOHEMYA'DA SKANDAL

I

Sherlock Holmes'a göre o, tam anlamıyla bir kadındı. Onun için başka bir ifade kullandığını pek duymadım. Holmes'un gözünde o, cinsiyetinin bütün özelliklerini sergileyen biriydi. Holmes'un Irene Adler'a karşı hissettiği duygunun "aşk"la kesinlikle hiç ilgisi yoktu. Bütün duygular, özellikle de bu duygu, onun soğuk, mükemmeliyetçi ama hayranlık uyandıracak kadar dengeli zihnine çok uzaktı. Bana göre o, dünyanın gördüğü en kusursuz akıl ve gözlem makinesiydi, ama aşık rolünün hakkını veremeyeceği de bir gerçekti. Yumuşak tutkulardan hep alayla bahsederdi. Bir gözlemci için bu duygular, insanın amaçlarının ve eylemlerinin ardında yatan gerçeği gösteren, hayranlık uyandırıcı mükemmel belirtilerden başka bir şey değildi. Fakat deneyimli bir mantıkçı böylesine tehlikeli duyguları, hassas ve gayet dengeli mizacına sızmasına izin verirse bu duygular, vardığı mantıksal sonuçlara gölge düşürebilecek, saptırıcı faktörler haline gelirdi. Hassas bir aletin üzerindeki bir toz zerresi veya güçlü bir mercekteki bir çatlak, onunki gibi bir mizaca sahip bir insan için bir tutkudan daha saptırıcı olamazdı. Ama ne olursa olsun hayatında tek bir kadın vardı: şüphe ve sorularla anımsadığı merhum Irene Adler.

Son zamanlarda Holmes'u nadiren görüyordum. Evliliğim nedeniyle birbirimize uzak kalmıştık. Ben, kendi düzeninin efendisi olmanın güzelliğini keşfetmiş, evimle ilgilenip tam bir mutluluğa kavuşmuşken; bohem ruhuyla sosyal etkinliklerin her türlüsünden nefret eden Holmes ise Baker Sokağı'ndaki evinde eski kitaplarına gömülmüştü. Haftadan haftaya kokain ile hırsları, uyuşturucunun yarattığı uyuşuklukla birlikte, güçlü tabiatının azgın enerjisi arasında salınıp duruyordu. Eskiden olduğu gibi suç araştırmalarıyla dinginleşiyor, engin zekâsı ve olağanüstü gözlem yeteneğiyle, ipuçlarından yola çıkarak polisin bile çaresiz kaldığı bazı vakaları çözüyordu. Zaman zaman, yaptıkları kulağıma geliyordu; Trepoff cinayetinde Odessa'ya davet edilişi, Trincomalee'deki Atkinson kardeşlerin eşsiz trajedisini çözüşü ve son olarak Hollanda kraliyet hanedanı vakasında gösterdiği inceliklerle dolu başarıyı hep takip etmiştim. Ancak günlük gazeteleri okuyan herkes gibi edindiğim bu bilgiler dışında, eski dostum ve yoldaşımdan pek haber alamıyordum.

1888 yılının 20 Mart gecesi pratisyen hekim olarak açtığım

muayenehanedeki bir hastamdan eve dönüyordum. Derken yolum tesadüfen Baker Sokağı'na düştü. 'Kızıl Soruşturma'nın karanlık olayları dolayısıyla gayet iyi hatırladığım o kapının önünden geçerken, Holmes'u yeniden görmek ve olağanüstü yeteneklerini nasıl kullandığına yeniden şahit olmak için içimde dayanılmaz bir arzu uyandı. Odasının ışıkları yanıyordu ve yukarı baktığımda, uzun ve zayıf silüetinin iki kez perdenin önünden geçtiğini farkettim. Çenesini göğsüne dayamış, elleri arkasında kavuşmuş şekilde odanın içinde hızlı adımlarla dolanıp duruyordu. Her türlü alışkanlığı ve ruh halini yakından bildiğim için onun bu davranışının anlamını hemen çıkardım. Yine iş başındaydı. Uyuşturucunun yarattığı hayallerden sıyrılmış, yeni bir problemin izini sürüyordu. Zili çaldım ve vaktiyle onunla paylaştığım odaya girdim.

Beni coşkuyla karşılamadı. Zaten nadiren öyle olurdu; ama sanırım beni gördüğüne sevinmişti. Tek laf etmeden ama dostane bir bakışla bana koltuğu işaret etti. Bir kutu sigara fırlatırken kül tablası ile çakmağın yerini gösterdi. Sonra şöminenin önünde durarak, kendine özgü bakışlarıyla beni tepeden tırnağa dikkatlice süzdü.

"Evlilik sana yaramış," dedi. "Seni gördüğümden bu yana yaklaşık dört kilo almışsın Watson."

"Üç buçuk," diye cevap verdim.

"Sahi mi? Bence biraz daha fazladır. Biraz daha fazla olduğunu sanıyorum Watson. Gördüğüm kadarıyla yine pratisyenliğe dönmüşsün. Tekrar çalışmaya başlama niyetinin olduğunu bana söylememiştin."

"O halde bunu nereden biliyorsun?"

"Görüyorum; gördüklerimden çıkarıyorum. Yoksa son günlerde yağmurdan iliklerine kadar ıslandığını, ayrıca evinde çok beceriksiz ve dikkatsiz bir hizmetçinin olduğunu nasıl bilebilirdim?"

"Azizim Holmes," dedim. "Bu kadarı da fazla ama. Birkaç yüzyıl önce yaşamış olsaydın seni diri diri yakarlardı. Perşembe günü kırda yürüyüşe çıktığım ve eve perişan halde döndüğüm doğru, ama elbiselerimi değiştirmiş olduğuma göre bunu nasıl anladın? Mary Jane'e gelince yola gelmez bir vaka; karım da onu sık sık uyarıyor. Yine de bütün bunları nereden biliyorsun aklım almıyor."

Kıs kıs güldü ve uzun narin ellerini ovuşturdu.

"Çok basit," dedi. "Gözlerim bana, sol ayağındaki ayakkabının iç tarafında, tam şömine ışığının vurduğu yerde, ayakkabı derisinin üzerinde birbirine neredeyse paralel altı çizik bulunduğunu söylüyor. Kurumuş çamuru çıkarmak için kazımaya çalışmış beceriksiz birinin elinden çıktıkları açık. Gördüğün gibi, akıl yürütmeyle, yağmurlu bir havaya yakalandığını ve Londra'nın en kötü çizme temizleyicisine sahip olduğunu çıkarabiliyorum. Muayenehanende çalışmakta olduğunu ise şundan çıkardım: Bir beyefendi odama girdiğinde tentürdiyot kokuyorsa, sağ elinin işaret parmağında siyah bir gümüş nitrat lekesi varsa ve paltosunun sağ cebinde, stetoskopunu saklamış olduğu yeri belli eden bir kabarıklık varsa, onun faal bir hekim olduğunu anlayamamam için aptal olmam gerekir."

Akıl yürütme sürecini açıklamadaki rahatlığı üzerine gülmekten kendimi alamadım. "İleri sürdüğün delilleri dinledikçe," dedim, "çözümün gülünç ölçüde kolay olduğunu, benim bile bunu aynı kolaylıkla yapabileceğimi görüyorum. Fakat yeni bir örnekle karşılaştığımda sen çözümü açıklayana kadar şaşkınlığım geçmiyor. Oysa benim gözlerim de seninkiler kadar iyi."

"Doğru," diye cevap verdi. Bir sigara yaktı ve koltuğa gömüldü. "Bakıyorsun ama gözlemlemiyorsun. Aramızdaki fark belli. Mesela, antreden bu odaya çıkan merdivenleri sık sık görmüşsündür."

"Sık sık."

"Ne kadar sık?"

"Yüzlerce kez, sanırım."

"Peki kaç tane basamak var?"

"Kaç tane mi? Bilmiyorum."

"Tam da bu işte! Çünkü gözlemlemedin. Ama baktın. Benim demek istediğim de bu. Ben on yedi basamak olduğunu biliyorum çünkü ben hem baktım hem de gözlemledim. Bu arada, küçük problemlerle ilgilendiğin ve benim bazı önemsiz deneyimlerimi kaleme alma meziyetine sahip olduğun için şu mesele ilgini çekebilir" dedi.

Masanın üzerinde duran pembe renkli ve kalın bir mektup zarfını bana uzattı. "Postayla yeni geldi," dedi. "Yüksek sesle oku."

Mektup tarihsizdi ve üzerinde ne bir imza, ne de bir adres vardı. "Bu akşam saat sekize çeyrek kala," diyordu mektupta, "sizi bir beyefendi ziyaret

edecek.Çok önemli bir konu hakkında fikrinizi alacak. Son zamanlarda Avrupa'nın kraliyet ailelerinden biri adına yaptığınız araştırmalar, böyle önemli konularda güvenilir biri olduğunuzu gösteriyor. Her kesimden sizinle ilgili edindiğimiz bilgiler bu yöndedir. Lütfen o saatte odanızda olunuz ve ziyaretçinin yüzündeki maskeyi mazur görünüz."

"Çok esrarengiz," dedim. "Sence ne anlama geliyor?"

"Henüz elimde bir bilgi yok. Elinde bilgi olmadan bir teori üretmek büyük bir hata olur. İnsan teorileri gerçeklere uyduracağına, farkında olmadan gerçekleri teorilere uydurmaya çalışır. Gelelim mektuba; ondan ne çıkarıyorsun?"

Mektup kâğıdını ve üzerindeki yazıyı dikkatle inceledim.

"Bu yazının hali vakti çok yerinde olsa gerek," diye söze başladım, dostumun akıl yürütme tarzını taklit etmeye çalışarak. "Böyle bir kâğıdın paketi üç şilinden aşağı değildir.

Acayip sağlam ve sert bir kâğıt."

"Acayip... doğru kelime bu," dedi Holmes. "Kesinlikle İngiliz kâğıdı değil. Işığa tut da, bak!"

Dediğini yaptım ve kâğıdın filigramına"Eg", "P" ve "Gt" ifadelerinin işlenmiş olduğunu gördüm.

"Bundan ne çıkarıyorsun?" diye sordu Holmes.

"Kağıt üreticisinin adı şüphesiz; ya da isminin baş harfleri olsa gerek."

"Hiç de değil. 'G' ve 't' Almanca'da 'şirket' anlamına gelen 'Gesellschaft'ın kısaltması.

Bizdeki 'Co.' gibi. 'P' tabiki, 'Papier', yani 'kâğıt'. Şimdi de 'Eg' için uluslararası atlasımıza bakalım." Kitaplıktan kalın, kahverengi, ağır bir kitap indirdi. "Eglow, Eglonitz -hah! İşte buldum: Egria. Carlsbad yakınlarında Almanca konuşulan bir ülkede, Bohemya'da bir yer. Wallenstein'in burada ölmesi nedeniyle meşhur olmuş bir şehir; ayrıca çok sayıda cam ve kâğıt fabrikalarıyla da ün yapmış. Aha, dostum buna ne diyorsun?"

Gözleri parıldadı ve sigarasından derin bir nefes çekerek koca mavi dumanını zaferini ilan edercesine havaya üfledi.

“Kâğıt Bohemya’da imal edilmiş,” dedim.

“Kesinlikle. Ve mektubu yazan adam bir Alman. Garip cümle yapısına baksana: ‘Her kesimden sizinle ilgili edindiğimiz bilgiler.’ Bir Fransız ya da Rus bunu bu şekilde yazmazdı. Sadece Almanlar fiilleri böyle kaba kullanır. Öyleyse yapılacak tek birşey kalıyor; Bohemya malı kâğıdına yazan ve yüzünü göstermemek için maske takan bu Alman’ın ne istediğini bulmak. Ve yanılmıyorsam, kendisi bütün şüphelerimizi gidermek üzere şimdi buraya geliyor.”

Sözünü henüz bitirmişti ki sokaktaki kaldırıma sürtünen tekerlek gürültüsüyle at nalı sesi duyuldu, hemen ardından da zil aniden çaldı. Holmes ıslık çaldı.

“Seslere bakılırsa bir fayton bu,” dedi. “Evet,” diye devam etti, pencereden dışarı bakarak, “küçük şirin bir fayton. Güzel bir çift at tarafından çekilmekte. Her biri üç bin şilin eder. Bu işte para var, Watson; bakalım işin içinden neler çıkacak!”

“Ben artık gitsem iyi olur, Holmes,” dedim.

“Sakın ha doktor. Olduğun yerde kal. Ben sensiz ne yaparım? Hem, bu iş çok ilginç olacak gibi. Kaçırırsan yazık olur.”

“Ama senin müşterin...”

“Onu kafana takma. Yardımına ihtiyacım olabilir. İşte geliyor. Şu koltuğa otur doktor ve gözlerini dört aç.”

Merdivenleri çıkan ve koridora kadar gelen yavaş ve ağır ayak sesleri, oda kapımızın önünde kesildi. Ve sert bir şekilde kapıya vuruldu.

“Giriniz!” dedi Holmes.

İçeriye, en az 1.90 boyunda, Herkül gibi kolları, bacakları ve göğsü olan bir adam girdi. Kıyafeti, İngilizlere göre zevksiz sayılacak derecede gösterişliydi. Kruvaze paltosunun kol yenleri ile yakası, kalın ve geniş astragan kürklüydü; omuzlarında taşıdığı koyu mavi rengindeki pelerin, ateş kırmızısı rengi ipek bir kumaşla astarlanmış ve zümrüt bir broşla boynuna tutturulmuştu. Baldırlarına kadar çıkan çizmelerini süsleyen kahverengi kürk, giysileriyle uyandırdığı barbar zenginliği tamamlıyordu. Bir eliyle geniş kenarlı bir şapka tutuyor, diğer eliyle ise, yanaklarından başlayarak yüzünün üst kısmını örten siyah bir büyücü maskesini oturtmaya çalışıyordu. Yüzünün görünen alt kısmından güçlü

bir karaktere sahip olduğu anlaşılıyordu; inatçılık raddesine varan bir kararlılığı gösteren; kalın, sarkık bir dudak ve uzun, düz bir çene.

“Mektubumu aldınız mı?” diye sordu, kalın, sert bir ses tonu ve belirgin bir Alman aksanıyla. “Size geleceğimi söylemiştim.” Kime hitap edeceğine karar verememiş gibi bir bana bir Holmes’a baktı.

“Lütfen oturunuz,” dedi Holmes. “Sizi dostum ve meslektaşım Dr.Watson’la tanıştırayım. Kendisi ara sıra vakalarımda bana yardım etmek nezaketinde bulunur. Kiminle konuşma şerefine nail olduğumu öğrenebilir miyim acaba?”

“Bana Kont Von Kramm diye hitap edebilirsiniz; Bohemya’lı asillerdenim. Size çok önemli bir meseleyi açacağım için, şu beyefendinin, yani dostunuzun sır tutmasını bilen güvenilir ve namuslu bir kişi olduğunu umuyorum; aksi takdirde sizinle yalnız görüşmeyi tercih ederim.”

Gitmek üzere kalkmıştım ki, Holmes beni bileğimden yakalayarak koltuğa geri itti. “Ya her ikimizle konuşursunuz, ya da hiçbirimizle,” dedi Holmes. “Bana söyleyeceğiniz herşeyi bu beyefendinin önünde de söyleyebilirsiniz.”

Kont geniş omuzlarını silkti. “O halde başlayayım,” dedi. “Fakat öncelikle anlatacaklarımın iki yıl süre ile sır olarak kalmasını size, şart koştuğumu bilmenizi isterim; bu sürenin sonunda anlatacaklarımın bir önemi kalmayacaktır, ama şu an için Avrupa tarihini etkileyecek bir olay olduğunu söylersem abartmış olmam.”

“Size söz veriyorum,” dedi Holmes.

“Ben de,” diye ekledim.

“Maskeli olduğum için kusura bakmayın,” diye devam etti garip ziyaretçimiz. “Beni görevlendiren kişi, elçisinin tanınmasını istemiyor ve şunu da itiraf etmeliyim ki, az önce kendimi tanıtırken söylemiş olduğum ünvan bile aslında bana ait değil.”

“Bunun farkındaydım,” dedi Holmes umarsızca.

“Şartlar çok hassas ve her türlü önlemin alınması gerekiyor. Aksi halde Avrupa’nın kraliyet hanedanlarından birini ciddi sıkıntıya sokacak bir skandal patlak verebilir. Açık konuşmak gerekirse, bu mesele Bohemya kralı, büyük Ormstein Ailesi ile ilgilidir.”

“Bunu da anlamıştım,” diye homurdandı Holmes. Koltuğuna yerleşip

gözlerini kapattı.

Ziyaretçimiz, kendisine Avrupa'nın en keskin zekalı ve en enerjik dedektifi olarak tanıtılan bu adamın şimdi koltukta baygın uzanmış halini görünce büyük bir şaşkınlığa düşmüştü. Holmes, gözlerini yavaş yavaş açarak iri yarı müşterisine sabırsızca baktı.

"Eğer, Majesteleri sadede gelme tenezzülünü gösterirse," diye söze başladı,"elimden geleni yaparım."

Adam yerinden fırlayarak sıkıntıyla odada ileri geri yürümeye başladı. Ümidi kırılmış gibiydi; yüzündeki maskeyi çıkarıp yere fırlattı.

"Haklısınız," diye bağırdı; "kral benim. Neden gizlemeye çalışayım ki?"

"Sahi neden?" diye söylendi Holmes. "Majesteleri daha konuşmaya başlamadan Cassel-Felstein Grandükü, Bohemya Kralı Wilhelm Gottsreich Sigismond von Ormstein'la karşı karşıya olduğumu anlamıştım."

"Fakat beni anlamalısınız," dedi garip ziyaretçimiz, tekrar yerine oturup elini yüksek beyaz alnında gezdirerek, "bu tip işleri kendi başıma halletmeye alışık değilim. Ama bu mesele o kadar hassas ki bir dedektife bırakırsam kendimi, yabancı ellere teslim etmiş gibi hissedecektim. Sırf size danışmak için Prag'dan buraya gizlice geldim."

"O halde lütfen danışınız," dedi Holmes, gözlerini tekrar kapatarak.

"Olanları kısaca anlatayım: Aşağı yukarı beş yıl önce, Varşova'ya yaptığım uzun bir gezide ünlü maceraperest Irene Adler'la tanıştım. Bu isim herhalde size tanıdık gelmiştir."

"Zahmet olmazsa doktor, fihristime bakar mısın ?" diye mırıldandı Holmes gözlerini açmadan.

Yıllardır insanlar ve olaylarla ilgili bütün bilgilerin arşivini tutuyordu, böylece bir konu ya da insan hakkındaki bilgiyi hemen bulabiliyordu.Bu kez de kısa bir süre içinde, bir Yahudi hahamının bilgileri ve derin deniz balıkçılığı üzerinde yazısı bulunan bir kurmay binbaşının bilgileri arasındaki bir maddede, aradığım kadının biyografisini buldum.

"Ver bakalım!" dedi Holmes. "Hım! 1858'de New Jersey'de doğmuş. Kontralto...La Scala! Hım Varşova Kraliyet Operası'nda primadonna – bulduk işte! Opera sahnelerinden emekli - aha! Londra'da yaşıyor - kesinlikle!

Anladığım kadarıyla Majesteleri bu genç kadınla ilişkiye girmiş, kamuya açıklandığında skandal çıkaracak mektuplar göndermiş ve şimdi de o mektupları geri almak istiyor."

"Tamamen doğru. Fakat siz nasıl..."

"Gizli bir evlilik oldu mu ?"

"Hayır."

"Resmi bir kâğıt veya evrak?"

"Yok."

"O zaman Majesteleri'ni tam takip edemiyorum. Eğer bu genç kadın, mektuplarını şantaj veya başka amaçlar için kullanacaksa onların orijinal olduklarını nasıl ispat edebilir?"

"Benim el yazım. "

"Taklit edilmiş olabilir.

"Özel mektup kağıdımı kullanmıştım ama."

"Boş mektup kâğıtlarınızı daha önceden çalmış olabilirler."

"Altına kendi mührüm var."

"Sahte mühür basılmış olabilir."

"Ya fotoğrafım?"

"Satın alınmıştır."

"Ama bu ikimizin birlikte çekilmiş fotoğrafı."

"Aman Tanrım! Bu çok kötü işte! Majesteleri gerçekten tedbirsiz davranmış."

"Aklım başımda değildi, çıldırmıştım."

"Kendinizi ciddi bir tehlikeye atmışsınız."

"O zamanlar Veliahttım. Henüz gençtim. Şimdi bile ancak otuzuma bastım."

"Resmi geri almalıyız."

"Denedik ama başaramadık."

"O zaman Majesteleri parasını ödemeli. Resmi satın almalıyız."

“Satmak istemiyor.”

“Çalarız o zaman.”

“Bunu beş kez denedik. Benim tuttuğum hırsızlar iki kez evini soydu. Bir keresinde seyahat ederken bavulunu değiştirdik. İki kez yolunu çevirdik. Hepsi nafile.”

“Hiçbir şey bulunmadı mı?”

“Hiçbir şey.”

Holmes güldü. “Çok hoş küçük bir mesele,” dedi.

“Fakat benim için çok önemli,” diye karşılık verdi Kral sitemle.

“Öyle olmalı. Peki, kadın fotoğrafla ne yapmayı düşünüyor?”

“Beni mahvetmeyi.”

“Ama nasıl?”

“Yakında evleniyorum.”

“Bunu duymuştum.”

“İskandinavya Kralı’nın ikinci kızı Clothüde Lothman von Sa-xe-Meningen’le. Bu ailenin katı prensiplerine ne kadar bağlı olduğunu biliyorsunuzdur belki. Müstakbel eşim de çok hassas bir ruha sahip. Sadakatimin üzerine düşebilecek en ufak bir gölge bütün evlilik planlarımı suya düşürür.”

“Peki, Irene Adler ne diyor?”

“Fotoğrafı onlara göndermekle tehdit ediyor beni. Biliyorum, yapar bunu. Siz onu tanımazsınız, çelik gibi sert bir ruhu vardır. Yüzü nasıl bütün kadınların yüzünden güzelse, zekâsı da tüm erkeklerin zekâsından güçlüdür. Başka bir kadınla evlenmeyeyim diye yapmayacağı şey yoktur.”

“Fotoğrafı şimdiye kadar göndermediğine emin misiniz?”

“Eminim.”

“Ama neden?”

“Çünkü nişan resmen ilan edildiği gün fotoğrafı gönderecekmiş; öyle söyledi bana. Yani önümüzdeki pazartesi.”

“Daha üç günümüz var demek,” dedi Holmes esneyerek. “Bu da gayet iyi, çünkü şu an ilgilenmem gereken birkaç önemli işim var. Majesteleri bir süre Londra’da kalacaklardır tabii?”

“Elbette. Beni Langham Oteli’nde, Kont Von Kramm adıyla bulabilirsiniz.”

“O halde olan bitenleri haber vermek için size telgraf çekeceğim.”

“Lütfen bunu yapın. Merakla bekleyeceğim.”

“Peki ya para meselesi?”

“Size açık çek vereceğim.”

“Sınırsız mı?”

“Size şu kadarını söyleyeyim, o fotoğrafı ele geçirmek için krallığımın eyaletlerinden birini feda etmeye hazırım.”

“Peki şu anki harcamalar?”

Kral, pelerinin altından ağır, deri bir çanta çıkartarak masanın üzerine koydu.

“Üç yüz altın ve yedi yüz banknot var,” dedi.

Holmes defterinin sayfasına bir makbuz yazarak ona uzattı.

“Matmazelin adresi?” diye sordu.

“Briony Köşk’ü, Serpentine Caddesi, St. John Korusu.”

Holmes not aldı. “Son bir soru daha,” dedi. “Şu fotoğraf büyük boy mu?”

“Evet.”

“Artık size iyi geceler dilerim, Majesteleri, size yakında iyi haberler getireceğime inanıyorum.”

Kraliyet faytonu sokakta ilerlerken Holmes bana dönerek devam etti: “Sana da iyi geceler Watson. Yarın öğleden sonra saat üçte bana uğrarsan, bu küçük mesele hakkında seninle konuşuruz.”

II

Ertesi gün saat tam üçte Baker Sokağı'na vardım, fakat Holmes henüz gelmemişti. Ev Sahibesi onun, sabah saat sekizi biraz geçe evden çıktığını söyledi. Holmes'un gelmesi Ne kadar sürerse sürsün beklemeye karar vererek şöminenin yanına oturdum. Bu araştırma çok ilgimi çekmişti. Gerçi daha önce anlattığım iki hikâyedeki garip ve karanlık özellikler bu sefer yoktu ama vakanın içeriği ve müşterinin yüksek makamı, hikâyeye apayrı bir hava katıyordu. Benim ilgimi çeken hususlar, yapılan araştırmaların yanı sıra, dostumun olaylara hâkimiyeti, keskin akıl yürütme usulü, çalışma sistemi ve en karmaşık gizemleri hızlı ve mükemmel yöntemlerle çözüşüydü. Hep başarılı olmasına o kadar alışmıştım ki, başarısızlık ihtimali aklımın ucundan bile geçmiyordu.

Saat dörde doğru kapı açıldı ve kırmızı suratlı, pejmurde kıyafetli, sarhoş görünümlü bir seyis odaya daldı. Dostumun kılık değiştirmede ne kadar yetenekli olduğunu bilirdim ama bu kez gelenin Holmes olup olmadığını anlamak için çok dikkatli bakmam gerekti. Bana selam verip yatak odasına geçti. Beş dakika sonra her zamanki düzgün kıyafetleriyle dışarı çıktı. Ellerini ceplerine sokarak şöminenin önüne bacaklarını uzattı. Birkaç dakika kıs kıs güldü.

"Doğru olamaz," diye bağırıp, tekrar gülmeye başladı, takatti kesilip koltuğa yaslanmak zorunda kalana kadar böyle devam etti..."

"Ne oldu?"

"Çok eğlenceli. Bu sabah neler yaptım, tahmin edemezsin."

"Tahmin edemiyorum. Sanırım Bayan Irene Adler'ın ne gibi alışkanlıkları olduğunu araştırdın, kim bilir belki de evini gözetledin."

"Doğru ama bambaşka yollardan...Bu sabah saat sekizi biraz geçe, işten çıkmış bir seyis kılığında evden ayrıldım. Seyislere her zaman sempati duyulur. Onlardan biri olursan bilinmesi gereken herşeyi öğrenirsin. Briony Köşkü'nü hemen buluverdim. Arkasında bir bahçesi olan, önü sokağa bakan iki katlı şahane bir villaydı. Kapısında büyük bir kilit vardı. Sağ tarafta ise; neredeyse döşemeye kadar inen yüksek pencereleriyle, büyük bir oturma odası vardı. Pencerelerin İngiliz kilitleri bir çocuğun bile kolaylıkla açabileceği cinstendi.Arka taraftaki fayton durağının çatısından, evin koridoruna

ulaşılabiliyordu. Başka da kayda değer bir şey yoktu. Evin dört bir tarafını kolaçan ettim, fakat ilginç bir şey gözüme çarpmadı.

"Sonra sokaktan aşağı yürürken, beklediğim şeyi buldum. Bahçe duvarı boyunca uzanan çıkmaz bir sokağın sonunda bir ahır vardı. Atları kaşağılayan seyislere yardım ettim; bunun karşılığında iki peni, bir şişe içki, iki sarımlık sert tütün ve Bayan Adler hakkında istediğim tüm bilgileri edindim. Tabii bu arada, çevrede oturan ve hiç ilgimi çekmeyen diğer insanların hayat hikâyelerini de dinlemek zorunda kaldım."

"Peki, kimmiş bu Irene Adler?" diye sordum.

"O civardaki bütün erkeklerin başını döndüren. Bu gezegen üzerinde etek giyen yaratıkların en sevimlisi; Serpentine Sokağı'ndaki ahırda adamlardan biri böyle diyordu. Sakin bir hayatı varmış; konserlerde şarkı söylüyor, her sabah saat beşte evinden arabasıyla çıkıyor ve her akşam tam yedide yemek için geri dönüyormuş. Şarkı söylemeyeceği zamanlar pek seyrek dışarı çıkıyormuş. Evinde kendisini, esmer, yakışıklı ve gösterişli bir adam sık sık ziyaret ediyormuş.Günde en az bir kere gelirmiş; çoğu zaman iki kere. Adliyeden Bay Godfrey Norton diye biriymiş. "Faytoncularla dostluk kurmanın yararlarını gör işte." Adamı birçok kez buradan, Serpentine Sokağı'ndan eve götürmüşler.Onun hakkında herşeyi biliyorlar. Anlattıklarını dinledikten sonra Briony Köşkü'nün önünde son bir tur daha atarak hücum planımı düşündüm."

"Şu Godfrey Norton'in meselede önemli bir rol oynadığı açıktı. Avukat olduğunu söylüyorlardı, bu bana ilginç geldi. Aralarında ne tür bir ilişki vardı acaba? Avukatın sık sık yaptığı ziyaretlerin amacı neydi? Kadın onun müşterisi mi? Arkadaşı mıydı? Yoksa metresi mi? Müşterisi ise, genç kadın fotoğrafı ona emanet etmiş olabilirdi. Eğer değilse, emanet etme ihtimali azdı. Benim bundan sonra Briony Köşkü'ndeki araştırmalarıma devam edip avukatın adliyedeki odasını gözden geçirmem, yukarıdaki soruların cevabına bağlıydı. Önemli bir noktadaydım ve bu da araştırma alanımı genişletiyordu. Tüm bu ayrıntılarla canını sıkıyorum sanırım ama durumu anlaman için küçük sorunlarıma seni de ortak etmem gerekiyor."

"Seni cankulağıyla dinliyorum," diye cevap verdim.

"Tam da bu meseleyi zihnimde tartıyordum ki Briony Köşkü'nün önünde bir fayton durdu. İçinden bir beyefendi indi. Gaga burunlu, bıyıklı, esmer ve çok yakışıklı bir adamdı. Besbelli ki bahsettikleri adam buydu. Acelesi varmış gibi

görünüyordu. Faytoncuya beklemesini söyledi, kapıyı açan hizmetçinin yanından hızla içeri daldı. Tutumuna bakılırsa, kendi evindeymiş gibi hareket ediyordu."

"Eve gireli aşağı yukarı yarım saat olmuştu. Oturma odasının penceresinden onu görebiliyordum. Büyük adımlarla bir aşağı bir yukarı dolaşıyor, konuşurken de heyecan içinde ellerini kollarını sallıyordu. Kadını göremedim ama adam geldiğinden daha aceleci bir şekilde dışarı çıktı. Faytona binerken cebinden altın saatini çıkarıp baktı, 'Çılgınlar gibi sür,' diye bağırdı, 'önce Regent Sokağı'nda Gross ve Hankey Firması'na, sonra da Edgeware Yolu'ndaki St. Monica Kilisesi'ne. Yirmi dakikada gidersen bir altın alırsın, 'dedi.

"Gözden uzaklaştılar. Onları takip etsem mi diye düşünürken, evin önüne küçük bir fayton yanaştı. Ceketinin düğmeleri çözülmüş, kravatı kulağının arkasına düşmüş bir sürücüsü vardı.. Fayton evin önünde daha durmamıştı ki genç kadın dışarı fırladı. Arabaya binerken bir an için onu gördüm, bir erkeğin uğrunda ölebileceği kadar güzel yüzlü hoş bir kadındı.

"St. Monica Kilisesi'ne çek, John," diye bağırdı, "yirmi dakikada gidersen bir altın alırsın."

"Benim için fırsat doğmuştu, Watson. Faytonun arkasına mı sıçrasam yoksa peşinden mi koşsam diye düşünürken başka bir fayton geldi. Arabacı paspal görünümlü müşterisine şöyle bir baktı, fakat ben itiraz etmesine fırsat vermeden faytona atladım. 'St. Monica Kilisesi'ne,' dedim, 've yirmi dakikada gidersen bir altın alırsın.' Saat on ikiye yirmi beş vardı ve ufukta beni nelerin beklediği az çok belli olmuştu.

"Fayton adeta uçuyordu; hiç bu kadar hızlı gittiğimi hatırlamıyorum. Ama öbürküler bizden daha hızlılılar. Kiliseye vardığımda onların faytonlarının kapının önünde olduğunu gördüm; atları burunlarından soluyordu. Arabacıya parasını ödeyip kiliseye daldım. İçerisi bomboştu, sadece takip ettiğim iki kişi ve bir de onlarla ağız kavgasına başlayan beyaz cüppeli bir papaz vardı. Üçü de mihrabın önünde duruyordu. Kiliseye gelmiş herhangi biri gibi yan koridorda bir sıraya oturdum. Birden mihraptakiler yüzlerini bana doğru çevirdiler. Godfrey Norton, tüm hızıyla bana doğru koşmaya başladı.

"Tanrıya şükür," diye bağırdı. "Tam zamanında geldiniz. Rica ederim! Çabuk olun!"

“Ne oluyor?” diye sordum.

“Çabuk olun be adam, sadece üç dakikamız var; ondan sonra her şey yasalara uygun cereyan etmiş olacak.”

“Neredeyse sürüklenerek mihraba götürüldüm. Daha nerede olduğumu bile anlayamadan, kulağıma fısıldanan nikah merasimlerindeki alışagelmiş sözleri tekrarlamaya başladım; bilmediğim şeyler için yemin ediyordum. Kısacası Bayan Irene Adler ile Godfrey Norton’un evlenmelerine yardım ettim; Herşey bir anda olup bitti. Bir yanımda beyefendi, diğer yanımda hanımefendi, bana teşekkür ederken önümdeki papaz sevinçle gülümsüyordu bana. Ömrüm boyunca böyle akıl almaz bir duruma düşmemiştim. Az evvel de bunu düşündüğüm için gülmüştüm. Görünüşe göre nikah muamelesi için evrakta bir eksiklik vardı, bu nedenle papaz, şahit olmadan onları evlendirmeyi kesinlikle reddetmişti. Ben ortaya çıkınca sokakta uygun bir adam aramak zorunda kalmamışlardı. Gelin, bana bir altın verdi. Bu altını, hadisenin bir hatırası olarak saatimin zincirine taktım.”

“Olaylar tamamen beklenmedik şekilde gelişmiş,” dedim. “Sonra ne oldu?”

“Evet, planlarımın suya düşme tehlikesi vardı. Ne var ki yeni evlilerin hemen balayına çıkmalarından da korkuyordum.Çevik ve etkili önlemler almam gerekiyordu. Fakat kilisenin kapısında birbirlerinden ayrıldılar. Avukat adliyeye, kadın da kendi evine yol aldı. ‘Her zamanki gibi saat beşte parkta olacağım,’ dedi kadın ayrılırken. Daha fazlasını duyamadım. Ayrı ayrı yollara gittiler, ben de hazırlıklarımı yapmak üzere buraya eve döndüm.”

“Neymiş hazırlıkların?”

“Biraz soğuk biftek ve bir bardak bira,” diye cevap verdi.” Yemeği düşünemeyecek kadar meşguldüm ve anlaşılan bu akşam daha da meşgul olacağım. Bu arada senin yardımına ihtiyacım olacak doktor.”

“Memnuniyetle.”

“Kanunlara karşı gelmek seni rahatsız eder mi?

“Hiç önemli değil.”

“Peki, tutuklanma tehlikesi?”

“İyi bir şey uğrunaysa o da önemli değil.”

“Hem de çok iyi bir şey!”

“O zaman emrindeyim.”

“Sana güvenebileceğimi biliyordum.”

“Peki istediğin nedir?”

“Bayan Turner yemeği getirsin, sana herşeyi açıklayacağım.” Yemek geldi.

“Şimdi,” dedi ev sahibinin getirdiği yemeğin başına otururken,”bunu yemekte konuşmalıyız, çünkü fazla zamanım yok. Saat neredeyse beş olacak. İki saate kadar olay yerinde olmalıyız. Matmazel Irene, daha doğrusu Madam, saat yedide gezintisinden dönmüş olur. Briony Köşkü’ne geldiğinde biz de orada olmalıyız.”

“Peki, sonra?”

“Sonrasını bana bırak. Ben olacakları ayarladım zaten. Yalnız tek bir nokta üzerinde ısrar edeceğim. Ne olursa olsun sen bu işe karışmayacaksın. Anlıyor musun?”

“Tarafsız mı olacağım?”

“Hiçbir şey yapmayacaksın. Muhtemelen bazı küçük tatsızlıklar çıkacak. Sen müdahale etme. Tartışmanın sonunda beni eve sokacaklar. Dört beş dakika sonra oturma odasının penceresi açılacak. Sen tam pencerenin yakınında durup bekleyeceksin.”

“Tamam.”

“Beni izleyeceksin, senin görebileceğin bir yerde olacağım.”

“Anladım.”

“Elimi yukarıya doğru kaldırdığım anda - aynen böyle – sana şimdi vereceğim şeyi pencereden içeri fırlatacaksın. Aynı anda ‘yangın var!’ diye bağırmaya başlayacaksın. Sözlerimi takip edebildin mi?”

“Kesinlikle.”

“Korkulacak bir şey yok,” dedi, cebinden puro şeklinde sarılmış uzun bir nesne çıkartarak. “Tesisatçıların kullandığı sıradan bir duman fişeği. Her iki ucundaki başlıklar kendi kendine patmasını sağlar. Senin bütün yapacağın iş bu kadar. Sen bağırmaya başladığında birçok insan koşup gelecektir. O zaman sokağın sonuna doğru yürürsün ve ben de on dakika içinde sana katılırım. Her şey yeterince açık mı?”

“Ben hiçbir şeye karışmayacağım, pencerenin yanında bekleyeceğim, seni kollayacağım, işaretini alır almaz bu nesneyi fırlatacağım, yangın diye bağıracağım ve sonrasında seni sokağın köşesinde bekleyeceğim.”

“Aferin.”

“O halde bana güvenebilirsin.”

“Harika. Sanırım artık yeni rolüme hazırlanmamın zamanı geldi.”

Yatak odasına daldı ve beş dakika sonra sevecen, saf ihtiyar bir rahip kılığında dışarı çıktı. Geniş kenarlı siyah şapkası, bol pantolonu ve beyaz boyunbağının yanı sıra sempatik gülümseyişle ve genel olarak iyiliksever ve meraklı bakışlarıyla tam rolüne bürünmüştü. Holmes sadece kıyafetini değiştirmemişti; yüzündeki ifade, davranışları, kısacası tüm görünüşüyle yeni rolüne tastamam oturmuştu. Dedektif olmaya karar verdiği için sahneler, iyi bir aktörü; bilim ise, bir akılcıyı kaybetmişti.

Baker Sokağı’ndan ayrıldığımızda saat altıyı çeyrek geçiyordu. Serpentine Caddesi’ne vardığımızda ise buluşmamıza daha on dakika vardı. Ortalık çoktan kararmıştı. Ev sakininin gelmesini beklerken Briony Köşkü’nün önünde bir ileri, bir geri yürüdük. Sokak lambaları yanmıştı bile. Ev aynen Sherlock Holmes’un tarif ettiği gibiydi, fakat çevresi beklediğimden fazla gürültülüydü. Şehir dışında ufak bir mahalle olmasına rağmen evin bulunduğu sokak oldukça hareketliydi. Paspal kıyafetli bir grup adam bir köşede sigara içip gülüşüyor, bir bileyici çarkını döndürüyor, iki muhafız bir dadıyla kırıştırıyor ve iyi giyimli birkaç genç adam, ağızlarında purolarıyla avare avare dolaşıyorlardı.

“Gördüğün gibi,” diye söze girdi Holmes evin önünde yürürken. “Bu evlilik meseleyi çok basitleştiriyor. Bu fotoğraf, artık iki tarafı keskin bir bıçağa benzedi. Müşterimiz, nasıl fotoğrafı prensesin görmesini istemiyorsa, Bayan Adler da Bay Godfrey Norton’un görmesini istemeyecektir. Şimdi sorun şu: Fotoğrafı nerede bulacağız?”

“Nerede, sahi?”

“Kadının fotoğrafı yanında taşıyor olması mümkün değil. Çünkü fotoğraf büyük boy. Bir kadının kıyafetleriyle saklayamayacağı kadar büyük. Hem Kral’ın, yolunu kestirip üzerini aratabileceğini biliyor. Buna benzer iki deneyim yaşamış. Öyleyse yanında taşımadığını kabul edebiliriz.”

“O halde nerede?”

“Ya bankacısında ya da avukatında. Bu iki ihtimal var. Ama her ikisinde de değil diye düşünüyorum. Kadınlar doğuştan gizemliliğe önem verirler ve sırlarını kendileride saklamayı severler. Niye bir başkasına teslim etsin ki? Bu konuda kendinden başka kimseye güvenemez, çünkü durumu başkalarına açıklayamaz. Ayrıca, fotoğrafı birkaç gün içinde kullanmaya kararlı olduğunu unutma. Her an için ulaşabileceği bir yerlerde olması gerekir. Kısacası fotoğraf, oturduğu evde olmalı.”

“Ama ev iki kez aratmışlar.”

“Olsun! Nereye bakacaklarını bilememişlerdir.”

“Peki, sen nereye bakacaksın?”

“Ben bakmayacağım.”

“Ne yapacaksın o zaman?”

“Onun bana göstermesini sağlayacağım.”

“Fakat kabul etmeyecektir.”

“Başka çaresi olmayacak. Tekerleklerin sesini duyuyorum. Bu onun arabası. Şimdi işinin başına dön, talimatlarımı harfiyen uygula.”

Sözlerini tam bitirmişti ki sokağın köşesinden bir araba göründü. Körüklü küçük bir fayton Briony Köşkü’nün önünde durdu. Köşedeki serserilerden biri biraz bahşiş koparmak umuduyla arabanın kapısını açmak için fırladı ama aynı niyete sahip başka bir serseri onu iterek öne geçti. Bunun üzerine adamlar itişip kakışmaya başladılar. Başlayan kavgaya önce muhafızlar, sonra gençler ve en son bileyici de katıldı. Arabasından inen hanımefendi kendini büyük bir kavganın ortasında buldu. Bunun üzerine Holmes, bayanı korumak amacıyla kalabalığın içine daldı; fakat tam ona ulaşmak üzereyken bir çığlıkla yere düştü. Yüzünden kanlar akıyordu. Holmes, düşünce muhafızlar ve gençler ayrı ayrı yönlere kaçtılar. Bu arada hiç müdahale etmeden olayların gelişmesini izleyen üstü başı düzgün birkaç kişi, genç kadınla yaralı adama yardım etmek üzere toplandılar. Irene Adler – ben onun için bu adı kullanmaya devam edeceğim – hızla merdivenleri çıktı, kapının önüne gelince durdu, sokağa dönüp baktı.

“Zavallı adamın yaraları ciddi mi?” diye sordu.

“Ölmüş,” diye bağırdı birkaç kişi.

“Hayır, hayır, hâlâ yaşıyor!” diye atıldı bir diğeri. “Ama hastaneye yetişemeden göçer.”

“Cesur adammış,” diye mırıldandı bir kadın. “Eğer yetişmeseydi hanımın çantasıyla saatini kesin çalıp gitmişlerdi. Feci bir çeteymiş bu! Neyse, bakın; nefes almaya başladı.”

“Sokakta böyle yatamaz. İçeri taşıyalım mı Madam?”

“Tabii. Oturma odasına çıkarın. Orada rahat bir kanepe var. Buradan lütfen!”

Pencerenin dibinden her şeyi rahat rahat görebiliyordum. Yavaşça ve büyük bir özenle yaralıyı Briony Köşkü’ne soktular ve oturma odasına yerleştirdiler. Lambaları yaktılar; perdeler indirilmediği için Holmes’u kanepede yatarken görebiliyordum. Şu an oynadığı rolden ötürü pişmanlık duyup duymadığını bilmiyorum. Bildiğim tek şey şu: Tuzak kurduğumuz bu kadının büyüleyici güzelliğini ve yaralı adama gösterdiği incelik ve özeni görünce, hayatımda bugünkü kadar utandığımı hatırlamıyorum. Ama bana verdiği rolü bırakmak, Holmes’a yapabileceğim en büyük ihanet olurdu. Soğukkanlılığımı topladım ve ceketimin altından duman fişeğini çıkardım. Sonuçta, kadına zarar vermiyorduk diye düşündüm. Sadece bir başkasına zarar vermesini engellemeye çalışıyorduk.

Holmes yerinden doğruldu ve sanki nefessiz kalmış gibi hareketler yapmaya başladı. Bir hizmetçi kız, hızla fırlayarak pencereyi açtı. O anda dostumun elini havaya kaldırdığını gördüm. Hemen fişeği odaya fırlatarak “Yangın!” diye bağırmaya başladım. Ben bağırmaya başlar başlamaz çevredeki izleyici kalabalığı da hep bir ağızdan “Yangın!” diye haykırmaya başladı. Odadan yükselen yoğun duman, pencereden dışarı çıkmaya başlamıştı. Oraya buraya koşuşturan insanları görmekte güçlük çekiyordum. Bir an için Holmes’un sesini duydum. Kalabalığı yatıştırmaya çalışıyor, bunun yanlış alarm olduğunu söyleyip duruyordu. Bağrışan kalabalığın içinden sıyrılarak sokağın köşesine gittim. On dakika sonra dostumun beni kolumdan tutup çektiğini hissettim ve birlikte o kargaşadan uzaklaştık. Edgeware Yolu’nun sessiz sokaklarından birine girene kadar hızla adımlarla sessizce yürüdük.

“Bravo Watson,” dedi. “Daha iyisi olamazdı. Herşey yolunda gitti.”

“Fotoğrafi aldın mı?”

“Nerede olduğunu biliyorum.”

“Bunu nasıl öğrendin?”

“Daha önce de sana dediğim gibi, bana o gösterdi.”

“Ben hâlâ anlayamadım.”

“Gizem yaratmak istemem,” dedi gülerek. “Mesele, çocuk oyuncağı gibi bir şeydi. Sokağı dolduran adamları farketmişsindir. Onların hepsini bu akşam için ben topladım.”

“Tahmin etmiştim.”

“Kavga çıktığında,avucumun içi kırmızı bir boyayla doluydu ileri atıldım ve yere düştüm, elimi yüzüme buladım ve acınacak bir görüntü verdim. Eski bir numaradır.”

“Bunu da anlamıştım.”

“Derken beni içeri taşıdılar. Kadın beni içeri almak zorunda kaldı. Başka ne yapabilirdi ki? Üstelik en çok şüphelendiğim oturma odasına aldı. Yatak odasını da görebildiğinden fotoğrafı hangisinde sakladığını anlayabilecektim. Beni bir kanepeye yatırdılar. Nefessiz kalmış gibi yaparak pencereyi açtırdım ve sana fişeği fırlatman için fırsat yarattım.”

“Bu ne işe yaradı peki?”

“En önemli nokta da bu zaten. Bir kadın, evinin yandığını görünce, içgüdüsel olarak, en çok değer verdiği malına koşar. Çok güçlü bir içgüdüdür bu; bu yöntemi çok kez kullanmışımdır. Mesela Darlington Skandalı’nda ve Arnsworth Şatosu Macerası’nda. Her annenin aklına önce bebeği gelir; bekâr bir kadının da mücevher kutusu. Bu vakada ise bu kadın için en değerli şeyin bizim aradığımız fotoğraf olduğu açıktı. En azından onu emniyete alacağı kesindi. Yangın alarmı çok başarılıydı. Duman ve bağrışmalar çelik gibi sinirleri bile sarsmaya yeterdi. Kadın da öyle davrandı. Fotoğraf, zilin üstündeki bir bölmenin arkasındaki aralıktaymış. Sen ‘yangın var!’ diye bağırdığında hemen oraya koştu ve fotoğrafı dışarı çıkardı. Yanlış alarm olduğunu açıkladığımda ise fotoğrafı yerine koydu, fişeğe baktı ve odadan fırladı. Onu bir daha da görmedim. Ben yerimden kalktım, özür dileyerek evden çıktım. Fotoğrafı alıp almama konusunda bir an için tereddüt ettim fakat içerideki arabacının beni izlediğini görünce beklemenin daha güvenli olacağına karar verdim. En ufak bir acelecilik herşeyi bozabilirdi.”

“Peki, şimdi ne olacak?”

“Aslında araştırmamız bitti. Yarın, Kral ve seninle, gelmek istersen tabii, Irene Adler’i ziyaret edeceğiz. Kendisi gelinceye kadar nasıl olsa bizi oturma odasına alacaklar. Geldiği zaman ise ne bizden ne de fotoğraftan eser kalacak. Resmin eline geçmesi Majesteleri’ni çok mutlu edecek.”

“Saat kaçta orada olacağız?”

“Sabah sekizde. O saatte henüz kalkmamış olur ve bu da bize zaman kazandırır. Ayrıca çabuk olmalıyız çünkü evliliği, hayatında ve alışkanlıklarında büyük değişikliklere yol açabilir. Gecikmeden Kral’a telgraf çekmeliyim.”

Baker Sokağı’na geldik, kapıda durduk. Holmes, cebinde evin anahtarını ararken oradan geçmekte olan biri: “İyi geceler Bay Sherlock Holmes” dedi.

Kaldırımda bir sürü insan vardı fakat bu ses, oradan hızla geçmekte olan bir genç ve zayıf bir adamdan geliyordu.

“Bu sesi daha önce de duydum,” dedi Holmes yarı karanlık sokağa bakarak. “Kim olduğunu merak ediyorum.”

III

O gece Baker Sokağı'nda kaldım. Ertesi sabah tost ve kahveden oluşan kahvaltımızı ederken Bohemya Kralı odaya girdi.

"Herhalde buldunuz!" diye bağırdı, Sherlock Holmes'un omuzlarını tutup yüzüne mutlu mutlu bakarak.

"Henüz değil."

"Ama bulacaksınız, değil mi?"

"Umuyorum."

"O halde gelin. Gitmek için sabırsızlanıyorum."

"Bir fayton çağırmamız lazım."

"Gerek yok, benimki aşağıda bekliyor."

"Gidelim o zaman."

Aşağı indik ve tekrar Briony Köşkü'nün yolunu tuttuk.

"Irene Adler evlendi," diye söze girdi Holmes.

"Evlendi mi? Ne zaman?"

"Dün."

"Fakat kiminle?"

"Norton adlı İngiliz bir avukatla."

"Ama onu seviyor olamaz."

"Umarım seviyordur."

"Neden?"

"Çünkü bu durumda, Majestelerinin artık korkmasına gerek kalmaz. Eğer kadın, kocasını seviyorsa Majestelerini sevmiyor demektir. Majestelerini sevmiyorsa, Majestelerinin planlarına da müdahale etmesi için bir sebep kalmaz."

"Doğru. Ama yine de... Neyse! Keşke benimle olsaydı!Ne muhteşem bir kraliçe olurdu!" Serpentine Caddesi'ne gidene kadar Kral'ın ağzını bıçak

açmadı.

Briony Köşkü’nün kapısı açıktı, yaşlı bir kadın merdivenlerin başından bize alaycı bir bakış attı.

“Yanılmıyorsam Bay Sherlock Holmes sizsiniz” dedi.

Holmes meraklı ve oldukça şaşırmış bir ifadeyle kadına baka kaldı. “Evet Bay Holmes benim,” diye cevap verdi.

“Güzel! Hanımefendi sizin geleceğinizi söylemişti. Kendisi bu sabah kocasıyla birlikte ülkeden ayrıldı. Charing Cross’tan beş on beş trenine bindiler.”

“Ne!” diye haykıran Sherlock Holmes geriye doğru sendeledi. Yüzü kederden ve şaşkınlıktan bembeyaz kesilmişti. “Yoksa İngiltere’den ayrıldılar mı?”

“Bir daha dönmemek üzere.”

“Peki ya belgeler?” diye sordu Kral sertçe. “Hepsi kayboldu!”

“Göreceğiz.” Holmes, hizmetçiyi bir yana iterek oturma odasına daldı, Kral ve ben de onun peşinden gittik. Oda darmadağındı; eşyalar sağa sola saçılmış, raflar ve çekmeceler boşaltılmıştı. Anlaşılan, kadın kaçmadan önce herşeyi talan etmiş gibiydi. Holmes, zile doğru atıldı, üstündeki küçük bölmeyi kaldırdı ve aralıktan bir fotoğrafla bir mektup çıkardı. Fotoğraf, Irene Adler’ın gece kıyafetiyle çekilmiş bir fotoğrafıydı. Mektubun zarfı üzerine ise “Sherlock Holmes’a: Şahsa özel.” yazılıydı. Dostum zarfı yırtarak açtı; mektubu birlikte okumaya başladık. Bir önceki gece yarısı yazılmıştı ve şöyle diyordu:

“Azizim Sherlock Holmes,

Gerçekten çok iyiydiniz. Beni tam anlamıyla tuzağa düşürdünüz. Yangın alarmına kadar hiçbir şeyden şüphelenmemiştim. Ama sonra nasıl bir ipucu verdiğimi görünce düşünmeye başladım. Daha aylar önce, beni size karşı uyarmışlardı. Bana, Kral bir dedektif tutarsa bunun kesinlikle siz olacağını söylemişlerdi. Adresiniz de bana verilmişti. Kendimi ele vermemi sağlayarak istediğiniz şeyin yerini öğrenecektiniz demek! Şüphelenmedim değil ama sevimli yaşlı papaz rolünü öyle güzel oynamıştınız ki... Ama bildiğiniz gibi oyunculuk eğitimim vardır. Erkek kostümleri benim için yeni bir şey değil. Sağladığı rahatlıktan kendim de sık sık yararlanmışımdır. Arabacım John’a

sizi izlemesini söyledikten sonra yukarı çıktım, yürüyüş kıyafetlerimi giydim ve siz tam ayrılırken ben aşağı indim.

"Baker Sokağı'ndaki evinizin kapısına kadar sizi takip ettim. Böylece gerçekten de ünlü Sherlock Holmes tarafından ziyaret edildiğime emin oldum. Sonra biraz da ihtiyatsızca size iyi geceler diledikten sonra, kocamı görmeye adliyeye gittim.

"Onunla konuştuktan sonra, bu kadar tehlikeli bir rakibe karşı en iyi yolun kaçmak olduğuna karar verdik. Bu yüzden, yarın geldiğinizde evi boş bulacaksınız.Fotoğrafa gelince, müşterinizin içi rahat etsin. Ondan daha iyi bir erkeği seviyorum ve o erkek de beni seviyor. Kral canının istediği kişiyle evlenebilir; ona engel olacak değilim. Ne varki fotoğraf bende kalacak; onu, ileride belki başıma gelebilecek belalardan kendimi korumak amacıyla bir silah olarak kullanmak için saklayacağım. Onun yerine ilişikte, saklamak isteyebileceği bir fotoğraf bırakıyorum ve size de içten selamlarımı iletiyorum Bay Sherlock Holmes.

Takdirlerimle

IRENE NORTON (ADLER)"

"Ne kadınmış... Tanrım ne kadınmış!" diye bağırdı Bohemya Kralı, mektubu bitirdiğimizde. "Size ne kadar hızlı ve kararlı olduğunu söylemiştim. Şahane bir kraliçe olmaz mıydı ondan! Bana uygun biri olmaması yazık değil mi?"

"Onu tanıdıktan sonra gerçekten size uygun olmadığını anlamış bulunuyorum, Majesteleri," dedi Holmes soğukça. "Majestelerinin işini tam bir başarıyla sonuçlandıramadığım için üzgünüm."

"Tam aksine, azizim," diye bağırdı Kral, "daha başarılı olamazdınız.Irene'in sözünün eri olduğunu bilirim. Fotoğraftan yana hiçbir endişem yok, onu yakılmış kabul ediyorum."

"Majestelerinin sözleri beni memnun etti."

"Size çok şey borçluyum. Lütfen sizi nasıl ödüllendirebileceğimi söyleyin. Bu yüzük..." Parmağından zümrüt bir yüzük çıkardı ve Holmes'a uzattı.

"Majestelerinde benim için daha değerli olan birşey var," dedi Holmes.

"Söyleyin yeter."

“Şu fotoğraf!”

Kral şaşkın şaşkın ona baktı.

“Irene’in fotoğrafı mı?!” diye bağırdı. “Tabii, madem ki istediğiniz bu.”

“Majestelerine teşekkür ederim. O halde yapılacak başka birşey kalmadı. Size iyi günler dilerim.” Kralın önünde eğildi ve ona uzatılan ele dikkat etmeden arkasını dönerek yanımızdan ayrıldı.

İşte, Bohemya krallığını tehdit eden büyük bir skandalın ve zeki bir kadının Sherlock Holmes’u faka bastırışının hikayesi bu. Dostum, kadınların zekâsıyla alay eder dururdu. O günden beri kadınların zekâsıyla ilgili espriler yaptığını bir daha hiç duymadım. Ama ne zaman Irene Adler’in adı geçse veya fotoğrafına baksa aynı şeyi söyler: *Ne kadındı o!.*

MÜHENDİSİN BAŞPARMAĞI

Dostluğumuz boyunca çözmesi için Shelock Holmes'a havale edilen bütün problemler arasında, benim ona sunduğum yalnızca iki tane olay oldu: biri, Bay Hatherley'in başparmağı ile ilgili olay, diğeri ise, Albay Warburton'un deliliğiyle ilgili olan olay. Bunlardan ikincisi özel yeteneklere sahip, dikkatli bir araştırmacı için daha ilginç olabilir, ama diğeri, başlangıcıyla öylesine garip, ayrıntılarıyla öylesine dramatikti ki özellikle bu vakanın kayda geçirilmesinin daha anlamlı olacağını düşünüyorum. Dostum Holmes bu vakada,o inanılmaz sonuçlara varmayı sağlayan dengeli akıl yürütme yöntemlerini kullanmaya pek gerek duymadı. Hikâye, bildiğim kadarıyla gazetelerde de bir çok defa yer almıştı.Ancak böyle anlatımların tümünde olduğu gibi, yarım sütun halinde yazılan bir haberin etkisi çok az olur. Hele olayların tek tek kendi gözünüzün önünde gelişmesini, ortaya çıkan ipuçları ve kanıtlarla, sırrın adım adım çözülüşünü görmekle kıyaslayacak olursak. O zamanlar, içinde bulunduğumuz durum beni çok etkilemişti ve aradan iki yıl geçmesine rağmen bu etkinin azaldığını söyleyemem.

Şimdi anlatacağım olay, 1889 yazında, evliliğimden hemen sonra gerçekleşti. Bilindiği gibi, doktorluğa geri dönünce Holmes'u Baker Sokağı'ndaki evinde yalnız bırakmıştım. Ama onu sık sık ziyaret ediyor, bohem alışkanlıklarından bazen vazgeçirmeye çalışıyor, bize gelmesini söylüyordum. Hastalarımın sayısı her geçen gün artıyordu. Paddington tren istasyonuna yakın oturduğumuz için, hastalarımın arasında birkaç demiryolu işçisi de vardı. Ağrılı, müzmin bir hastalığın pençesinden kurtardığım hastalarımdan biri, her fırsatta yeteneklerimi övüyor ve etkileyebildiği her hastayı bana gönderip duruyordu.

Bir sabah, saat yediye doğru hizmetçi kız odamın kapısını çaldı, Paddington'dan iki adamın geldiğini ve muayene odasında beni beklediklerini bildirdi. Tren yolu kazalarının ne kadar acil olduğunu tecrübelerime dayanarak

bildiğim için çabucak giyindim ve aşağıya koştum. Aşağıya indiğimde, vaktiyle tedavi ettiğim kondüktör odadan çıkıp kapıyı arkasından sıkıca kapattı.

“Onu getirdim,” diye fısıldadı omzunun üzerinden başparmağıyla kapıyı işaret ederek, “ama merak etme, durumu iyi.”

“Peki, nesi var?” diye sordum. Kondüktörün davranışı bana, tuhaf bir yaratığı odama sakladığı izlenimi veriyordu.

“Yeni bir hasta,” diye fısıldadı. “Düşünüp taşındım, en iyisi onu kendim getireyim dedim, yoksa kaçıp gidecek.” Artık sağ salim burada. Neyse, şimdi gitmem lazım doktor; benim de sizin gibi bazı görevlerim var,” dedi göz kırparak. Ardından çekip gitti. Teşekkür bile edememiştim.

Muayene odasına girdim, masada sade giyimli bir adam oturuyordu. Kasketini kitaplarımın üstüne koymuştu. Eline her tarafı kan lekeleri ile dolu bir mendil sarmıştı. Genç görünüyordu; yirmi beşten fazla değildi; yüzünde güçlü erkekçe bir ifade vardı; ama beti benzi atmıştı ve zorlukla kontrol altında tutabildiği güçlü bir sarsıntı içindeymiş izlenimi veriyordu.

“Sizi sabah sabah rahatsız ettiğim için özür dilerim doktor bey,” dedi. “Dün gece ağır bir kaza geçirdim. Sabah treniyle geldim ve Paddington istasyonunda nerede bir doktor bulabileceğimi sordum; deminki iyiliksever bey beni buraya kadar getirme nezaketinde bulundu. Hizmetçinize kartımı vermiştim ama görüyorum ki onu sehpanın üzerinde unutmuş.”

Kartı alıp inceledim. ‘Bay Victor Hatherley, su mühendisi, Victoria Cad. 16 a. (3. Kat) ‘ Sabahki ziyaretçimin ismi ve adresi böyleydi. “Sizi beklettiğim için kusura bakmayın, sıkılmış olmalısınız” dedim sandalyeye oturarak. “Anladığım kadarıyla bir gece yolculuğundan yeni gelmişsiniz, bu bile yeterince can sıkıcı.”

“Hayır, gecem pek de sıkıcı geçmedi,” dedi ve gülmeye başladı. Gittikçe sesini yükselterek gülmeye devam etti. Sandalyesine yaslanmış, sinirli ve cırtlak bir sesle gülüyordu. Tıbbi içgüdüm bu tür gülüşleri normal kabul etmez.

“Kesin artık!” diye bağırdım. “Kendinize gelin!” Hemen sürahiden bir bardak su doldurup verdim. Boşunaydı; gülme krizine yakalanmıştı. Güçlü tabiata sahip insanların büyük bir tehlike atlattıktan sonra girdikleri türden bir nöbetti. Sonunda kendine geldi. Yorgun görünüyordu.

“Kendimi gülünç durumuna soktum,” dedi.

“Hayır, hiç de değil. Haydi şunu da için bakalım.” İçine biraz konyak kattığım suyu içtikten sonra kansız yanaklarına biraz renk geldi.

“Bu iyi geldi!” dedi.

“Şu başparmağıma bir bakar mısınız doktor? Daha doğrusu başparmağımın vaktiyle bulunduğu yere.”

Mendili açıp elini uzattı. Sinirlerim sağlam olmasına rağmen ben bile gördüğüm manzara karşısında ürperdim. İleri uzanan dört parmağının yanında, başparmağın olması gerektiği yerde süngerimsi iğrenç bir et ve kan lekesi vardı. Başparmağı ya kesilmiş ya da kökünden koparılmıştı.

“Aman Tanrım!” diye bağırdım. “Korkunç bir yara bu. Çok fazla kanamış olmalı.”

“Evet, epey fazla; bu iş olup bittikten sonra bayılmışım ve sanırım uzunca bir süre de baygın kalmışım. Kendime geldiğimde hâlâ kanıyordu. Bunun üzerine mendilimle bileğimi sıkıca sardım ve bir tahtayla destekledim.”

“Harika! Cerrah olmalıymışnız.”

“Aslında su akışı meselesine benziyor, bu da bildiğiniz gibi uzmanlık alanım.”

Yarayı inceleyip teşhisi koydum: “Bu çok ağır ve sivri bir şeyle yapılmış.”

“Satır gibi birşeydi,” dedi.

“Bir kazaydı herhalde?”

“Hayır, kesinlikle değil.”

“Nasıl? Bir saldırı mıydı yani?”

“Çok fecisinden hem de.”

“Beni korkutuyorsunuz.”

Yarayı temizledim, tedavi ettim, pamuk ve karbolle bandajladım. Arada sırada dudağını ısırdıysa da muayene boyunca hiç sesini çıkartmadan oturdu.

Bitirdiğimde, “Şimdi nasılsınız?” diye sordum.

“Harika! Konyak ve sargınız sayesinde yeniden doğmuş gibiyim. Çok halsiz

düştüm ama başımdan çok şey geçti."

"Bir süre konuşmazsanız daha iyi olur. Belli ki sinirleriniz bozuk."

"Yoo, artık değil. Hikâyemi polise de anlatmalıyım, ama aramızda kalsın, şu yaram olmasa kimse anlattıklarıma inanmaz, çünkü başımdan geçenler olağanüstü şeyler. Üstelik anlattıklarımı destekleyebilecek pek kanıtım da yok. Bana inansalar bile onlara sunabileceğim ipuçları o kadar az ki, adaletin yerini bulma olasılığı yok gibi."

"Hah!" diye bağırdım. "Bu çok zor bir problemse o zaman polise gitmeden önce dostum Sherlock Holmes'e gitmenizi öneririm."

"Ondan söz edildiğini duymuştum," dedi ziyaretçim. "Bu işle ilgilenecek olursa çok sevinirim. Tabii polise de gitmem gerekecek ama önce dostunuza gitsem iyi olur. Dostunuza benim için bir tavsiye mektubu yazar mısınız?"

"Daha iyisini de yaparım; sizi ona kendim götürürüm."

"Size gerçekten minnettar olurum."

"Bir araba çağırıp beraber gidelim. Zamanında gidersek birlikte kahvaltı da edebiliriz. Ne dersiniz?"

"Tamam. Hikâyemi anlatmadan içim rahat etmeyecek."

"O zaman hizmetçime söyleyeyim bir araba çağırsın. Ben hemen dönerim."

Yukarı koşup eşime durumu kısaca anlattım; beş dakika sonra Baker Sokağı'na doğru yola koyulmuştuk bile. Sherlock Holmes, tam tahmin ettiğim gibi, ropdöşambrıyla oturma odasında, *Times* gazetesinin dedikodu sütununu okuyor ve kahvaltı öncesi piposunu tüttürüyordu. Birkaç gün öncesinden kalan gazeteler şöminenin önünde bir yığın oluşturmuştu. Bizi her zamanki sakin ve nazik tavrıyla karşıladı, pastırmalı yumurta söyledi ve beraber nefis bir kahvaltı yaptık. Kahvaltımız bittiğinde konuğumuzu divana oturttu, başının arkasına yumuşak bir yastık yerleştirdi ve hemen yanına bir bardak konyakla su koydu.

"Başınızdan geçen her neyse, Bay Hatherley, sıradan birşey olmadığı belli," diye söze girdi. "Rica ederim uzanın ve kendinizi evinizde gibi hissedin. Bize anlatabileceğiniz kadarını anlatın ama yorulursanız susun, durup gücünüzü toparlamak için şu içkiden birkaç yudum için."

"Teşekkür ederim. Doktor yaramı sardığından beri kendimi çok daha iyi

hissediyorum. Sizin kahvaltınız da tedaviyi tamamladı sanırım. Değerli vaktinizi fazla harcamamak için hemen yaşadıklarımı anlatmaya başlayayım.”

Holmes, meraklı ve uyanık kişiliğini gizleyen o bitkin ve yorgun haliyle kocaman koltuğunda geriye yaslandı. Ben de tam karşısına kuruldum. Birlikte ses çıkarmadan konuğumuzun ilginç hikâyesini dinlemeye başladık.

“Evvela bilmelisiniz ki, Londra’da tek başına yaşayan yetim ve bekâr biriyim ben. Su mühendisiyim ve yedi yıldır da Greenwich’teki ünlü Venner & Matheson firmasında çalışıyorum. İki yıl önce ihtisas yaptım; zavallı babamın ölümüyle elime para geçince, kendi işimi kurmaya karar verdim ve Victoria Caddesi’nde bir yazıhane tuttum.

“Başlangıçta çok sıkıntılı günler yaşadım, galiba kendi işini yapmaya başlayan herkesin başına geliyor bu. Benim için de tam olarak öyle oldu. İki yıl boyunca sadece üç kez danışmanlıkta bulundum, bir kez de küçük bir iş üstlendim; hepsi bu kadar. Brüt kazancım yirmi yedi sterlindi. Her gün, sabahın dokuzundan akşamın dördüne kadar küçük iş yerimde oturup beklerdim. Tabii sonunda umudum tükendi ve asla başaramayacağıma inanmaya başladım.

“Neyse, dün tam yazıhanemden çıkmak üzereydim ki sekreterim odama girerek,dışarıda benimle iş için görüşmek isteyen bir beyefendinin beklediğini söyledi. Üzerinde ‘Albay Lysander Stark’ yazan bir de kartvizit getirmişti. Hemen arkasından albayın kendisi de odaya girdi. Oldukça uzun boylu ama zayıf mı zayıf bir adamdı. Hayatım boyunca onun kadar zayıf bir adam gördüğümü hatırlamıyorum. Çok sivri bir burnu ve çenesi vardı. Yanaklarının derisi, sivri yüz hatlarından dolayı gergin duruyordu. Yine de sağlıklı görünüyordu, gözleri ışıl ışıl, adımları çevik ve hareketleri enerji doluydu. Sade ama şık giyinmişti; yaşı da herhalde kırka yakındı.

“ ‘Bay Hatherley?’ dedi, hafif Alman aksanıyla. ‘Bana sizi tavsiye ettiler, Bay Hatherley. Sırf, mesleğinizi ustaca yaptığınız için değil; aynı zamanda ihtiyatlı ve sır saklayabilen biri olduğunuz için.’

“Böyle bir iltifat karşısında her genç adamın hissedeceği gibi ben de kendimi pohpohlanmış hissettim ve eğilerek selam verdim. ‘Beni böylesine güzel tanıtanın kim olduğunu sorabilir miyim?’ dedim.

“ ‘Size bunu şu an için söylemesem daha iyi olur. Aynı kaynaktan hakkınızda çok şey öğrendim; yetim ve bekarmışsınız ve Londra’da tek başınıza oturuyormuşsunuz.’

“ ‘Çok doğru,’ diye cevap verdim.’Merakımı bağışlayın ama bütün bunların benim mesleki becerimle ilgisi ne? Yanlış anlamadıysam benimle iş görüşmeye geldiniz.’

“ ‘Aa, tabii. Söylediğim herşeyin işle ilgili olduğunu göreceksiniz. Size bir iş vereceğim ama tam bir gizlilik şart... anlıyorsunuz ya, hiç kimseye bir şey söylemeyeceksiniz. Bunu ailesiyle yaşayan bir adamdansa yalnız yaşayan birinden beklemek daha akıllıca olur herhalde.’

“ ‘Sır tutacağıma dair söz verirsem,’ dedim, ‘sözümün söz olduğunu bilmenizi isterim.’

“Konuşmam boyunca bana öyle sertçe baktı ki, ömrümde hiç bu kadar şüphe dolu, sorgulayıcı bir bakış görmemiştim.

“ ‘Söz veriyor musunuz öyleyse?’ dedi sonunda.

“ ‘Evet veriyorum.’

“ ‘Şu andan itibaren ve ilerde ağzınızı hiç açmayacaksınız, tamam mı? İşle ilgili ne yazılı, ne de sözlü tek bir laf etmeyeceksiniz?’

“ ‘Söz verdim ya!’

“ ‘Çok iyi.’ Birden ayağa fırladı ve yıldırım hızıyla odanın öbür tarafına koşup kapıyı açtı. Koridor boştu.

“ ‘Bu da tamam,’ diyerek döndü. ‘Bazı sekreterlerin patronlarının işleri konusunda ne kadar meraklı olduğunu bilirim. Artık rahat rahat konuşabiliriz,’ dedi. Koltuğunu benimkine iyice yaklaştırdı ve tekrar bana o vesveseli ve sorgulayıcı bakışlarını yöneltti.

“Bu kupkuru adamın tuhaf davranışları beni tedirgin etmişti; ondan pek hoşlanmadığım gibi biraz da ürküyordum. Bir müşteriyi kaçırma endişesi bile içimdeki huzursuzluğu saklamama yetmedi.

“ ‘Rica ederim artık sadede gelin beyefendi,’ dedim; ‘zamanım değerlidir.’ Son cümlemi söylememiş olmayı nasıl isterdim bir bilseniz; ama ağzımdan öyle çıkıvermişti işte.

“ ‘Bir gecelik iş için elli Gine’ye ne dersiniz?’

“ ‘Gayet cazip.’

“ ‘Bir gecelik iş dediğime bakmayın siz, aslında bir saat demek daha doğru

olur. Sizden istediğim, bozulmuş hidrolik bir baskı makinesine bakmanız. Bozukluğun nerede olduğunu söylerseniz tamiri kendimiz de halledebiliriz. Ne dersiniz bu işe?'

" 'Kolay bir iş gibi görünüyor. Üstelik kazancı da harika .'

" 'Kesinlikle öyle. Bu gece son trenle gelmenizi istiyoruz.'

" 'Nereye?'

" 'Berkshire'daki Eyford'a. Reading'den yedi mil ötede. Oxfordshire sınırına yakın küçük bir kasaba. Paddington'dan kalkan trene binerseniz on biri çeyrek geçe gibi orada olursunuz.'

" 'Anlaştık.'

" 'Ben sizi orada bir arabayla bekliyor olacağım.'

" 'Bayağı bir yol gideceğiz demek ki?'

" 'Evet, yerimiz kasabanın dışında. Eyeford istasyonundan en az yedi mil uzakta.'

" 'Öyleyse gece yarısından önce oraya varmamız pek mümkün görünmüyor.

Büyük ihtimalle bir dönüş treni de bulamam. Bu durumda geceyi sizde geçireceğim, öyle mi.'

" 'Evet, size kolaylıkla bir oda ayarlayabiliriz.'

" 'Bu oldukça garip bir durum, daha uygun bir zamanda gelsem olmaz mı?'

" 'Geç saatte gelmenizi özellikle istiyoruz. Aslında işinin doruğuna ulaşmış meslektaşlarınıza ödenecek parayı sizin gibi genç ve tanınmamış bir beyefendiye vermemizin sebebi de bu zaten. Ama isterseniz vazgeçebilirsiniz, henüz hiç birşey için geç değil tabii.'

"Teklif ettiği parayı düşündüm; o anda çok ihtiyacım vardı ona. 'Hayır vazgeçmiyorum,' dedim, 'isteklerinizi memnuniyetle yapacağım. Ama benden beklediğiniz iş hakkında bazı ayrıntıları öğrenmek isterim.'

" 'Peki. Sizden istemiş olduğumuz gizlilik yeminin merakınızı uyandırmış olması çok doğal. Her ayrıntıyı sunmadan sizden bir şey talep etmek istemem.

Akşam üzeri kimseyi beklemiyorsunuz değil mi?'

" 'Kesinlikle hayır!'

“ ‘Öyleyse anlatayım. Siz de bilirsiniz ki killi toprak çok değerli bir şeydir ve İngiltere’de yalnızca bir iki yerde bulunur.’

“ ‘Duymuştum.’

“ ‘Bir süre önce Reading’e yakın bir yerde, küçük, çok küçük, bir arazi satın almıştım. Derken şans eseri arazimdeki toprağın killi olduğunu keşfettim. Ancak, yaptığımız inceleme sonucunda gördük ki elimizdeki arazi, sağında ve solunda bulunan çok daha büyük iki arsayı birleştiren bir damar halinde ortada bulunmakta. Ne yazık ki iki yanımızdaki topraklar komşularımıza ait. Bu saf insanlar, neredeyse bir altın madeni kadar değerli bu şeyin topraklarında bulunduğundan tamamen habersizdi. Doğal olarak, onlar gerçek değerini keşfetmeden topraklarını satın almak istedim, ama ne yazık ki bunun için yeterli param yoktu. Uzatmayalım, birkaç dostuma sırrımı anlattım ve onlar da kendi küçük toprağımızı birlikte gizlice işletmemizi ve de kazanacağımız parayla ilerde öteki arazileri de satın almamızı önerdiler. Şimdi bir süreden beri bunu yapıyoruz ve çalışmamızı kolaylaştırmak için hidrolik bir pres makinesi kurduk. Bu makine, demin de size söylediğim gibi, bozuluverdi ve şimdi sizin önerinize ihtiyaç duyuyoruz. Bu işin çok gizli tutulması gerekiyor. Küçük evimize su mühendislerinin girip çıktığı öğrenilirse büyük bir merak uyanır, hatta çok geçmeden bir araştırma bile başlatılabilir. Anlıyorsunuz ya, böyle birşey bütün planlarımızı suya düşürür. Onun için, bu akşam Eyford’a gelirken kimseye haber vermemeniz için sizden söz aldık. Yeterince açıklayıcı oldu mu?’

“ ‘Sizi gayet iyi anladım,’ dedim. ‘Yalnız anlamadığım bir husus var: killi toprağı işlemek için hidrolik bir basma makinesine neden ihtiyaç duyuyorsunuz? Bildiğim kadarıyla bir çukurdan çakıl taşı çıkarmak için nasıl kürek kullanılıyorsa, killi toprak için de aynı yöntem kullanılır.’

“ ‘Aa’ dedi hiç umursamadan, ‘biz kendi yöntemlerimizi kullanıyoruz. Toprağı küçük tuğlalar halinde sıkıştırıyoruz, böylece ne olduklarını belli etmeden onları götürebiliyoruz. Ama bunun sizin işinizle ilgisi yok. Size herşeyi anlattım Bay Hatherley, ayrıca size güvendiğimi zaten söylemiştim.’ Ayağa kalktı. ‘Öyleyse sizi saat on biri çeyrek geçe Eyford’da bekleyeceğim,’ dedi.

“ ‘Orada olacağımdan şüpheniz olmasın beyefendi.’

“ ‘Kimseye tek kelime etmeyin.’ Sorgulayıcı bakışlarla yüzüme uzun uzun

baktı, elimi soğuk ve gevşek bir şekilde sıktıktan sonra aceleyle odamdan çıktı.

“Neyse, herşeyi sakin kafayla tekrar düşündüğümde, armut piş ağzıma düş misali ayağıma gelen bu işe, sizin de tahmin edebileceğiniz gibi oldukça şaşırmıştım. Bir yandan çok memnundum tabi, çünkü teklif edilen para, normalde hizmetlerim karşılığında alacağım miktarın neredeyse on katıydı. Üstelik bu siparişin arkası da gelebilirdi. Öte yandan, iş verenimin yüzü ve davranışları bende nahoş bir izlenim uyandırmıştı. Killi toprakla ilgili açıklaması da beni tatmin etmemişti. Ne diye gece yarısı oraya gidecektim ki? Üstelik birine bir şey anlatırım diye abartılı bir korkusu vardı. Neyse, bütün bu düşüncelerimi bir yana attım, akşam yemeğimi erkenden yedikten sonra Paddington’a gidip trene bindim.

“Reading’e vardığımda sadece aktarma yapmakla kalmadım, başka bir istasyona gitmek zorunda kaldım. Neyse ki, Eyford’a giden son trene yetiştim ve saat on biri biraz geçe, kötü aydınlatılmış küçük bir tren istasyona ulaştım. Orada inen tek yolcu bendim. Peronda elinde lambası yarı uykulu bir kondüktörün dışında kimsecikler yoktu. Küçük kapıdan dışarı çıktığımda, sabahki konuğumu sokağın karşısındaki gölgede beklerken buldum. Tek kelime etmeden beni kolumdan yakaladığı gibi kapısı açık duran at arabasının içine soktu. Biner binmez her iki taraftaki pencereleri kapattı, tahtaya birkaç defa vurarak faytoncuya işaretini verdi ve hızla yola koyulduk.”

“Araba tek atlı mıydı?” diye araya girdi Holmes.

“Evet. Tek atlı.”

“Rengini görebildiniz mi?”

“Evet, Faytonun lambaları yanıyordu çünkü. Kestane rengiydi.

“At yorgun muydu, yoksa dinç mi?”

“Oo, dinçti; derisi pırıl pırıldı.”

“Teşekkür ederim. Sözünüzü kestiğim için özür dilerim. Lütfen hayli ilginç hikâyenizi anlatmaya devam edin.”

“Derken yola çıktıktan sonra en az bir saat boyunca gittik. Albay Lysander Stark bana yalnızca yedi mil demişti ama gittiğimiz hızı ve süreyi düşündüğümde en az on iki mil olduğuna bahse girerim. Bütün yol boyunca yanımda sessizce oturdu. Ara sıra ona doğru göz ucuyla baktığımda, beni büyük bir dikkatle incelediğini fark ettim. Oraların yolları bozuktu galiba,

çünkü feci bir şekilde sallanıp duruyorduk. Dışarı bakıp nerede olduğumu bilmek istediysem de pencereler buzlu camla kaplanmış olduğu için görebildiğim tek şey, yanından ara sıra geçtiğimiz ışıkların puslu parlaklığıydı. Arada bir yolculuğun monoton havasını dağıtmak için bir iki laf etsem albay, tek kelimelik cevaplarla yetiniyor, böylece sohbet daha başlamadan bitiyordu. Neyse, sonunda bozuk yoldan kumlu düzgün bir yola çıktık. Az sonra fayton durdu. Albay Lysander Stark hemen dışarı fırladı. Arkasından indiğimde beni çabucak, açık duran bir kapıdan içeri itti. Arabadan inmiş ve hemen bir hole girmiştik, böylece evin önüne ait en ufak birşey dahi görememiştim. Kapıdan içeriye adım atar atmaz kapı arkamdan hızla kapandı, uzaklaşan arabanın belli belirsiz tekerlek tıngırtılarını duydum.

“Evin içi zifiri karanlıktı ve albay, birşeyler mırıldanarak kibrit aramak için el yordamıyla dolanıp duruyordu. Birden holün öbür ucunda bir kapı açıldı ve altından bir ışık demeti vurdu. Eşikte bir kadın belirdi; elindeki gaz lambasını başının üzerinde tutuyordu. Biraz eğilerek meraklı gözlerle bize baktı. O zaman gördüm; güzel bir kadındı. Pahalı bir kumaştan siyah renkli elbisesi lambanın ışığında pırıl pırıl parlıyordu. Bilmediğim bir dilde, kulağıma bir soru gibi gelen birşeyler söyledi. Albay tek hecelik bir mırıltıyla cevap verdiğinde kadın öyle bir şaşırdı ki neredeyse lambayı elinden düşürecekti. Albay Lysander Stark, yanına gidip kulağına birşey fısıldadı ve ardından genç kadını aynı kapıdan dışarı çıkarttı. Elinde lambayla tekrar bana döndü.

“ ‘Bu odada birkaç dakika beklemenizi rica edeceğim,” dedi, başka bir kapıyı açarak. Şimdi, üzerinde bir sürü Almanca kitabın bulunduğu, yuvarlak bir masanın ortada durduğu, küçük, sessiz ve sade döşenmiş bir odadaydık. Albay Lysander Stark lambayı kapının yanında duran bir komodinin üzerine bıraktı.

“ ‘Sizi fazla bekletmeyeceğim,’ dedi ve karanlıkta kayboldu.

“Masanın üzerindeki kitaplara bir göz attım. Almanca bilmem ama, bunların içinden sadece iki tanesi bilimle ilgiliydi, diğerleri şiir kitaplarıydı. Manzarayı merak edip dışarısını görebilmek için pencereye yanaştım, ama meşeden yapılma panjurlar sımsıkı kapalıydı. Ev çok sessizdi. Holün bir yerinde, yüksek sesle tik tak eden eski bir saatin sesini duyabiliyordum sadece. Huzursuz olmaya başladım. Kimdi bu Almanlar ve bu gözden ırak garip yerde neden yaşıyorlardı? Burası neresiydi? Eyford’dan on mil uzaktaydım; tek bildiğim buydu. Kuzeye mi, güneye mi, doğuya mı yoksa batıya mı düşüyordu,

bu konuda hiçbir fikrim yoktu. Reading ve büyük ihtimalle diğer büyük kasabalar da on millik bir çevre içinde kalıyordu, yani burası belki de sandığım kadar tenha bir yer değildi. Yine de etraftaki sessizliğe bakınca şehir dışında olduğumuz kesindi. Odanın içinde, bir aşağıya bir yukarıya dolanıyor, moralimi düzeltmek için kendi kendime sessizce bir şarkı mırıldanıyordum; elli Gine'yi hak etmiştim doğrusu.

"Birdenbire, önceki sessizliği bozan hiçbir işaret olmaksızın, odanın kapısı yavaşça açıldı. Az önceki kadın eşikte durmaktaydı, arkasına düşen hol kapkaranlıktı. Lambanın sarı ışığı meraklı ve güzel yüzüne yansımıştı. Korkudan ödü patlamış gibiydi. Bakışları damarımdaki kanı donduracak gibiydi. Titreyen parmağını ağzına götürerek sessiz olmam için işaret etti. Ve arkasındaki alacakaranlığa korkak bakışlar fırlatarak çat-pat İngilizcesi'yle birkaç kelime fısıldadı.

" 'Sizin yerinizde olsam giderdim,' dedi sakin olmaya çabalayarak; 'giderdim, burada kalmazdım. Burada yapabileceğiniz birşey yok.'

"Ama hanımefendi," dedim, "henüz görevimi tamamlamadım. Makineyi görmeden gidemem ki..."

" 'Beklemeye değmez, ' diye devam etti. 'Şu kapıdan çıkın gidin, kimse sizi görmez. ' Gülümseyip kafamı salladığımı görünce çekingenliğini üzerinden atıp ellerini kavuşturmuş halde bir adım ileri atıldı. 'Tanrı aşkına,' diye fısıldadı, 'çok geç olmadan gidin buradan!'

"Ama ben doğuştan biraz inatçıyımdır ve yoluma bir engel çıktığında, bir işi bitirmeye daha çok heveslenirim. Alacağım parayı, yorucu yolculuğumu ve görünürde hiç de hoş geçmeyecek olan geceyi düşündüm; bunların hepsi boşuna mıydı? Bana verilen görevi yerine getirmeden ve paramı almadan neden kaçacakmışım ki? Bu kadını hiç tanımıyordum, belki de biraz rahatsızdı. Söyledikleri, beni itiraf edemeyeceğim kadar sarsmış olsa da başımı cesurca salladım ve kalacağımı söyledim. Tam, cevap verecekti ki yukarıda bir kapı kapandı ve merdivende ayak sesleri duyuldu. Kısacık bir an için, kulak kabarttı, ellerini çaresizlik içinde kaldırdı ve tıpkı geldiği gibi sessizce gitti.

"Albay Lysander Stark odaya girdi. Yanında kısa boylu, şişman bir adam vardı; gerdanlı, keçi sakallı biriydi bu; adı Bay Ferguson'muş.

" 'Kendisi sekreterim ve menajerim olur,' dedi Albay. 'Şey, ben giderken kapıyı kapatmamış mıydım? Umarım cereyanda kalmadınız."

“Hayır, tam tersine,” dedim, “oda bana biraz havasız geldiği için kendim açtım.’

“Bana şu şüpheli bakışlarından birini daha fırlatıp, ‘Öyleyse işimize başlasak daha iyi olacak sanırım,’ dedi.

“ ‘Bay Ferguson ile beraber size yukarıdaki makineyi gösterelim.’

“ ‘Şapkamı alayım, öyleyse.”

“ ‘Gerek yok! Makine evin içinde.’

“ ‘Ne? Killi toprağı evin içinden mi çıkartıyorsunuz?’

“ ‘Hayır, hayır, burada sadece presliyoruz. Neyse, bunları boş verelim, sizden istediğimiz tek şey makineyi inceleyip bize bozukluğunun nerede olduğunu söylemeniz.”

“Yavaşça merdivenden üst kata çıktık, en önde elinde fenerle albay, arkasından şişman menajer, en arkada da ben. Koridorları, geçitleri, daracık döner merdivenleri ve küçük alçak kapılarıyla labirentten farkı yoktu bu eski evin. Üst katta ne halı ne de mobilya vardı, duvar kâğıtları dökülüyordu ve nem, duvarlarda yeşil lekeler oluşturmuştu. Herşeyi doğal karşılıyormuş gibi görünmeye çalıştıysam da kadının uyarılarını unutmamıştım. Söylediklerini hafife almıştım ama gözüm yine de bu iki adamın üzerindeydi.

“Ferguson, sakin ve suratsız bir adama benziyordu. Söylediği birkaç kelimeden anladığım kadarıyla, benim gibi İngiliz’di. Sonunda Albay Lysander Stark alçak bir kapının önünde durup anahtarla kilidini açtı. Aynı anda üçümüzün sığamayacağı kadar küçük, kare biçiminde bir odaya açılıyordu. Ferguson dışarıda beklerken Albay beni içeriye soktu.

“ ‘Şu anda hidrolik presin içinde duruyoruz,’ dedi. ‘Birinin aklına esip de mekanizmayı çalıştırsa, sanırım hepimiz hapı yutarız. Bu küçük odanın tavanı, aslında alçalan bir pistonun ucunu oluşturuyor ve alçaldığında, üzerinde durmakta olduğumuz bu metal tabana tonlarca güç uygulayarak presleme işlemini tamamlıyor. Yan taraflarda gördüğümüz ufak su sütunları basıncı almaya, iletmeye ve kat kat artırmaya yarar. Gerçi makine çalışıyor ama bir yerde tutukluk yapıyor ve nedense gücünden düşmüş durumda. Şimdi size zahmet, makineyi inceleyip durumunu nasıl düzelteceğimizi bize söyleyin.’

“Lambayı elinden aldım ve makineyi dikkatlice gözden geçirdim. Gerçekten de muazzam büyüklükte bir makineydi, olağanüstü bir basınç uygulayabilecek

kapasitedeydi.

Dışarı çıkıp, kontrol düğmelerinden birini çevirdiğimde çıkan sesten, silindirlerden birinde küçük bir sızıntı olduğunu hemen anladım. Yaptığım incelemeler sonucunda pistonun kafasındaki lastik contanın aşındığını gördüm; silindir tam randımanlı çalışmıyordu. Güç kaybının sebebi besbelli ki buydu. Albaya bunu anlattım; söylediklerimi dikkatlice dinleyip, makinenin nasıl tamir edileceğine dair bazı sorular sordular. Gereken açıklamaları yaptıktan sonra kendi merakımı gidermek için makinenin ana parçasının bulunduğu odacığa girdim.

“Killi toprak hikâyesini yutmamıştım; bu denli güçlü bir mekanizmayı, öyle fuzuli bir işlem için kullanmak çok aptalca olurdu. Duvarlar ahşaptı ama, zemin masif demirdendi. Tabanı daha yakından incelediğimde, bütün zemini kaplayan ince bir metal toz olduğunu fark ettim. Ne olduğunu iyice anlamak için yere eğilip tozu karıştırıyordum ki kısık bir ses işittim. Albay bembeyaz kesilmiş halde bana bakıyor, kendi kendine Almanca birşeyler mırıldanıyordu.

“ ‘Ne yapıyorsun orada?’ diye sordu sertçe.

“Bana anlattığı saçma hikâyeye inandığım için kızmıştım. ‘Hayranlıkla, killi toprağın kalitesini seyrediyordum,’ dedim. ‘Makinenin gerçekte neye yaradığını bilsem size daha iyi öneride bulunurdum.’

“Bunu söyler söylemez o kadar sert konuştuğuma pişman oldum. Albay suratını astı, dumanlı gözlerinde uğursuz bir ışık belirdi.

“ ‘Pekâlâ,’ dedi, ‘makineyle ilgili herşeyi öğreneceksiniz.’ Geriye doğru bir adım attı, küçük kapıyı hızla kapayıverdi. Dışarıdan da kilitledi. Ona doğru koşup kapının koluna asıldım ama nafile. Tekmelerime ve yumruklarıma rağmen kapı sapasağlam duruyordu. ‘Hey!’ diye bağırdım. ‘Heey! Albay! Çıkarın beni buradan!’

“Derken birden, sessizliğin ortasında, yüreğimi ağzıma getiren bir ses duydum.

Kaldıraçların yukarı kalkışı ve sızdıran silindirin çıkardığı vızıltı. Albay motoru çalıştırmıştı.

Lamba döşemeyi incelerken koyduğum yerde duruyordu. Yaydığı ışıkta, siyah renkli tavanın sarsılarak yavaş yavaş üzerime doğru alçaldığını gördüm. Belki ilk bakışta o kadar tehlikeli görünmüyordu ama bir dakika içinde beni

ezip şekilsiz bir püre haline getirebilecek kadar güçlü olduğunu biliyordum. Çığlıklar atarak kapıya atıldım ve tırnaklarımla kilidi parçalamaya çalıştım. Albaya beni, bırakması için yalvarıyordum ama kaldıraçların acımasız gürültüsü çığlıklarımı boğuyordu. Tavan, kafamın on-on beş santim üzerine kadar inmişti; elimi yukarı kaldırdığımda sert, pürüzlü yüzeyine değebiliyordum. O anda bir fikir aklımdan yıldırım gibi geçti; ölümün acısı vücudumun alacağı duruma göre değişebilirdi. Yüz üstü yattığım taktirde ağırlık omurgama binecekti; o korkunç anı düşünmek bile beni çılgına çevirmeye yetiyordu. Yoksa arka üstü mü yatsaydım? O zaman üzerime gelen öldürücü siyah gölgeye bakacak kadar korkusuz olabilecek miydim? Artık ayakta duramaz hale gelmiştim ki gözüm, içimdeki umut ışığını canlandıran birşeye takıldı.

“Tabanın ve tavanın demirden yapılmış olduğunu söylemiştim ya!.. Ama duvarları ahşaptı. Ümitsizce etrafıma son kez hızlı bir bakış attığımda, duvarı oluşturan tahta perdelerden birinin aralığından incecik sarı bir ışık sızdığını gördüm. Bu aralık gittikçe genişledi, derken bir geçit açıldı. Gözlerime inanamıyordum; oradan kurtulmamı sağlayacak bir geçitti bu. Deli gibi kendimi o delikten dışarı fırlattım, bir az sonra yarı baygın halde diğer tarafta yığıldım kaldım. Geçit arkamdan tekrar kapanmıştı ama lambanın şangırtısı ile hemen ardından metal yüzeylerinin birleşmesinden çıkan gıcırtı, ölümden nasıl kıl payı kurtulduğumu anlatıyordu.

“Bileğimin sertçe çekiştirilmesiyle kendime geldim. Dar bir koridorun taş döşemesinde yatıyordum ve yanımda, sağ eliyle bir mum tutarken, sol eliyle beni çekiştirip duran bir kadın vardı. Bu, aptal gibi davranıp uyarısına kulak asmadığım kadının ta kendisiydi.

“ ‘Gelin! Gelin!’ diye bağırıyordu nefes nefese. ‘Her an gelebilirler. Sizin orada olmadığınızı görecekler. Çok az zamanımız var, çabuk gelin!’

“Ee, bu defa tavsiyesine uydum. Titreyen bacaklarla ayağa kalktım ve koridor boyunca koşmaya başladım; dönen bir merdivenden indik. Tam başka geniş bir koridora ulaşmıştık ki, koşan ayakların seslerini ve iki adamın bağırışlarını duyduk. Biri bizim olduğumuz kattan diğerine cevap veriyor, öbürü de bir alt kattan sesleniyordu. Yol göstericim olduğu yerde dondu ve çıldırmak üzereymiş gibi etrafına bakındı. Derken bir kapı açtı, burası bir yatak odasıydı ve pencereden içeri ayışığı giriyordu.

“ ‘Bu tek şansınız,’ dedi. ‘Çok yüksek ama belki atlayabilirsiniz.’

“Tam bu esnada koridorun sonunda bir ışık göründü. Bir elinde fener, diğer elinde kasap satırına benzeyen silahıyla Albay Lysander Stark bize doğru koşmaya başladı. Yatak odasına daldım, pencereyi açtım ve dışarı baktım. Mehtapta aydınlanan bahçe ne kadar da huzurlu, sakin ve tatlı görünüyordu. Yükseklik on metre ya vardı, ya yoktu. Pencere pervazına çıktım ama beni takip eden kişiyle kurtarıcım arasında ne konuşulduğunu duymadan atlamak istemedim. Albay kadına saldıracak olursa bütün tehlikeleri göze alıp imdadına yetişecektim. Bu düşünce aklımdan henüz geçmişti ki, adam kapıda belirdi. Kadını yana iterek geçmeye çalıştı ama o, kollarını adamın etrafına dolayıp engellemeye çalıştı.

“ ‘Fritz! Fritz!’ diye haykırdı. ‘Geçen sefer bana verdiğin sözü unutma. Bir daha böyle bir şey olmayacak demiştin. O bir şey söylemez. Kimseye anlatmayacak.’

“ ‘Sen delisin Elise!’ diye bağırdı Albay, kadından kurtulmaya çalışarak. ‘Hepimizi mahvedeceksin. O çok şey gördü. Bırak da geçeyim diyorum sana.’ Kadını bir yana iterek pencereye koştu ve kocaman silahıyla bana saldırdı. Ben kendimi aşağı sarkıtmış ve parmaklarımla pencerenin pervazına tutunuyordum. Tam o anda satırı indirdi. Hafif bir acı hissettim, ellerim kaydı ve aşağıdaki bahçeye düştüm.

“Oldukça sarsılmıştım ama hiçbir yerim incinmemişti. Hâlâ tehlikede olduğumun farkındaydım, onun için ayağa kalktım ve tüm gücümle çalıların arasına daldım. Koşarken, birdenbire şiddetli bir baş dönmesi ve mide bulantısı hissettim. Acıyla zonklayan elime baktım ve ilk defa o zaman baş parmağımın olmadığını ve yaramdan kan fışkırdığını gördüm. Mendille sarmaya uğraştıysam da kulaklarım ansızın çınlamaya başladı, o anda gül fidanlarının arasına düşüp bayıldım.

“Baygın halde ne kadar yatmışım, hiç bilmiyorum. Epey uzun bir süre olmalı, çünkü ayıldığımda ay kaybolmuştu ve sabahın ilk ışıkları görünüyordu. Etrafa düşen çiğ nedeniyle giysilerim sırılsıklamdı; ceketimin her yeri yaralı elimden akan kanla kıpkırmızı olmuştu. Çektiğim acı, gece yaşadığım tüm olayları bir saniyede hatırlamama neden oldu. Takipçilerimin hâlâ peşimde olabileceğini düşünerek hemen ayağa fırladım. Ne var ki, etrafıma bakındığımda şaşırdım kaldım; ne bir ev vardı, ne de bahçe! Ana yolun hemen yanındaki çitin dibine düşüp kalmışım. Bulunduğum yerden baktığımda az aşağıda uzunlamasına evler gördüm; biraz daha yaklaşınca, önceki gece buraya

varırken inmiş olduğum istasyon çıkıverdi karşıma. Elimdeki şu iğrenç yara olmasaydı bir akşam önce olan bitenlerin kötü bir rüya olduğunu düşünürdüm.

“ ‘Yarı baygın bir halde istasyona girip sabah trenini sordum. Bir saat sonra Reading’e bir tane varmış. Buraya geldiğim geceki görevli adamın hâlâ orada olduğunu fark ettim. Kendisine Albay Lysander Stark diye birini tanıyıp tanımadığını sordum. İsim ona yabancıymış. Önceki gece beni bekleyen faytonu fark etmiş miydi? Hayır, fark etmemiş. Yakınlarda bir polis karakolu var mıydı? Üç mil ötede bir tane varmış.

“Zayıf ve hasta halimle benim için fazla uzaktı. Polise hikâyemi anlatma işini şehire dönene kadar ertelemeye karar verdim. Geldiğimde saat altıyı biraz geçiyordu, onun için önce yaramı sardırmaya gittim. Doktor çok nazikmiş, sonunda beni buraya getirdi. İşim size düştü Bay Holmes, ne tavsiye ederseniz yapacağıma dair söz veriyorum.”

Bu ilginç hikayeyi dinledikten sonra ikimiz de bir süre sessizce oturduk. Sonunda Sherlock Holmes, kitaplığına giderek içi gazete küpürleriyle dolu albüm çıkardı.

“Burada ilginizi çekecek bir ilan var,” dedi. “Bir yıl kadar önce bütün gazetelerde çıkmıştı. Dinleyin: ‘Kayıp. Bay Jeremiah Hayling. Yirmi altı yaşında, su mühendisi. Akşam saat onda evini terk ettikten sonra kendisinden bir daha haber alınamamıştır. Üzerinde siyah’… vesaire. Ne dersiniz? Bana kalırsa Albay, makinesini en son o zaman tamir ettirdi.

“Aman Tanrım!” diye bağırdı hastam. “Bu, kadının söylediklerini de açıklıyor.”

“Çok haklısınız. Albay, soğukkanlı ve gaddar bir adam olmalı, kimsenin küçük oyununu bozmasına izin vermeyecek. Neyse, şimdi saniyelerin bile önemi var. Hazırsanız önce Scotland Yard’a uğrayalım, oradan da Eyford’a gideriz.”

Yaklaşık üç saat sonra, hepimiz, Reading’den kalkıp küçük Berkshire kasabasına giden trende beraberdik. Sherlock Holmes, su mühendisi, Scotland Yard’tan Müfettiş Bradstreet, bir sivil polis ve ben. Bradstreet, önündeki koltuğa bir harita açmış ve pusulasını kullanarak Eyford’u merkez alan bir halka çizmekle meşguldü.

“İşte burası,” dedi, “kasabanın etrafında on millik bir yarıçap. Aradığımız yer bu çemberin dışına yakın bir yer olmalı. Sanırım on mil demiştiniz, öyle

değil mi bayım."

"Bir saatlik bir yoldu."

"Aynı yoldan sizi baygın halde geri getirdiler, öyle mi?"

"Öyle olmalı. Sanki beni kaldırılıp başka bir yere götürdüler."

"Anlamadığım bir husus var," diye lafa karıştım. "Sizi bahçede baygın halde bulduklarında neden öldürmediler? Belki de kadının o serseriye yalvarmaları işe yaradı."

"Sanmam. Albayınki kadar duygusuz bir suratı daha önce hiç görmemiştim."

"Neyse, yakında herşeyi öğreneceğiz zaten," dedi Bradstreet. "Ben çemberimi buraya çizdim. Keşke peşinde olduğumuz insanları tam olarak hangi noktada aramamız gerektiğini bilseydik."

"O noktayı size parmağımla gösterebilirim sanırım," dedi Holmes sessizce.

"Ah, gerçekten mi!" diye çıkıştı müfettiş. "Daha şimdiden fikrinizi oluşturdunuz demek! Eh, bakalım kim haklı çıkacak. Bana kalırsa aradığımız herifler bu dairenin güneyinde olmalı, çünkü oranın topraklan daha tenhadır."

"Bence doğuda," dedi hastam.

"Ben de oyumu batı için kullanıyorum," dedi sivil polis. "Orada sakin küçük köyler bulunur."

"Ben de kuzey diyorum," dedim. "Çünkü bu kısımlar engebeli değil; dostumuzun anlattığına bakılırsa faytonla giderken yokuş aşağı veya yokuş yukarı gittiklerini hatırlamıyor."

"Hadi bakalım," diye atıldı müfettiş gülerek; "çok hoş, hepimiz farklı düşünüyoruz. Her dört yön söylendi. Siz oyunuzu kime veriyorsunuz, Bay Holmes?"

"Hiçbirinize. Hepiniz yanılıyorsunuz."

"Ama hepimizin yanılması mümkün değil."

"Ama yanılıyorsunuz," dedi Holmes. "İşte benim yerim şurası," diyerek parmağını dairenin tam merkezine koydu. "İşte, onları burada bulacağız."

"Peki, on millik yolculuk ne oldu?" diye sordu Hatherley, şaşkınlık içinde.

"Beş ileri, beş geri. İşte bu kadar basit. Arabaya bindiğinizde atın dinlenmiş

olduğunu kendiniz söylediniz. On mil o kötü yollarda koşmuş olsaydı nasıl böyle zinde görünürdü?”

“Tamam, şimdi numarayı anladım,” dedi Bradstreet, düşünceli bir şekilde. “Çetenin yaptığı şey gün gibi aşikâr.”

“Kesinlikle. Bunlar şeytana pabucunu ters giydiren cinsten kalpazanlar,” dedi Holmes. “Makineyi, gümüş yerine başka alaşımlar oluşturmak için kullanıyorlar.”

“Son zamanlarda kurnaz bir çetenin bu işin içinde olduğunu biliyorduk,” dedi Müfettiş. “Binlerce madeni parayı piyasaya sürdüler. Reading’e kadar izlerini takip ettik ama izlerini büyük bir ustalıkla silmiş oldukları için maalesef daha ileri gidememiştik. Bu da işlerinin ehli olduklarım gösteriyor. Ama şimdi, elimize geçen bu güzel fırsat sayesinde yakalarına yapışabileceğiz”

Ama müfettiş yanılmıştı, çünkü bu suçluların kanunun ellerine düşmeye hiç niyetleri yoktu. Eyford tren istasyonuna vardığımızda, bir ağaç öbeğinin arkasından yükselen ve çevreyi uğursuzca kaplayan kocaman bir duman bulutu gözümüze çarptı.

Tren bizi indirip yeniden hareket etmek üzereyken “yangın mı çıkmış?” diye sordu Bradstreet.

“Evet, efendim!” dedi istasyon müdürü.

“Ne zaman çıktı?”

“Dün gece çıkmış diye duydum efendim, ama giderek yayılıyor. Bütün ev alevler içinde kaldı.”

“Kimin evi?”

“Dr. Becher’in.”

Mühendis dostumuz araya girdi: “Söylesenize, şu Dr Becher uzun, sivri burunlu zayıf bir Alman değil mi?”

İstasyon müdürü neşeyle gülmeye başladı. “Hayır efendim, Dr. Becher bir İngiliz’dir ve köyde ondan daha koca göbekli biri daha yoktur. Ama onunla kalan bir beyefendi var; özel hastasıymış anladığım kadarıyla yabancı. Görünüşe bakılırsa, okkalı bir bifteğe ihtiyacı var gibi.”

İstasyon müdürü daha konuşmasını bitirmeye kalmadan hepimiz yangının olduğu yöne doğru koşmaya başlamıştık. Yol küçük bir tepeye çıkıyordu ve önümüzde, pencerelerinden ve kapısından alevler püsküren beyaz bir bina duruyordu. Bahçesinde üç itfaiye arabası alevlerle boğuşup duruyordu.

"İşte burası!" diye bağırdı Hatherley heyecanla. "İşte çakıl taşlı yol ve şunlar da içinde baygın yattığım gül fidanları. Şurada gördüğünüz ikinci kattaki pencereden atlamıştım."

"Eh, en azından onlardan intikamınızı almışsınız," dedi Holmes. "Anlaşılan gaz lambanız presin altında ezilirken ahşap duvarları tutuşturmuş. O sırada herifler heyecanla sizi kovalamakla meşgul oldukları için bunu fark edememişler. Herhalde çoktan kaçıp gitmişlerdir ama siz yine de eski dostlarınıza bir bakınsanız iyi olur."

Holmes'un tahmini doğru çıktı. Gitmişlerdi. O günden sonra ne o güzel kadından, ne uğursuz Almandan, ne de suratsız İngiliz'den bir haber alınabilmişti. O sabah bir çiftçi, büyük sandık yüklü bir arabanın içindeki, birkaç kişiyle birlikte hızla Reading'e doğru gitmekte olduğunu görmüş. Bunun dışında başka hiçbir ize rastlanmadı. Holmes'un müthiş zekâsı bile kaçakların nerede olduklarına dair bir ipucu bulunmasını sağlayamadı. İtfaiyeciler, içeride buldukları garip şeylere bir hayli şaşırmışlardı. İkinci kattaki pencere pervazında kopmuş bir insan başparmağı bulmaları şaşkınlıklarını daha da arttırmıştı. Akşama doğru, çabaları nihayet sonuç verdi ve yangını söndürdüler.

Ama çatı çökmüştü ve bütün ev öyle bir enkaza dönmüştü ki, talihsiz müşterimize o kadar pahalıya patlayan makineden, yamulmuş birkaç silindir ve demir boruların haricinde hiçbir şey kalmamıştı. Bol miktarda nikel ve kalay bulunduysa da madeni paralardan eser yoktu. Anlaşılan arabayla kaçırılan büyük sandıklara istif edilmişti. Su mühendisimizin şuurunu kaybettiği bahçeden ayıldığı noktaya nasıl geldiği sorusu, bahçedeki yumuşak toprakta bulunan izler olmasa, sonsuza kadar cevap bulunamayabilirdi. Biri çok küçük, diğeri de çok büyük ayaklı iki kişi tarafından taşınmıştı. Büyük ihtimalle, ortağı kadar kötü ve ölüme susamış biri olmayan sessiz İngiliz, kadınla beraber baygın adamı tehlikeden uzaklaştırmıştı.

Londra'ya kalkan trene binerken mühendisimiz üzgün bir ifadeyle, "Yaptığım işe bak!" dedi. "Başparmağımı kaybettim yetmiyormuş gibi, elli Gine de uçtu gitti. Peki ne kazandım?"

“Tecrübe,” dedi Holmes gülerek. “Bu işe yarayabilir, biliyorsun. Tek yapman gereken, hayatının sonuna kadar hatırlaman için bunu kelimelere dökmek.”

KIZIL SAÇLILAR KULÜBÜ

Geçen yılın sonbaharında bir gün dostum Sherlock Holmes'u ziyaret ettim.Onu, kızıl saçlı, parlak yüzlü, güçlü yapılı, yaşlıca bir adamla koyu bir sohbete dalmış halde buldum. Rahatsız ettiğim için özür dileyerek odadan çıkmak üzereydim ki, Holmes aniden beni odaya çekti ve arkamdan kapıyı kapattı.

"Bundan daha iyi bir zamanda gelemezdin dostum Watson," dedi içtenlikle.

"Meşgul olduğunu düşündüm."

"Öyleyim. Hem de çok."

"Öyleyse yan odada bekleyeyim."

"Olmaz." Misafirine döndü: "Bay Wilson, bu beyefendi benim dostum ve meslektaşım olup bugüne kadar başarıyla sonuçlandırdığım vakaların pek çoğunda bana yardım etmiştir; hiç şüphem yok ki sizin meselenizde de aynı şekilde bize çok faydası dokunacaktır."

Ciddi görünüşlü adam oturduğu yerden yarı kalkarak belli belirsiz bir selam verdi ve şişkin göz kapaklarının çevrelediği küçük gözleriyle beni süzmeye başladı.

"Kanepeye oturmaz mısınız," dedi Holmes, koltuğuna gömülerek; düşünceli olduğu zamanlarda yaptığı gibi parmaklarını uçuca getirdi.

"Senin de benim gibi, günlük hayatın sıradanlığının dışındaki garipliklerden hoşlandığını biliyorum sevgili Watson. Öyle olmasa benim küçük maceralarımı, darılma ama, biraz da süsleyerek anlatmaya heves etmezdin."

"Senin maceraların bana her zaman olağanüstü ilginç gelmiştir," dedim.

"Geçen gün, Bayan Mary Sutherland'in o çok basit problemiyle karşılaştığımızda,acayip izlenimler ve olağanüstü kombinasyonlar için hayatın

kendisine bakmamız gerektiğini, çünkü hayatın, her zaman hayal gücünün ötesinde örnekler sunduğunu söylediğimi hatırlıyorsundur.”

“Hâlâ şüpheyle karşıladığım bir düşünce.”

“Buna eminim doktor, fakat şimdi sana sıralayacağım gerçekleri duyunca bu kararından vazgeçecek ve benim haklı olduğumu göreceksin. Şimdi gelelim bugünkü hikâyeye; Bay Jabez Wilson bu sabah bana geldi ve uzun zamandır dinlediğim en garip hikâyelerinden birini anlatmaya başladı. Böyle şeylerin büyük değil, küçük suçlarda görüldüğünü, hatta bazen ortada gerçekten bir suç olup olmadığının bile şüpheli olduğunu söylediğimi daha önceden duymuşsundur. Şimdiye kadar anlatılanlardan bir suçun söz konusu olup olmadığını söylemem imkânsız, fakat olayların gidişatı çok ilginç. Zahmet olmazsa Bay Wilson, hikâyenizi bir kez daha başından anlatabilir misiniz? Bunu sadece dostum Dr. Watson da duysun diye değil, bu garip hikâyenin en ince ayrıntılarını tekrar gözden geçirebileyim diye de istiyorum. Normalde bir olayın gidişatını dinlediğimde hafızamdaki bir sürü benzer vakayla kıyaslayıp tamamlarım. Ama bu seferki hikâyenin bir benzerini ne gördüm ne de duydum.”

İri yarı müşteri, sanki biraz da gururla, göğsünü kabarttı ve paltosunun cebinden kirlenmiş ve kırışmış bir gazete çıkardı. Gazeteyi dizlerinin üzerine yayarak ilan köşesine bakarken ben de dikkatimi onun üstünde topladım ve dostumun yaptığı gibi, kıyafetiyle tavırlarından ipuçları çıkarmaya koyuldum.

İncelememden fazla bir şey çıkaramadığımı itiraf etmeliyim. Konuğumuz her gün rastlanan tipik bir İngiliz tüccarının bütün özelliklerini göstermekteydi: göbek bağlamış, kibirli ve ağır kanlı. Üstünde, fazlasıyla bol, kareli bir pantolon ve önü iliklenmemiş, pek temiz olmayan bir ceket vardı. Pasaklı yeleğinde, pirinçten bir zincirle tutturulmuş köşeli bir metal parçası, süs olarak sallanıyordu. Eskimiş silindir şapkası ve kadife yakalı solmuş kahverengi paltosu, yanındaki sandalyede duruyordu. Parlak kızıl saçlarının yanı sıra kederli ve mutsuz yüz ifadesinin dışında adamda dikkat çekici pek bir şey bulamamıştım.

Sherlock Holmes çabalarımı fark ederek bana bir göz attı ve meraklı bakışlarım üzerine gülerek kafasını salladı. “Beyefendinin bir zamanlar bilek gücüyle çalıştığı, enfiye çektiği, mason olduğu, Çin’e gittiği ve son zamanlarda çok yazı yazdığı dışında söyleyebileceğim başka birşey yok.”

Bay Jabez Wilson şaşkınlıkla oturduğu yerden fırladı; işaret parmağıyla

gazeteyi gösterirken bakışlarını dostuma çevirdi.

“Tanrı aşkına Bay Holmes, bütün bunları nasıl bildiniz?” diye sordu. “Mesela ellerimle çalıştığımı nasıl anladınız? Gerçekten de iş hayatına bir gemi marangozu olarak başladım.”

“Elleriniz sizi ele veriyor, beyefendi. Sağ eliniz sol elinizden epeyce büyük. Onunla çalışmışsınız ve kaslarınız da ona göre gelişmiş.”

“Peki,ya enfiye, ya masonluk?”

“Birliğinizin katı kurallarına karşı gelmek istemem ama göğsünüzdeki rozet bunu gösteriyor.”

“Aa elbette, nasıl da unutmuşum. Peki ya çok yazı yazdığımı?”

“Ceketinizin sağ ön kolu öylesine parlak ki, ayrıca sol kolunuzun dirseğe kadar olan kısmı dümdüz; demek ki kolunuzu devamlı masaya dayamışsınız.”

“Peki, Çin?”

“Sağ bileğinizin hemen üstündeki balık motifli dövmeyi sadece Çin’de yaparlar. Dövmeler üzerine küçük bir çalışma yapmıştım, hatta çalışmam, bu konuyla ilgili literatüre bile girdi. Balığın yüzgeçleri üzerindeki zarif pembelik tamamen Çin’e özgü. Ayrıca saatinizin zincirinin ucunda bir Çin parasının sallandığını görünce hiç şüphem kalmadı.”

Bay Jabez Wilson kahkahalarla güldü. “Ben de sandım ki...” dedi. “Önce yaptığınızın dahice olduğunu sanmıştım, meğer çok basitmiş.”

“Wayson,” dedi Holmes, “şimdi düşünüyorum da, her şeyi olduğu gibi anlatmak hata. *Ornne ignotum pro magnifico* diye bir söz vardır, bilirsin. Böyle açık sözlü olmaya devam edersem, küçük şöhretim sönecek. Neyse, bize ilanı gösterebilir misiniz Bay Wilson?”

“Evet zaten bulmuştum,” diye cevap verdi, kızarmış kalın parmağını sütunun üzerinde tutarak. “İşte burada. Herşey bununla başladı. Buyrun kendiniz okuyun bayım.”

Gazeteyi alarak okumaya başladım:

“Kızıl Saçlılar Kulübü’nden duyurulur: Lübnan doğumlu, Amerika’nın Pennsylvania eyaletine yerleşmiş merhum Ezekiah Hopkins’ in vasiyeti ve isteği üzerine, haftada 4 sterline çalışabilecek bir kulüp üyesi aranmaktadır.

Bu ilan, vücudu ve zihni sağlam, yirmi bir yaşından büyük, kızıl saçlı tüm erkeklere açıktır. Başvurular, pazartesi saat on birde, Pope's Court, Fleet Sokağındaki Kulüp binasında Duncan Ross'a şahsen yapılacaktır."

"Bu da ne demek?" diye söze girdim, bu garip ilanı ikinci kez okuduktan sonra.

Holmes, keyfi yerinde olduğu zamanlar yaptığı gibi, koltuğuna gömülmüş kıkırdıyordu.

"Alışılmadık bir şey, değil mi?" dedi. "Şimdi, Bay Wilson, bize kendinizden,ailenizden ve bu ilanın hayatınızda yol açtığı değişikliklerden bahsedin. Doktor, sen şu gazetenin adını ve tarihini bir yere kaydediver."

"27 Nisan 1890 tarihli *The Morning Chronicle*. Tam iki ay önceki gazete."

"Çok güzel. Evet, Bay Wilson?"

"Size de anlattığım gibi, Bay Sherlock Holmes," dedi Jabez Wilson, alnındaki terleri silerek, "Coburg Meydanı'nda şehire yakın küçük bir rehinci dükkânım var. İşim öyle büyük değildir, son yıllarda ancak geçinebilecek kadar kazanıyorum. Eskiden iki yardımcım vardı ama artık sadece bir tane var. Onun da maaşını ödemekte zorluk çekiyorum; mesleği öğrenmek için yarım maaşla çalışıyor."

"Bu meraklı gencin adı ne?" diye sordu Sherlock Holmes.

"Adı Vincent Spaulding ve o kadar da genç değil aslında. Yaşını tahmin etmek kolay değil. Ondan daha yetenekli bir çırak bulamazdım herhalde. Ona verebildiğimin iki katını kolaylıkla kazanabilir aslında. Ama sonuçta o halinden memnunsa neden aklına böyle şeyler sokayım ki?"

"Sahiden neden yapasınız ki? Piyasa fiyatından daha düşük bir maaşa çalışan bir elemanınız olduğu için şanslısınız. Böyle ucuz işçi bulmak bugün için hiç de kolay değil. Şu sizin çırak da aynen şu ilan gibi ilginç geldi bana."

"Ah, onun da bazı kusurları var tabii," dedi Bay Wilson. "Onun kadar fotoğraf delisi biri yoktur herhalde. İşinde kendini geliştireceği yerde eline fotoğraf makinesini aldığı gibi dışarı fırlar veya resimlerini tabetmek için, tavşanın deliğine girdiği gibi bodruma iner ve bir daha da çıkmaz. En büyük kusuru bu. Bunun dışında kendisi iyi bir yardımcıdır. İçinde hiç kötülük yoktur."

“Hâlâ sizinle çalışıyor sanırım.”

“Evet, beyefendi. Bir o, bir de ara sıra yemek yapıp ortalığı temizleyen on dört yaşında bir kız. Evimdeki bütün insanlar bunlar. Ben dulum ve hiç çocuğum olmadı. Üçümüz sessiz sakin yaşayıp gidiyoruz; başımızı sokacak bir evimiz var; eh, borçlarımızı da ödeyebiliyoruz, bundan iyisi can sağlığı. Ama birden şu ilan çıkıverdi karşımıza. Tam sekiz hafta önce Spaulding elinde bu gazeteyle büroya gelip şöyle dedi:

“ ‘Keşke kızıl saçlı olsaydım, Bay Wilson.’

“ ‘O niye?’ diye sordum.

“ ‘Bakın,’ dedi, ‘Kızıl Saçlılar Kulübü yeni bir iş ilanı daha vermiş. Oldukça iyi bir maaş veriyorlar ve anladığım kadarıyla hâlâ eleman açıkları var. Adamlar ellerindeki parayı nereye harcayacaklarını bilemiyorlar herhalde. Ah, saçımı kızıla boyatabilsem! O zaman hiç düşünmeden atlardım bu işe.’

‘Bu kulüp de neyin nesi?’ diye sordum. Görüyorsunuz ya, Bay Holmes, ben evine bağlı bir insanım. O yüzden işim evimde; isterim ki, ben işin peşinden koşacağıma iş benim ayağıma gelsin. Bu nedenle bazen haftalarca evin kapısından öteye adım atmadığım olur. Dışarıda neler olup bittiğinden pek haberim olmuyor, dolayısıyla böyle haberleri dinlemek hoşuma gidiyor. Neyse...

“ ‘Kızıl Saçlılar Kulübü’nü duymadınız mı?’ diye hayretle sordu çırağım, gözlerini iri iri açarak.

“ ‘Hiç duymadım.’

“ ‘Bu geçekten garip biliyor musunuz, çünkü siz bu iş için biçilmiş kaftansınız.’

“ ‘Peki, ne ödüyorlarmış?’ diye sordum.

“ ‘Yılda bir ki yüz, ama iş çok kolay, bu arada kendi işinize de devam edebilirsiniz.’

“Nasıl kulak kabarttığımı tahmin edersiniz; birkaç yıldır işlerim pek iyi gitmiyordu ve yılda birkaç yüz sterlin, durumumu düzeltmeye yeterdi.

“ ‘Bana herşeyi anlat,’ dedim.

“ ‘Bakın,’ dedi ilanı göstererek, ‘kendiniz görün, Kulüp bir eleman arıyor, başvuracağınız adres de burada yazılı. Kulüp, bildiğim kadarıyla, Ezekiah Hopkins adında tuhaf bir Amerikalı milyoner tarafından kurulmuş. Kendisi de kızıl saçlı olduğu için bütün kızıl saçlılara büyük bir sempatisi varmış; bu yüzden öldükten sonra mirasının kızıl saçlı insanlara kolaylık sağlamayı amaçlayan bir vakıf kurulmasında kullanılmasını vasiyet etmiş. Duyduğum kadarıyla maaş çok iyi, iş de çok kolaymış.’

“ ‘Fakat,’ dedim, ‘o zaman milyonlarca kızıl saçlı müracaat edecektir. ‘

“ ‘Hiç de öyle değil,’ diye cevap verdi. ‘Zaten bu ilanlar, Londralı erkeklerle sınırlı. Çünkü bu Amerikalı, iş hayatına gençken Londra’da başlamış ve vefa borcunu böyle ödemek istemiş. Hatta söylenenlere göre, saçın açık veya koyu kızıl olması yetmiyormuş, sizinki gibi parlak kırmızı olması gerekiyormuş. Eh Bay Wilson, niyetiniz varsa oraya bir gitmeniz yeterli olacaktır bence. Ama birkaç yüz sterlin için değmez diye düşünürseniz o zaman başka.’

“Sizin de gördüğünüz gibi baylar, saçlarım hem gür, hem de kıpkızıl. Bu nedenle seçmelerde benimle yarışacak kimse olamazdı. Vincent Spaulding bu konuda çok şey biliyor gibiydi; belki bana faydalı olabilirdi. Buz yüzden kepenkleri kapatıp benimle gelmesini söyledim. Bir gün çalışmamak onun da işine gelmişti. Böylece dükkanı kapayıp ilanda verilen adrese doğru yola çıktık.

“Böyle bir şeyi dünyada göremezsiniz Bay Holmes. Kuzeyden, güneyden, doğudan ve batıdan, saçında birazcık kızıl ton olan bir sürü erkek şehire gelmiş adresi soruyordu. Fleet Sokağı, kızıl saçlı insanlarla dolup taşıyordu. Pope’s Court, bir manavın portakal tezgâhına dönmüştü. Bir tek ilandan sonra tüm ülkede bu kadar kızıl saçlı toplanabileceği hiç aklıma gelmemişti. Kızılın her tonunu görebilirdiniz: saman kırmızısı, limoni, portakal kırmızısı, kiremit rengi, karaciğer rengi, tuğla kırmızısı; fakat Spaulding’in dediği gibi tam, hakiki, alev kırmıısı saç yoktu aralarında. Ben olsam bu kalabalığı görüp vazgeçerdim ama Spaulding’e söz geçiremedim. Nasıl becerdi bilmem, onu itti, bunu çekti, beni sürükleyerek bir şekilde kalabalığın arasından çıkarıp büronun önündeki merdivenlere kadar getirdi. Merdivende iki yönde insan akını vardı, bazıları umutla yukarı çıkıyor, diğerleri işe alınmadıkları için üzgün geri dönüyordu. İtişe kakışa sonunda büronun kapısına geldik.”

Müşterimiz bir an için durakladı. Holmes “Yaşadıklarınız çok ilginç,”

diyerek araya girdi ve hafızasını tazelemek için biraz enfiye çekti. “Lütfen ilginç hikâyenize devam edin.”

“Büroda, birkaç sandalye vardı, tahta bir masanın arkasında kızıl saçlı küçük bir adam oturuyordu. Gelen her adaya birşeyler soruyor ve sonra da herbirini sudan bahanelerle eliyordu. İşe kabul edilmek o kadar da kolay görünmüyordu. Fakat sıra bize geldiğinde bu küçük adam bana herkesten daha iyi davrandı, daha rahat konuşabilmek için kapıyı kapattı.

“Çırağım ‘Bay Jabez Wilson;’ diye beni takdim etti, ‘Kulüpte işe girmek istiyor.’

“ ‘Kendisi bu işe çok uygun,’ diye cevap verdi ufak adam. ‘Her tarife tıpatıp uyuyor. Şimdiye kadar bu kadar güzelini gördüğümü hatırlamıyorum.’ Bunu söyledikten sonra bir adım geri çekildi, başını yana eğerek gözlerini saçıma dikti; utanır gibi olmuştum. Derken yerinden fırladı, elimi sıktı ve beni başarımdan ötürü candan kutladı.

“ ‘Daha fazla beklemek haksızlık olur, ‘ dedi. ‘Emin olmak için bazı şeyler yapmam gerek, bunun için lütfen kusuruma bakmayın,’ diyerek iki eliyle saçıma yapışıp çekti; acıdan bağırdım. ‘Gözleriniz yaşardı,’ diyerek saçlarımı bıraktı. ‘Gördüğüm kadarıyla herşey yolunda. Kusura bakmayın bayım; bu konuda dikkatli olmamız gerekiyor, çünkü daha önceden iki kez perukla, bir kez de boyayla kandırıldık. Neyse sizinki hakikiymiş. Başıma gelenlerin hepsini anlatsam aklınız durur.’

Pencereye yanaştı, dışarıda bekleyenlere uygun kişinin işe alındığını var gücüyle haykırdı. Aşağıdan bir uğultu koptu, herkes oflayıp poflayarak farklı yönlere doğru gözden kayboldu. Artık ben ve patronum dışında başka kızıl saçlı kalmadı.

“ ‘Benim adım,’ dedi, ‘Duncan Ross. Ben de soylu velinimetimizin vakfından yararlanan bir emekliyim. Evli misiniz Bay Wilson? Çocuklarınız var mı?’

“Olmadığını söyledim.

“Yüzü aniden asıldı.

“ ‘Eyvaah’ dedi ciddiyetle. ‘Bu kötü. Bunu duyduğuma üzüldüm. Çünkü vakıf, özellikle kızıl saçlıları bir araya getirmek ve de onların nesilden nesile çoğalmasını sağlamak amacıyla kuruldu. Bekâr olmanız büyük talihsizlik.’

“Bunun üzerine benim de yüzüm asıldı Bay Holmes, çünkü işi alamayacağımı sandım. Fakat adam birkaç dakika düşündükten sonra razı olduğunu söyledi.

“ ‘Bir başkası olsaydı hiç acımazdım, fakat sizin gibi saçları olan biri için kuralları biraz esnetmeliyiz’ dedi. ‘Yeni işinize ne zaman başlayabilirsiniz?’

“ ‘E, biraz aptalca gelebilir ama zaten bir işim var,’ dedim.

“ ‘Zararı yok Bay Wilson!’ dedi Vincent Spaulding. ‘Zaten bütün gün çalışacak değilsiniz.’

“ ‘Hangi saatlerde çalışacağım?’ diye sordum.

“ ‘Saat ondan ikiye kadar.’

“Bir rehinci en çok akşamlan çalışır Bay Holmes, özellikle de ödeme gününden önceki perşembe ve cuma akşamları. Bu yüzden sabahları birkaç kuruş kazanmanın bana hiçbir zararı olmayacaktı. Hem çırağıma güveniyordum, işleri bensiz de yürütebilirdi.

“ ‘Bu bana çok uygun,’ dedim. ‘Peki, ya ücret?’

“ ‘Haftada 4 sterlin.’

“ ‘Ya yapılacak iş?’

“ ‘Tamamen göstermelik.’

“ ‘Tamamen göstermelik derken ne demek istiyorsunuz?”

“ ‘Yapacağınız bütün iş, mesai saati boyunca büroda ya da en azından binada olmak. Eğer dışarı çıkarsanız, işi sonsuza kadar kaybedersiniz. Bu konuda vasiyetnamedeki şartlar gayet açık. Tüm zaman zarfında bürodan çıktığınız anda şartlara uymamış olursunuz.’

“ ‘Kabul, topu topu günde dört saat nasıl olsa, bu yüzden dışarı çıkmayı hiç düşünmem,’ dedim.

“ ‘Hiçbir bahane kabul edilmez,’ dedi Bay Duncan Ross, ‘ne hastalık, ne iş, ne de başka bir şey. Hep büroda olmanız gerekiyor, yoksa işi unutun.’

“ ‘Peki, yapılacak iş nedir?’

“*Britannica Ansiklopedisi*’nin kopyasını çıkarmak. İlk cildinden başlarsınız. Kâğıt, kalem ve mürekkebi kendiniz getireceksiniz, biz sadece bu

masayla sandalyeyi veriyoruz. Yarın başlayabilir misiniz?'

" 'Tabii,' diye cevap verdim.

" 'O halde görüşmek üzere, Bay Jabez Wilson. Şansınız yaver gidip bu güzel işi aldığınız için sizi tebrik ederim.' Selamlayarak beni kapıya kadar geçirdi, ben de çırağımla eve döndüm. Şans yüzüme güldüğü için o kadar mutluydum ki ne dediğimi, ne yaptığımı bilmiyordum. Bütün gün bu meseleyi düşündüm ve akşam olduğunda yine keyfim kaçmıştı, çünkü bu işin içinde bir bit yeniği olabileceğini düşünmeye başladım. Birinin böyle bir vasiyet bırakması veya *Britannica Ansiklopedisi*'nin kopyasını çıkarmak gibi basit bir şey için dünyanın parasını vermelerini aklım almıyordu. Vincent Spaulding beni neşelendirmek için elinden geleni yaptı fakat yatma zamanı geldiğinde bu işten çekilmeyi aklıma koymuştum.

Ertesi sabah, farklı bir ruh haliyle uyandım ve işe bir göz atmaya karar verdim. Gidip bir şişe mürekkep, bir dolmakalem ve yedi sayfa kağıt alarak Pope's Court'un yolunu tuttum.

"İşyerine varınca doğrusu şaşkınlıkla karışık bir sevinç duydum; her şey hazır ve mükemmeldi. Masa benim için hazırlanmış, Bay Duncan Ross da işe gelip gelmediğimi kontrol etmek için beni bekliyordu. 'A' harfinden başlamamı söyledi ve beni yalnız bıraktı. Ama ara sıra gelip bir göz atıyor, herşeyin yolunda gidip gitmediğini kontrol ediyordu. Saat tam ikide beni uğurladı, yazdıklarıma iltifat etti ve ben çıktıktan sonra büronun kapısını kilitledi.

"Günler böyle geçti, Bay Holmes. Derken cumartesi günü geldi çattı, müdür haftalık ücretim olan dört sterlinimi verdi. Ertesi hafta da aynı şekilde paramı aldım, ondan sonraki hafta da. Her sabah saat onda işe başlıyor, öğleden sonra ikide ayrılıyordum. Zamanla Bay Duncan Ross sadece sabahları gelmeye başladı, bir süre sonra da hiç gelmez oldu. Buna rağmen, odayı bir an için bile olsa terk etmeye cesaret edemedim, çünkü ne zaman geleceğini bilemezdim, iş çok iyi ve bana da gayet uygun olduğu için kaybetmeyi göze alamazdım.

"Böylece sekiz hafta çalıştım. Çok geçmeden 'B' harfine başlayacağımı umuyordum. Dünyanın kağıdını harcamış, yazdıklarımla neredeyse bir rafı doldurmuştum. Derken iş birden sona erdi."

"Sona mı erdi?"

"Evet efendim. Hem de bu sabah. Her zamanki gibi saat onda işe gittim ama kapı kapalıydı; kilitlemişlerdi. Üzerine astıkları bir kartona da bazı şeyler

yazmışlardı. İşte burada, kendiniz okuyun."

Bir dosya kâğıdı büyüklüğünde beyaz bir karton parçası uzattı. Üzerinde şöyle yazıyordu:

KIZIL SAÇLILAR KULÜBÜ KAPANDI

9 EKİM 1890

Sherlock Holmes'le ben bu kısa haberi ve arkasındaki üzgün yüzü inceledik. Fakat meselenin komik tarafı o kadar ağır bastı ki dayanamayıp kahkahalarla gülmeye başladık.

"Bunda hiç de gülünecek bir şey yok," diye bağırdı müşteri, kızıl saçlarının diplerine kadar kızararak. "Bana gülmekten başka yapabileceğiniz bir şey yoksa gideyim daha iyi."

"Hayır, hayır," diye atıldı Holmes, adamı henüz kalktığı sandalyeye tekrar oturtarak. "Bu vakayı hayatta kaçırmam. O kadar ilginç ki. Darılmayın ama hikâyenizin komik bir tarafı da var. Kapıda bu yazıyı görünce ne yaptığınız, söyler misiniz."

"Çok şaşırdım beyefendi. Ne yapacağımı bilemiyordum. Sonra çevredeki bürolara uğrayarak sordum, ama kimsenin bir şeyden haberi yoktu. Sonunda, giriş katında muhasebecilik yapan bina sahibini buldum ve Kızıl Saçlılar Kulübü'ne ne olduğunu sordum. Böyle bir kulübü hiç duymadığını söyledi. Ardından ona Bay Duncan Ross'un kim olduğunu sordum. Bu ismi ilk defa duyuyormuş.

" 'Yani,' dedim, '4 numaradaki kiracı.'

" 'Kim? Kızıl saçlı adam mı?'

" 'Evet, o.'

" 'Haa, onun adı William Morris'tir,' dedi. 'Kendisi avukattır. Burayı kendi yerine geçene kadar geçici bir büro olarak kullanıyordu. Dün taşındı.'

" 'Onu nerede bulabilirim?'

" 'Yeni bürosunda. Bana adresi vermişti. Evet, King Edward Sokağı 17 Numara,St. Paul civarı.'

" 'Hemen yola koyuldum Bay Holmes, fakat adrese gittiğimde suni diz kapağı imal eden bir atölye çıktı karşıma. Kimse de William Morris veya Duncan Ross adında birini tanımıyordu."

"Peki, ondan sonra ne yaptınız?"

“Saxe-Coburg Meydanı’ndaki evime döndüm ve çırağımın fikrini sordum. O da işin içinden çıkamadı. Sadece beklememi önerdi; postayla haber gelebilirdi. Ama bu benim için yeterli değildi Bay Holmes. Böyle bir işi durup dururken kaybetmek istemiyordum. Zor durumdaki insanlara tavsiyede bulunduğunuzu önceden duymuş olduğumdan doğruca size geldim.”

“Çok da iyi ettiniz,” dedi Holmes. “Başınızdan geçenler son derece ilginç. Bu vakayla seve seve ilgileneceğim. Anlattıklarınızdan çıkarabildiğim kadarıyla, göründüğünden daha ciddi bir durumla karşı karşıya olabiliriz.”

“Hem de çok ciddi!” dedi Bay Jabez Wilson. “Çünkü haftada dört sterlin kaybediyorum.”

“Sizin kişisel olarak,” diye söze girdi Holmes, “bu garip kulüpten zarar gördüğünüzü hiç sanmıyorum. Aksine, bugüne kadar yaklaşık 30 sterlin kazanmışsınız, üstüne üstlük ‘A’ harfiyle başlayan konularda bir sürü bilginiz oldu. Aslında hiçbir kaybınız olmamış!”

“Hayır bayım. Öyle değil. Bilmek istediğim, bu heriflerin kim oldukları ve eğer bu bir şakaysa benimle neden böyle oynadıklarıdır. Zira bu şaka onlara şimdiye kadar otuz iki sterline mal oldu.”

“Bazı noktaları açıklığa kavuşturmamız gerekiyor. İlk olarak size şunu sormak istiyorum Bay Wilson: Şu ilk gazete ilanını size gösteren çırağınız ne zamandır sizinle birlikte çalışıyor?”

“O zamanlar yanıma gireli bir ay olmuştu.”

“Sizi nasıl gelip buldu?”

“İlan vermiştim.”

“Tek başvuran o muydu?”

“Hayır, bir düzine aday vardı.”

“Neden onu seçtiniz?”

“Çünkü becerikliydi ve ucuza çalışmaya razıydı.”

“Tam olarak söylersek, yarım maaşa.”

“Evet.

“Bize Vincent Spaulding’i tarif eder misiniz?”

“Kısa boylu, sağlam yapılı, hareketli biri. En az otuz yaşlarında olmasına rağmen yüzünde hiç tüy yok. Alnında ise beyaz bir leke var asit yanığı gibi bir şey.”

Holmes heyecan içinde oturduğu yerden doğruldu. “Tam tahmin ettiğim gibi,” dedi. “Kulaklarında küpe deliği var mıydı?”

“Evet, efendim. Gençken bir çingene kulağına küpe deliği açmış.”

“Hmm,” dedi Holmes düşünceli bir halde sandalyesine tekrar gömülerek. “Hâlâ sizinle mi?”

“Evet, efendim. Hatta onu bıraktım da geldim.”

“Siz yokken işleriniz yürüyor mu?”

“Hiç şikayetim olmadı efendim. Sabahları pek iş olmaz zaten.”

“Bu kadarı yeterli Bay Wilson. Bir-iki güne kalmaz, size haber veririm. Bugün cumartesi, sanırım pazartesiye kadar bu bilmeceyi çözeriz.”

“Ee, Watson,” dedi Holmes, misafirimiz gittikten sonra. “Ne diyorsun sen bu işe?”

“Hiçbir şey,” diye cevap verdim dürüstçe. “Çok esrarlı bir iş.”

“Genelde,” dedi Holmes, “bir şey ne kadar garip görünüyorsa, o denli az gizemlidir. Nasıl ki sıradan bir yüzü tarif etmekle çıkarmak zorsa, hergünkü sıradan meseleleri de kafa yorarak çözmek o kadar zordur. Ama bu meselede daha hızlı davranmalıyım.”

“Peki,ne yapmayı düşünüyorsun?” diye sordum.

“Pipo içmeyi,” diye cevap verdi. “Bu, en az üç pipoluk bir problem. Senden ricam, elli dakika boyunca ağzını açmaman.” Ayaklarını sandalyeden çekti, ince dizlerini şahin gagasını andıran burnuna yaklaştırdı ve gözlerini kapatarak orada öylece oturdu. Ağzındaki siyah piposu garip bir kuşun gagası gibi duruyordu. Bir süre sonra, uyuyakaldığını düşünmeye başlamıştım ki birden sandalyesinden fırladı; kesin bir karara varmış gibiydi. Piposunu şöminenin üstüne koyarak konuşmaya başladı:

“Bugün öğleden sonra St. James Salonu’nda Sarasate’nin konseri var . Ne dersin Watson? Hastaların senin yakanı bir-iki saatliğine bırakır mı dersin?”

“Bugün yapacak bir şeyim yok. İşim hiçbir zaman fazla vaktimi almıyor

zaten."

"O halde şapkanı alıp benimle gel. Önce şehir merkezine gideceğim, yolda öğlen yemeği yiyebiliriz. Bugünkü programda Alman müziği var, bunu İtalyan veya Fransız müziğine tercih ettiğimi bilirsin. O müziği dinlerken, insan içine kapanıveriyor, benim de şu sırada buna ihtiyacım var. Gidelim!"

Metro ile Aldersgate'e kadar gittik; oradan kısa bir yürüyüşle, bu sabah dinlediğimiz garip hikâyenin geçtiği Saxe-Coburg Meydanı'na vardık. Burası pis ve berbat bir meydandı. Dört sıra halinde uzanan iki katlı kiremit evler biraz çimen, biraz da solmuş defne çalılarından oluşan bir alana bakıyordu. Yine de bütün bunlar dumanlı ve kirli atmosferi ortadan kaldırmıyordu. Köşedeki evin üzerinde, kahverengi bir tabela üzerine beyaz harflerle "Jabez Wilson" yazılıydı, böylece evin, kızıl saçlı müşterimizin işlerini yürüttüğü yer olduğunu anladık.

Sherlock Holmes, evin önünde durdu, başını yana eğerek uzun uzun baktı; çatık kaşlarının altındaki gözleri pırıl pırıl parlıyordu. Sonra yavaşça sokağın yukarısına yürüdü ve gerisin geri köşeye geldi. Evleri dikkatlice süzdü. Sonunda rehinci dükkânının bulunduğu evin önüne geldi, bastonuyla kaldırıma iki-üç kez sertçe vurduktan sonra kapıyı çaldı. Kapı hemen açıldı, sinekkaydı tıraş olmuş, parlak görünüşlü, genç bir adam dostumu içeri buyur etti. "Teşekkür ederim," dedi Holmes. "Sadece buradan sahile nasıl gidileceğini soracaktım."

"Sağdan üçüncü sokağa sapın, sonra soldan dördüncü sokaktan girin," diye cevap veren çırak pat diye kapıyı kapayıverdi.

"Çok uyanık bir oğlan," dedi Holmes, oradan ayrılırken. "Bana kalırsa, Londra'nın en uyanık dördüncü genciyle karşı karşıyayız; hatta üçüncü bile olabilir. Ama hakkında çok şey öğrendim bile."

"Anlaşılan," dedim, "Bay Wilson'in çırağının, bu Kızıl Saçlılar Kulübü meselesinde oynadığı rol yabana atılmayacak cinsten. Kesin onun yüzünü görmek amacıyla kendisine adres sordun."

"Yüzünü görmek için değil."

"Neyi o zaman?"

"Pantolonunun dizlerini."

"Peki ne gördün?"

“Beklediğim şeyi.”

“Bastonla kaldırıma neden vurdun?”

“Bak azizim, şimdi gözlem zamanı, gevezelik zamanı değil. Düşman hatlarında casusluk yapmak gibi bir şey bu. Saxe-Coburg Meydanı hakkında bazı şeyler öğrendik. Şimdi arka sokakları keşfedelim.”

Saxe-Coburg Meydanı’ndan köşeyi döndükten sonra karşılaştığımız görüntü, bir resmin ön yüzüyle arka yüzü arasındaki fark kadar dikkat çekiciydi. Şehir merkezinin trafiğini kuzeye ve batıya bağlayan ana caddelerden birinin üzerindeydik şimdi. Çevredeki ticaret merkezleri, gelip gideniyle sürekli bir hareket halindeydi ve kaldırımlar, koşuşturan yayaların ayak izlerinden kapkara olmuştu. Gösterişli dükkânların oluşturduğu sıraya ve büyük iş hanlarına bakarak bunların arka tarafına düşen sokağın, demin ayrıldığımız solgun ve hareketsiz yer olduğuna inanmak güçtü.

“Dur bakaylım,” dedi Holmes, köşede durup boylu boyunca caddeye bakarak, “buradaki binaların sırasını hafızama yerleştirmek istiyorum. Londra’yı iyi tanımak benim için bir tutku. Şuradaki tütüncü, Mortimer’in yeri, sonra küçük gazeteci, şu da City&Suburban Bankası’nın Coburg şubesi, ardından vejetaryen restoranı geliyor ve şuradaki de McFarlane’in fayton yapım atölyesi. Ondan sonra da öteki blok başlıyor. Şimdi doktor, görevimizi tamamladığımıza göre keyfimize bakalım. Bir sandviç ve bir fincan kahve, sonra da kemanların tatlı, zarif ve uyumlu dünyasına. Orada, bizi bilmeceleriyle rahatsız edecek kızıl saçlı müşteriler olmayacak.”

Dostum müziğe bayılırdı; sadece yetenekli bir çalgıcı değil, aynı zamanda yabana atılmayacak bir bestecidi. Bütün öğleden sonra konser salonunda taburesinde oturup sonsuz bir mutluluğa gömüldü; o sırada zayıf parmaklarını müziğin temposuna göre sallayarak, hafifçe gülümseyen yüzü, rahat, hülyalı bakışlarıyla kendini müziğe verdi. Acımasızca canileri avlayan, keskin zekâlı, iz koklamakta eşi benzeri olmayan Holmes’tan eser yoktu. Benzersiz karakterinin bu ikili tabiatı zaman zaman birbirinin yerini alarak baskın çıkıyordu. Arada sırada ortaya çıkan şiirsel ve düşünceli ruh halini, aşırı zekası ve kurnazlığına bir tepki oluşturduğunu düşünmüşümdür . Tabiatındaki bu değişiklikler, aşırı bezginlikle yitik enerji arasında gidip gelmesine yol açıyordu. Bazen günlerce koltuğunda oturup kitaplarına daldığı anlarda,eline kemanını alıp harikalat yaratırdı. Derken içindeki av tutkusu uyandığında o parlak zekâsı çağrışım yeteneğini doruğa çıkarırdı; yöntemlerini bilmeyen

insanlar hayrete düşer, karşılarında yabancı bir dünyadan gelmiş bir insan var sanırlardı. O gün öğleden sonra dostumu St. James Salonu'nda müziğe dalmış halde gördüğümde, izini sürdüğü insanların sonunun hiç de iyi olmayacağını hissettim.

"Herhalde artık eve gitmek istersin doktor," dedi dışarı çıktığımızda.

"Evet, iyi olur."

"Benim birkaç saatlik bir işim var. Şu Coburg Meydanı'ndaki mesele çok ciddi."

"Neden ki?"

"Büyük bir suçun işlenmesine ramak kaldı. Zamanında engel olabileceğimize inanıyorum. Ama bugünün cumartesi olması işleri biraz karışıyor. Bu gece senin yardımına ihtiyacım olacak."

"Saat kaçta?"

"Onda gel yeter."

"Saat onda Baker Sokağı'nda olacağım."

"Çok güzel. Bir şey daha var doktor, bu iş biraz tehlikeli, o yüzden ne olur ne olmaz, sen tabancanı da yanına al." Eliyle selam verdi ve topukları üzerinde dönerek kalabalığın içinde gözden kayboldu.

Başkalarından daha çok aptal olduğumu sanmıyorum aslında, ama ne zaman Sherlock Holmes'la birlikte bir işe kalkışsam kendimi yeteneksiz hissetmişimdir. Bu davada da aynısı oldu; onun duyduklarını ben de duymuştum, gördüklerini ben de görmüştüm, ama sözlerinden anladığım kadarıyla, o sadece olanları değil, olacakları da görmüştü. Oysa benim gözümde bütün mesele karmaşıklığını ve garipliğini hâlâ koruyordu. Kensington'daki evime giderken, yolda, herşeyi ta en başından bir kez daha aklımdan geçirdim: kızıl saçlı ansiklopedi kopyacısının anlattığı sıradışı hikâyeyi, Saxe-Coburg Meydanı'ndaki ziyaretimizi ve Holmes yanımdan ayrılırken söylediği şüpheli sözleri. Gece buluşmak da neyin nesiydi; neden silahımı yanıma almam gerekiyordu? Nereye gidecektik; ne yapacaktık? Holmes beni uyarmıştı, şu bizim sinekkaydı tıraşlı rehincinin çırağını yabana atmamak gerekiyordu; herifin bu işte bir parmağı olabilirdi. Kendi kendime olayları çözmeye çalıştım ama sonunda umutsuzluk içinde vazgeçip bir kenara bıraktım. Nasılsa gece çok şeye gebeydi.

Evden çıktığımda dokuzu çeyrek geçiyordu. Parkı hızla geçerek Oxford Sokağı üzerinden Baker Sokağı'na geldim. Kapıda iki fayton duruyordu. İçeri girdiğimde, yukarıdan seslerin geldiğini fark ettim. Odaya daldığımda, Holmes'u iki adamla hararetli hararetli konuşurken buldum. Adamlardan birini tanıyordum: polis memuru Peter Jones. Diğer adam ise uzun boylu, zayıf ve üzgün yüzlü biriydi; elinde parlak bir şapka, üstünde de önemli kişilere özgü gösterişli bir redingot vardı.

"İşte! Takım tamamlandı," dedi Holmes, çift düğmeli kısa gemici ceketini ilikleyip askından ağır av kırbacını çekip aldı. "Sanırım Scotland Yard'dan Bay Jones'u tanıyorsundur Watson. Seni Bay Merryweather'la tanıştırayım. Kendisi bu geceki macerada bizimle birlikte olacak."

"Gördüğünüz gibi, yine çifter çifter ava çıkıyoruz doktor," dedi Jones; mantıklı konuşmaya bayılırdı. "Dostumuz avdan çok iyi anlar. Tek ihtiyacı, yaşlı bir köpeğin ona yol göstermesidir."

"Umarım bir yaban kazıyla yetinmek zorunda kalmayız," diye araya girdi Bay Merryweather karamsarca.

"Bay Holmes'a güvenebilirsiniz bayım," dedi polis memuru gururla. "Gerçi, biraz fazla teorik ve fantastik yöntemleri vardır ama aslında kendisi doğuştan dedektiftir. Sholto cinayeti ve Agra Hazineleri macerasında olduğu gibi, resmi kaynaklardan daha doğru tahminlerde bulunduğu olmuştur bir iki kez."

"Siz böyle diyorsanız Bay Jones, mesele yok," dedi yabancı saygıyla. "Yine de itiraf etmeliyim ki briçi özledim. Yirmi yedi yıldır ilk kez bir cumartesi gecesini briç oynamadan geçiriyorum."

"Bana kalırsa," dedi Sherlock Holmes, "şimdiye kadarki en büyük bahsinizi bu gece oynayacaksınız; hem de en heyecanlı bir partide. Sizin için Bay Merryweather, bahis konusu olan 30.000 sterlin; sizin içinse Jones, istediğiniz adamın elinize düşmesi."

"John Clay bir katil, hırsız, soyguncu ve sahtekâr. Kendisi henüz genç bir adam, Bay Merryweather, ama mesleğinin zirvesinde. Emin olun, kelepçelerimi Londra'nın bütün suçlularının yerine en çok onun bileklerinde görmek isterdim. Çok ilginç bir adam şu John Clay. Büyük babası bir kraliyet düküymüş ve kendisi de Eton ve Oxford'da okumuş. Zekâsı da parmakları kadar işlek; hangi taşı kaldırsak altından o çıkıyor ama bugüne kadar bir türlü yakalayamadık. Bir bakıyorsunuz, bu hafta İskoçya'da bir soygun düzenliyor,

derken ertesi hafta Cornwall'da bir yetimhane açmak için para topluyor. Yıllardır izini sürüyorum ama şimdiye kadar yüzünü bir kez bile göremedim."

"Bu gece sizi onunla tanıştırmaktan zevk duyacağım," dedi Holmes. "Ben de birkaç kez John Clay'le karşılaştım ve mesleğinin zirvesinde olduğu konusunda size katılıyorum. Bu arada saat onu geçiyor; yola çıkalım. Siz ikiniz ilk faytonu alın, Watson'la ben ikinci arabayla sizi takip ederiz."

Sherlock Holmes uzun yolculuk boyunca pek konuşmadı. Arabanın koltuğuna yaslanıp o gün öğleden sonra dinlediği bir melodiyi mırıldanmaktaydı. Gazla aydınlatılan parke yollarda sarsılarak, sonu gelmeyen dönemeçli sokaklardan geçtikten sonra, nihayet Farrington Sokağı'na ulaştık.

"Bilmecenin çözümüne çok yaklaştık," diye konuşmaya başladı dostum. "Şu Merryweather, banka müdürüdür ve bu meseleyle bizzat ilgileniyor. Jones'u da yanımıza almanın iyi olacağını düşündüm. İşinde tam bir ahmak olmasına rağmen aslında fena adam değildir. Tek bir iyi tarafı var; o da birine kancayı taktı mı bir aslan kadar cesur ve bir keçi kadar inatçı olması. İşte geldik, bizi bekliyorlar."

Sabah dolaştığımız kalabalık sokağa gelmiştik. Arabalardan indikten sonra, Bay Merryweather'ın önderliğinde dar bir yoldan geçtik, binanın yan kapısını vardık. Kapıyı açtığında, ucunda büyük demir bir kapının daha bulunduğu, küçük bir koridor çıktı karşımıza. Bu kapıyı da açtık, dolambaçlı ve taştan bir merdivenden indik, karşımıza ikinci bir demir kapı çıktı. Bay Merryweather durdu, bir fener yaktı; sonra da bizi, toprak kokan, karanlık bir geçitten yürüttü; üçüncü kapıyı açtı, her tarafta birbirine sımsıkı bağlanmış kafesli sandıkların bulunduğu koca bir mahzene girdik.

"Yukarıda bir şey yok," dedi Holmes feneri yukarı kaldırıp çevresine bakarken. "Aşağıda da bir şey yok," dedi Bay Merryweather, bastonuyla, zemine döşenmiş taşlara vurarak. Birden şaşkın şaşkın yere eğildi, "Vay canına, çıkan sese bakılırsa aşağısı boş gibi!" dedi.

"Lütfen, biraz daha sessiz olun!" dedi Holmes sert bir şekilde. "Şimdiden bu araştırmanın başarısını tehlikeye soktunuz. Şu sandıklardan birinin üstüne oturup işimize burnunuzu sokmamanızı rica ediyorum."

Bay Merryweather, yüzünde kırgın bir ifadeyle sandıklardan birinin üstüne tünedi. Holmes ise diz çöktü, bir elinde fener, diğerinde büyüteç, taşların arasındaki çatlakları incelemeye başladı. Birkaç saniye sonra ayaklarının

üzerinde doğruldu ve büyütecini cebine koydu.

"En azından bir saat vaktimiz var," diye konuşmaya başladı, "çünkü rehinci, rahat yatağına girmeden harekete geçmezler. Sonra da hiç zaman kaybetmeden işe girişecekler, işlerini ne kadar kısa sürede bitirirlerse, kaçmak için de o kadar çok vakitleri olacak. Şu anda doktor, tahmin edebileceğin gibi, Londra'nın en büyük bankalarından birinin mahzenindeyiz. Bay Merryweather genel müdür ve sana Londra'nın büyük hırsızlarının bu mahzenle neden bu kadar ilgilendiklerini açıklayacaktır."

"Fransız altınımız yüzünden," diye fısıldadı müdür. "Soygun teşebbüsleri olabileceği konusunda birkaç kez uyarılmıştık zaten."

"Fransız altını mı?"

"Evet. Birkaç ay önce sermayemizi güçlendirmek için Fransa Bankası'ndan 30.000 Napolyon altını borç almıştık..İnsanlar, henüz paraları çıkarmadığımızı ve hâlâ mahzende sakladığımızı duydular. Şu an üstünde oturduğum sandığın içinde, kurşun bölmeler de 2000 Napolyon altını var. Şu anki altın rezervimiz normalde tek bir şubede saklanamayacak kadar çok. Bu yüzden banka müdürleri bu konuda endişeli."

"Çok da haklı oldukları ortaya çıkmış durumda," diye fikrini belirtti Holmes. "Artık küçük planımızı uygulamaya geçirmenin zamanı geldi. Bir saat içinde kesin sonuca ulaşacağımızı umuyorum. Bu arada, Bay Merryweather, feneri söndürüverin."

"Karanlıkta mı kalacağız yani?"

"Korkarım öyle! Yanımda bir deste oyun kâğıdı getirmiştim. Dört kişi olduğumuza göre kâğıt oynayabiliriz diye düşünmüştüm, ama rakibimiz hazırlıklarını tamamlamış. Onun için ışık yakarak riske giremeyiz. Herşeyden önce pozisyonlarımızı kararlaştırmalıyız. Bunlar gözü pek adamlardır ve biz her ne kadar onlara nazaran avantajlı durumda olsak da dikkat etmezsek bu işten zararlı çıkabiliriz. Ben şu sandığın arkasına saklanayım, siz de şuradakilerin. Ben üstlerine ışık tuttuğum anda hücuma geçeriz. Watson, eğer ateş edecek olurlarsa, hiç düşünmeden vur onları."

Tabancamı atışa hazır durumda tahta sandığın üzerine koydum, kendim de sandığın arkasına gizlendim. Holmes feneri söndürüp bizi zifiri karanlıkta bıraktı. Daha önce böylesi bir karanlığı hiç görmemiştim. Sadece kızmış metal kokusu her an için yanmaya hazır lambanın varlığını kanıtlıyordu. Sinirlerim

beklemekten gerilmişti, mahzenin üzerimize birdenbire çöken karanlık, soğuk ve nemli havasında bunaltıcı ve uğursuz bir şey varmış gibiydi.

"Tek bir kaçış yolları var," diye fısıldadı Holmes. "O da evin arkasından Saxe-Coburg Meydanı'na çıkmak. Umarım sizden rica ettiğim şeyleri yerine getirmişsindir, Jones?"

"Ön kapıda bir müfettiş ve iki polis memuru nöbette bekliyor."

"O zaman tüm çıkış yollarını kapattık demektir. Şimdi sessizce bekleyelim."

Zaman nasıl da geçmek bilmiyordu. Sadece bir saat on beş dakika geçmişti, ama bana, sanki gece bitmiş ve şafak sökmeye başlamış gibi gelmişti. Kıpırdanmaktan korktuğum için bacaklarım yorgunluktan kaskatı kesilmişti. Sinirlerim o kadar gerilmiş ve kulaklarım o kadar keskinleşmişti ki, sadece yanımdakinin hafif nefes alışlarını duymakla kalmıyor, iri cüsseli Jones 'un hırıltısını, banka müdürünün iniltisinden ayırt bile edebiliyordum. Önümdeki sandığın üzerinden baktığımda döşemeyi görüyordum. Derken odada bir ışık fark ettim.

İlk başta döşemenin taşına yansıyan parlak bir leke şeklindeydi, sonra gittikçe uzayarak sarı bir çizgi haline geldi. O anda döşemenin taşları usulca yarıldı ve aralarından bir el çıkıverdi. Işığın aydınlattığı döşemeye parmaklarıyla dokunan, kadın elini andıran beyazlıkta bir eldi bu. Bir dakika, belki bir dakikadan da fazla bir süre çarpık parmaklarıyla eli dışarı uzanıverdi. Sonra ortaya çıktığı gibi hızla gözden kayboldu. Taşların arasından sızan donuk ışığın dışında yine karanlığa gömülmüştük. Fakat çok geçmeden, beyaz taşlardan biri, gıcırtılı bir sesle yana doğru kaydırıldı; dört köşeli bir delik ortaya çıktı ve bu delikten bir fener ışığı sızmaya başladı. Aradaki boşluktan, küstah bakışlı, genç bir erkek yüzü çıktı ve çevresine dikkatle baktıktan sonra kendini yukarı çekti. Deliğin her iki tarafından önce birer el, sonra omuzlar, kalça ve dizler göründü. Adam hemen deliğin başında durarak bir eliyle aşağıdan yardımcısını çekti çıkardı; o da kendi gibi esnek ve kısa boyluydu, soluk bir yüzü ve kıpkızıl saçları vardı.

"Herşey yolunda," diye fısıldadı. "Keskiyle torbaları getirdin değil mi? Allah kahretsin! Atla Archie, atla; kaç; ben burada idare ederim."

Sherlock Holmes daha önce fırlamış ve adamı yakasından tutmuştu. Diğeri delikten kayboldu, Yırtılan kıyafetin sesini duydum; herifin ceketinin ucu yırtılarak Jones'un elinde kalmıştı. Işık adamın tabanca tutan elini aydınlattı

ama o anda Holmes'un av kırbacı adamın bileğinde şakladı ve tabanca yere düştü.

"Artık çok geç, John Clay," dedi Holmes cesurca. "Hiç şansın yok."

"Görüyorum," diye cevap verdi adam tam bir kayıtsızlık içinde. "Ama anladığım kadarıyla arkadaşım yakayı kurtarmış. Kaçarken ceketini size hatıra bıraktı galiba."

"Onu kapıda üç kişi bekliyor." dedi Holmes.

"Vay canına! Herşeyi çok iyi ayarlamış olduğunuz açıkça görülüyor. Sizi tebrik etmeliyim."

"Ben de sizi," diye cevap verdi Holmes. "Kızıl saç fikriniz alışılmadık ve etkiliydi."

"Az sonra suç ortağını görürsün," dedi Jones. "Kodese girmek için sabırsızlanıyor. Ellerini uzat da bileziklerini takayım."

"Şu kirli ellerinizi üstüme sürmemenizi rica edeceğim," dedi adam, kelepçeler bileklerine takılırken. "Siz daha farkında olmayabilirsiniz ama damarlarımda asil bir kan dolaşıyor. Ayrıca, benimle konuşurken 'beyefendi' ve 'lütfen' demeyi ihmal etmemenizi rica ediyorum."

"Pekâlâ," dedi Jones, alaycı bir şekilde bakarak. "Beyefendi benimle yukarı çıkıp dışarıda bekleyen arabaya binerek karakola kadar gelme nezaketini gösterir miydi acaba?"

"Bak böylesi daha iyi," dedi Clay neşeyle. Önümüzde saygıyla eğilerek bizi selamladı, sonra dedektifin nezaretinde sessizce gitti.

Mahzenden çıkarken Bay Merryweather söze atıldı: "Bay Holmes bankamızın size nasıl teşekkür edeceğini ve bu zahmetinizi nasıl ödeyeceğimizi gerçekten bilmiyorum. Şimdiye kadar gördüğüm en büyük banka soygunu girişimini mükemmel bir şekilde tespit ederek önlediniz."

"Bay John Clay'le halletmem gereken bir iki hesabım daha var," dedi Holmes.

"Yaptığım bir-iki ufak masraf dışında bankanızın bana para ödemesine gerek yok. Ben zaten Kızıl Saçlılar Kulübü'nün garip hikâyesini çözerek ve böyle benzersiz bir deneyim yaşayarak fazlasıyla ödüllendirilmiş oldum."

Ertesi sabah Baker Sokağı’nda sabahın ilk saatlerinde viski-sodamızı yudumlarken, “Görüyorsun ya Watson,” dedi Holmes, “gerek bu fantastik kulüp ilanının, gerekse ansiklopedi kopyalama meselesinin, bu pek zeki olmayan rehinciyi günde birkaç saat ayak altından çıkarmak için uydurulmuş olduğunu daha başından anlamıştım. Gerçekten garip bir yol ama herhalde daha iyisini bulamazlardı. Hiç şüphesiz bu fikir, dahi Clay’in aklına suç ortağının saç renginden gelmiş olmalı. Rehinci için haftada 4 sterlin, binlerle oynayan bu adamlar için önemsiz bir yemdi. Birlikte ilanı verdikten sonra, biri geçici çıraklık rolünü, diğeri de işveren rolünü oynayarak rehincinin sabahları ortalıkta görünmemesini sağladılar. Çırağın yarım maaşa çalışmayı kabul ettiğini ilk duyduğumda, bu işe girmesini paradan başka bir amaca bağlamak gerektiğini anlamıştım.”

“Peki, amacın ne olduğunu nasıl tahmin ettin?”

“Evde bir kadın olsaydı başka türlü bir entrika olmalı diye düşünebilirdim. Ama böyle şey yoktu. Adamın sadece küçük bir dükkânı vardı ve evinde böyle ince hazırlıklara ve harcamalara değecek cinsten eşya, para falan da yoktu. O halde evin dışında birşeyler olmalıydı. Ama nasıl bir şey? Bir an için çırağın fotoğraf tutkunluğu,bodruma inişi hatırıma geldi. Bodrum katı… İşte bu! Karmaşık meselenin cevabı orada saklıydı. Bu gizemli çırağı sorup soruşturdum ve Londra’nın en soğukkanlı, en cesur suçlularından biriyle karşı karşıya olduğumu öğrendim. Çırak bodrumda, daha doğrusu mahzende birşeyler yapıyordu; hem de aylar boyunca, günde bir iki saatlik bir şey. Düşündüm; bu ne olabilirdi? Olsa olsa o evden diğer bir binaya giden bir tünel kazmak.

“Seninle olay yerine gittiğimizde buraya kadarını biliyordum. Bastonumla kaldırıma vurunca sen şaşırmıştın.. Mahzenin öne mi yoksa arkaya doğru mu genişletildiğini öğrenmek için yaptım bunu. Öne doğru değildi. Sonra zili çaldım ve tam beklediğim gibi, kapıyı çırak açtı. Daha önce de birkaç kez karşıma çıkmıştı ama hiç göz göze gelmemiştik. Yüzüne pek bakmadım bile. Görmek istediğim dizleriydi. Ne kadar yıpranmış, kırışmış ve lekeli olduklarını sen de fark etmişsindir herhalde. Bu hali, saatler süren köstebekliğini gösteriyordu. Geriye tek bir soru kalmıştı, bunu ne için yaptıkları. Köşeyi döndüğümde City and Suburban Bankası’nın dostumuzun eviyle sırt sırta olduğunu gördüm. Artık problemi çözdüğümden emindim. Sen konserden eve dönerken, ben hem Scotland Yard’ı hem de banka müdürünü aradım; sonrasında neler olduğunu biliyorsun.”

“Peki, soygunu bu gece yapacaklarını nereden anladın?” diye sordum.

“Kulüp bürosunu kapatmış olmaları, artık Bay Jabez Wilson’in varlığını önemsemediklerini gösteriyordu, senin anlayacağın tünel tamamlanmıştı. Ama bir an önce tüneli kullanmaları gerekiyordu, çünkü altın külçelerinin er ya da geç götürüleceğini biliyorlardı. Cumartesi bunun için en uygun gündü çünkü kaçmaları için onlara iki gün kazandırırdı.İşte bu nedenle onların bu gece geleceklerine emindim.”

“Şahane bir çözüm!” diye atıldım, hayranlık duygumu daha fazla bastıramayarak. “Uzun bir zincir ama her halkası yerine oturuyor.”

“Bu düşünce oyunu beni can sıkıntısından da kurtardı,” diye cevap verdi esneyerek. “Ama ne yazık ki bu sıkıntının yine üstüme çökmeye başladığını hissediyorum. Bütün hayatım, geçim sıkıntısı denen şeyden kaçmakla geçiyor. Böyle ufak tefek problemler bana bu konuda yardımcı oluyor.”

“Öte yandan insanlığın hayrına çalışıyorsun,” dedim.

Omuzlarını silkti. “E, belki de öyle, yaptıklarım pek de değersiz sayılmaz galiba. Ne demiş Gustave Flaubert, George Sand’a yazdığı mektupta: *‘L’homme c’est ıırien - l’oeuvre c’est tout.*”

BOSCOMBE VADİSİ'NİN ESRARI

Karımla birlikte bir sabah oturmuş kahvaltı ederken hizmetçi kız bir telgraf getirdi.

Telgraf Sherlock Holmes'dan geliyordu ve şöyle yazıyordu: 'Bana ayıracak birkaç günün var mı? İngiltere'nin batısından Boscombe Vadisi trajedisiyle bağlantılı bir telgraf aldım. Benimle gelirsen sevinirim. Hava ve manzara harika. Paddington'dan kalkan 11: 15 trenine bin.'

"Ne dersin hayatım?" dedi karım bana bakarak. "Gidecek misin?"

"Bilmem ki... Bu aralar çok da hastam var."

"Canım sen de, Anstruther senin yerine halleder. Son zamanlarda rengin soldu zaten. Hava değişikliği sana iyi gelir. Hem, Bay Sherlock Holmes'un maceraları da hep ilgini çekmiştir."

"Bu maceralardan pek çok şey öğrendiğimi inkâr edemem," diye cevap verdim. "Eğer gideceksem bir an önce hazırlanmalıyım. Sadece yarım saatim var."

Kamp kurma konusunda Afganistan'da edindiğim tecrübe sayesinde en azından hızlı ve her zaman yolculuğa hazır bir gezgin olmuşumdur. Sadece birkaç eşyaya ihtiyacım olduğu için kısa sürede hazırlandım ve bir arabaya atlayarak Paddington tren istasyonunun yolunu tuttum. Oraya vardığımda, Sherlock Holmes peronda bir aşağı bir yukarı turluyordu. Üzerindeki gri renkli uzun sehayat paltosu ve bez kasketiyle olduğundan daha uzun ve ince görünüyordu.

"Gelmen çok iyi oldu Watson," dedi. "Yanımda, sonuna kadar güvenebileceğim biri olması benim için çok önemli. Çünkü cinayet yerinden yardım umduğum kişiler ya bu işin ehli olmuyor, ya da çok bilmiş geçiniyorlar. Sen trende pencere kenarında yer tut, ben de biletleri alayım."

Kompartımanda bizden başka kimse yoktu. Holmes yanında koca bir evrak yığını getirmişti. Bunları karıştırıyor, bazılarını okuyor, ara sıra ufak tefek notlar alıyor ve düşünüyordu. Reading'e yaklaştığımız sırada elindeki kâğıtları büyük bir balya haline getirerek üstteki rafa kaldırdı.

"Boscombe Vadisi'nde olan bitenleri duydun mu?" diye sordu.

"Hayır. Birkaç gündür gazete okumadım."

"Londra basını pek ayrıntılı bilgi vermemiş zaten. Demin, gazetelerin son sayılarından kayda değer ayrıntıları toplamakla uğraşıyordum. Anlaşılan bu da çözümü çok basit, şu son derece zor vakalardan biri."

"Söylediklerin biraz çelişkili değil mi?"

"Ama doğrusu bu. Olağanüstü bir katil kesinlikle iz bırakır. Buna karşılık günlük işlenen sıradan cinayetlerin çözümü aslında daha zordur. Bu vakaya gelince, öldürülen adamın oğluna karşı ciddi bir dava açılmış durumda."

"Bir cinayet mi işlenmiş?"

"Öyle olduğu iddia ediliyor. Bizzat kendim incelemeden hiçbir şeye kesin gözüyle bakmam. Önce meseleyi sana, benim de bildiğim kadarıyla birkaç kelimeyle anlatayım.

"Boscombe Vadisi, Ross kasabasından hiç de uzakta olmayan, Herefordshire çiftliğinin kurulduğu vadidir. Bu bölgedeki en büyük toprak sahibi, bir süre Avustralya'da çalışıp para kazandıktan sonra eski memleketine dönen Bay John Turner adında biri. Kendi arazisindeki Hatherley çiftliğini, yine kendisi gibi Avustralya'dan gelen Bay Charles McCarthy adında bir adama kiralamış. Birbirlerini koloniden tanıdıkları için, bir yere yerleşirken birbirlerine yakın olmak istemeleri doğal. Turner daha zengin olduğu için, McCarthy kiracı konumunda kalmış ama sık sık beraber olmalarından anlaşıldığına göre, aralarında herhangi bir sorun çıkmamış şimdiye kadar. McCarthy'nin on sekiz yaşında bir oğlu, Turner'ın da aynı yaşlarda bir kızı var ve her iki adam da dul. Komşu İngiliz aileleriyle, hiç ilişki kurmadan, kendi hallerinde yaşıyorlarmış. McCarthy'ler spora düşkün olduklarından sık sık çevredeki at yarışlarında görülüyorlarmış. McCarthy'nin iki hizmetçisi var: biri erkek, diğeri kadın. Turner'in ise, sayıca daha fazla.En azından yarım düzine civarında. Aileler hakkında toplayabildiğim bilgiler bu kadar. Şimdi gelelim olaya.

“3 Haziran günü –yani geçen Pazartesi- McCharty öğleden sonra saat üçe doğru Hatherley çiftliğinden ayrılarak, çok yakınlardaki Boscombe Gölü’ne gitmiş. Burası Boscombe Vadisi’ne akan nehirlerin oluşturduğu küçük bir gölmüş. Aynı gün sabah uşağıyla birlikte Ross’a gitmiş. Uşağın sonradan söylediğine göre efendisi o gün oldukça aceleciymiş, çünkü öğleden sonra saat üçte önemli bir randevüsü varmış. McCarthy işte bu randevudan geri sağ dönmemiş.

“Hatherley çiftliğindeki evinden Boscombe Gölü’ne kadar beş yüz metrelik bir mesafe vardır. İki kişi adamın oralardan geçtiğini görmüş. Görenlerden biri ihtiyar bir kadın, adını bilmiyorum; diğeriyse Bay Turner’ın çalıştırdığı orman korucusu William Crowder. Her iki tanık da McCarthy’nin yalnız yürüdüğünü söylüyorlar. Korucunun dediğine göre, McCarthy önünden geçip gittikten birkaç dakika sonra oğlu kolunda tüfeğiyle aynı yoldan babasını takip ediyormuş. Korucunun aklına o anda kötü bir şey gelmemiş, ta ki aynı akşam talihsiz olayı öğrenene değin.

“Baba-oğulu daha sonraki saatlerde göl kenarında başkaları da görmüş. Boscombe Gölü etrafı, çimen ve sazlıklarla çevrili ormanlık bir bölgedir. Patience Moran adında on dört yaşında bir kız o gün ormanda çiçek topluyormuş. Kendisi, Bay Turner’ın kapıcısının kızı. Kızın anlattığına göre Bay McCarthy’yi oğluyla birlikte göl kenarında görmüş. Baba oğul şiddetli şekilde tartışıyorlarmış. Derken baba, oğluna bağırmış. Bunun üzerine oğlu da babasına karşı, onu dövecekmiş gibi elini kaldırmış. Bunları gören kızcağız öylesine korkmuş ki oradan kaçıp eve gitmiş ve annesine herşeyi anlatmış. Sözünü bitirdiği sırada genç McCarthy telaşla içeri dalmış; babasını ormanda ölü bulduğunu söylemiş ve korucudan yardım istemiş. Genç adam çok heyecanlıymış, yanında ne tüfeği ne de şapkası varmış; sağ elinde ve gömleğinin kolunda taze kan lekesi varmış. Onu takip ederek göl kenarındaki çimenlikte yatan cesedi bulmuşlar. Maktulün kafasına ağır düz bir silahla defalarca vurulmuş. Bu ağır yaralar cesedin birkaç adım ötesindeki oğlunun tüfeğinin dipçiğiyle yapılmış olabilirmiş. Bu durumda genç adamı hemen tutukluyorlar ve “kasten cinayet” suçuyla salı günü mahkemeye sevkediyorlar. Çarşamba günü Ross’ta hâkim karşısına çıkıyor ve dava bir sonraki celseye erteleniyor. İşte Watson, polisin elindeki başlıca veriler bunlar.”

“Daha lanet bir vaka olamaz herhalde,”diye fikrimi belirttim.

“Bütün ipuçları tek bir kişiyi işaret ediyor.”

“İpuçları işin içine girince ben çok dikkatli davranırım,” diye cevap verdi Holmes . “Başlangıçta doğrudan tek bir şeye işaret ediyormuş gibi görünüyor olabilirler ama olaya başka açıdan baktığınızda, bu sefer de tamamen farklı bir şeye işaret ettiklerini görebilirsiniz. İtiraf etmeliyim ki olaylar, genç adamın aleyhine gelişmiş ve suçlunun o olma ihtimali de çok yüksek. Ama bazı komşuları, bu arada komşu çiftliğin sahibinin kızı Bayan Turner sanığın masum olduğuna inanıyorlar ve savunması için, senin de Kızıl Soruşturma’dan tanıdığın Lestrade’e yüklemişler. Lestrade ise meselenin altından kalkamadığı için bana devretti. İşte bu yüzden orta yaşlı iki beyefendi, evlerinde kahvaltı edecekleri yerde, sabah sabah, saatte elli mil hızla batıya doğru gidiyorlar.”

“Ne yazık ki bu sefer bu vaka ününe ün katmayacak. Çünkü tüm veriler oğlanın suçlu olduğunu gösteriyor,” dedim.

“Apaçık bir gerçekten daha yanıltıcı bir şey yoktur dünyada,” diye cevap verdi gülerek. “Kaldı ki, Bay Lestrade’in gözünden akan bazı apaçık gerçeklerle karşılaşabiliriz. Onun teorilerini nasıl çürüttüğümü bilirsin. Mesela ben, senin yatak odanın penceresinin sağ tarafta olduğunu açıkça görebilirken, Lestrade’in böyle apaçık belli olan birşeyi bile görebileceğinden şüphe duyarım.

“Nasıl olurda...”

“Sevgili dostum seni iyi tanırım. Başlıca özelliğin olan askeri titizliğini de bilirim. Her sabah tıraş olursun ve bu mevsimde de güneş ışığında tıraş oluyorsundur. Sola doğru indikçe yapılan tıraş kötüleştiğinden ve çenenin alt köşesinde bu kusur iyice ortaya çıktığından, odanın o tarafının, diğer taraftandan daha az aydınlatılmış olduğu çok açık. Bunu, senin gibi titiz birini eleştirmek için değil, gözlem ve akıl yürütmeye bir örnek olsun diye söylüyorum. Benim yöntemim bu, ve umarım önümüzdeki meseleyi çözerken de işe yarayacaktır. Soruşturmada ipucu olarak ileri sürülen iki ufak nokta var ki, bunlar üzerinde biraz kafa yormalıyız.”

“Neymiş onlar?”

“Görünüşe bakılırsa, genç adam hemen tutuklanmamış; Hatherley Çiftliği’ne döndükten sonra tutuklanmış. Polis müfettişi onu tutuklamak zorunda olduğunu bildirince oğlu buna hiç şaşırmamış, bunu hakettiğini söylemiş. Nitekim bu ifadesi, jürinin zihnini kurcalayan bütün şüpheleri ortadan kaldırmış.

“Tam bir itirafmış,” diye atıldım heyecanla.

“Hayır, çünkü hemen ardından suçunu inkâr etmiş.”

“Ne olursa olsun Holmes, böyle bir olaylar zincirinden sonra en azından şüpheli bir ifade değil mi bu?”

“Tam aksine,” dedi Holmes, “benim için şu anda bulutların arasından görebildiğim en parlak ışık bu. Suçlu olsun ya da olmasın, şartların tamamen kendi aleyhinde olduğunu göremeyecek kadar aptal olamaz. Tutuklanması sırasında şaşırmış görünseydi veya öfkelenmiş gibi yapsaydı anlardım; o zaman ben de ondan şüphelenirdim. Çünkü o şartlar altında böyle bir şaşkınlık ya da öfke hiç doğal olmazdı ve ancak bir takım dolaplar çeviren bir adamın bulduğu bir taktik olarak görülürdü. Olanları dürüstçe kabullenişi, ya masumiyetinden, ya da ölçülü ve sağlam karakterli oluşundandır. Ama nasıl olur da o gün babasına bağırırken, küçük kızın ifadesine göre elini vuracakmış gibi babasına kaldırırken, evlatlık vazifelerini unutmuş gibi görünüyor? Bu nedenle ifadesindeki kendi kendini kınama ve pişmanlık belirtileri, bana suçlu bir zihinden çok, sağlıklı bir zihinin işaretleri gibi geliyor.”

Kafamı salladım. “Ama Holmes, bir sürü insan bundan daha az delille asıldı.”

“Evet öyle. Bir sürü insan da yok yere asıldı.”

“Genç adam ne diyor bu işe?”

“Korkarım anlattıkları savunma avukatının pek işine yaramayacak. Ne var ki bir iki ilginç nokta dikkatimi çekti. İşte burada, kendin okuyabilirsin.”

Çantasından yerel Herefordshire gazetesini çıkardı ve sayfayı çevirerek şanssız genç adamın ifadesinin yazılı olduğu paragrafı işaret etti. Ben de arabanın bir köşesine çekilerek yazılanları çok dikkatli okumaya başladım.Şöyle yazıyordu:

‘Maktulün biricik oğlu Bay James McCarthy, çağırıldığında şöyle bir ifade vermiştir: “Üç gündür Bristol’deydim; geçen pazartesi sabahı geri döndüm. Ben geldiğimde babam evde yoktu; hizmetçi kız, onun uşak John Cobb’la birlikte Ross kasabasına gittiğini söyledi. Kısa bir süre sonra atlı arabanın tekerlek seslerini avluda işitince pencereden dışarı baktım; babam arabadan inip hızlı adımlarla avluyu geçti. Ama hangi yöne doğru gittiğine dikkat etmedim. Derken tüfeğimi alarak, tavşanın bol olduğu Boscombe Gölü’ne gitmek için yola çıktım. Yolda korucu William Crowder’a rastladım, ki bunu kendisi de ifadesinde belirtmiştir; ama benim babamı takip ettiğimi söylerken

yanılıyordu. Babamın önümde gittiğinden haberim yoktu. Göle elli metre kala, biri ‘Cooee’ diye seslendi. Bu, babamla aramızdaki bir parolaydı. O zaman hızla ileri fırladım ve onu, göl başında beklerken buldum. Beni görünce çok şaşırdı. Biraz da tersleyerek orada ne işim olduğunu sordu. Derken münakaşa etmeye başladık. Neredeyse birbirimize girecektik, çünkü babamın çok sinirli bir mizacı vardır. Baktım ki öfkesi dizginlenemez hale geldi, döndüm ve Hatherley Çiftliği’ne doğru yürümeye başladım. Elli metre ancak gitmiştim ki, arkamdan korkunç bir çığlık yükseldi. Bunun üzerine koşarak geri döndüm. Babamla karşılaşmış olduğum yere vardığımda onu can verirken buldum. Başı feci şekilde yarılmıştı. Tüfeğimi yere attım ve onu kollarıma aldım, ama hemen oracıkta son nefesini verdi. Birkaç dakika yanında diz çöküp bekledim, sonra da yardım istemek için Bay Turner’in kapıcısına koştum, çünkü o civardaki, en yakın ev onunkiydi. Babamın yanına döndüğümde ortalıkta hiç kimseyi görmedim. Başından nasıl yaralandığı hususunda hiçbir fikrim yok. Davranışları biraz soğuk ve haşin olduğundan pek sevilen bir adam değildi. Ama bildiğim kadarıyla hiç düşmanı yoktu. Bu mesele hakkında başka bir şey bilmiyorum.”

“Savcı: ‘Babanız ölmeden önce size birşeyler söyledi mi?’

“Tanık: ‘Bir kaç kelime mırıldandı, ama tek duyabildiğim kelime ‘arat’ oldu.’

“Savcı: ‘Bundan ne anlam çıkardınız?’

“Tanık: ‘Bana hiçbir şey çağrıştırmadı. Sayıkladığını düşündüm.’

“Savcı: ‘Babanızla son kavganızın sebebi neydi?’

“Tanık: ‘Bunu cevaplandırmak istemiyorum.’

“Savcı: ‘Korkarım size bu konuda baskı yapmak zorundayım.’

“Tanık: ‘Bu hususta gerçekten konuşmak istemiyorum. Sizi temin ederim ki, bütün bunların başına gelen talihsizlikle hiç ilgisi yok.’

“Savcı: ‘Buna mahkeme karar verir. Cevap vermeyi reddetmenizin ilerdeki soruşturmalarda sizinle ilgili ciddi şüpheler uyandıracağını söylememe gerek yok herhalde.’

“Sanık: ‘Cevap vermemekte kararlıyım.’

“Savcı: ‘Bu “Cooee” çağrısının aranızda özel bir işaret olduğunu

söylemiştiniz. ‘

“Tanık: ‘Evet, öyleydi.’

“Savcı: ‘Peki, nasıl oldu da sizi görmeden, hatta Bristol’den geri döndüğünüzü bile bilmeden böyle seslendi?’

“Tanık (oldukça şaşkın): ‘Bilmiyorum.’

“Bir jüri üyesi: ‘Çığlığı duyup geri döndüğünüzde ve babanızı ağır yaralı yatarken gördüğünüzde şüphenizi çeken bir şey oldu mu?’

“Tanık: ‘Pek olmadı.’

“Savcı: ‘Ne demek istiyorsunuz?’

“Tanık: ‘Koruluk düzlüğüne koşarken o kadar heyecanlı ve endişeliydim ki, babamdan başka bir şey düşünemiyordum. Ama sanki ileri doğru koşarken sol tarafımda belli belirsiz bir şey gördüm gibi geldi. Gri renkli bir şey, bir palto belki ya da ekose bir şal. Babamın başından kalktığımda tekrar etrafıma baktım ama o şey kaybolmuştu.’

“Savcı: ‘Yani siz yardım çağırmaya gitmeden önce mi kaybolmuştu?’

“Tanık: ‘Evet öyle.’

“Savcı: ‘O şeyin ne olduğunu söyleyebilir misiniz?’

“Tanık: ‘Hayır, ama orada bir şey yatıyordu işte.’

“Savcı: ‘Cesetten ne kadar uzaktaydı?’

“Tanık: ‘Dört metre ya vardı ya yoktu.’

“Savcı: ‘Peki, koruluğun başından ne kadar uzaklıktaydı?’

“Tanık: ‘Hemen hemen aynı uzaklıkta’

“Savcı: ‘Eğer o şey çalındıysa, bu sizin yaklaşık dört metre gerinizde oldu, öyle mi?’

“Tanık, ‘Evet, sırtım dönüktü.’

Tanığın soruşturması burada sona eriyordu.

“Savcı, gördüğüm kadarıyla, genç McCarthy’ye epey yüklenmiş,” dedim gazetedeki sütuna bakarak. “Babasının, oğlunun eve döndüğünü bilmediği halde, aralarındaki işareti vermesindeki çelişkiye; babasıyla aralarında geçen

tartışmayı anlatmayı reddetmesine; ve babasının son sözlerine dikkat çekmek istemiş. Haliyle bütün bunlar, savcının da söylediği gibi, tamamen çocuğun aleyhine."

Holmes sessizce güldü ve yumuşak koltuğunda uzandı. "Sen ve savcı," dedi, "genç adamın lehine olan bazı önemli noktaları es geçiyorsunuz. Görmüyor musun? anlattıklarını az çok hayal mahsulü olarak kabul ediyor. Jürinin sempatisini kazanacak bir kavga sebebi uyduramadığı için ölenin ağzından çıkan 'arat' kelimesini de genç adamın uydurduğunu ileri sürüyor. Birdenbire ortadan kaybolan paltoya gelince... Yok dostum, ben bu vakaya, genç adamın söylediklerinin doğru olduğu varsayımıyla başlayacağım. Bakalım bu varsayım bizi nerelere götürecek? Ama şimdi, yanımdaki kitabı okuyacağım ve olay yerine gidene kadar daha fazla konuşmak istemiyorum. Öğle yemeğini Swindon'da yedikten sonra sanırım yirmi dakika içinde orada oluruz."

Güzel Stroud Vadisi'ni ve Severn'i geçtikten sonra saat dörde doğru küçük şirin Ross kasabasına vardık. Kaçamak ve kurnaz bakışlı, tilki yüzlü zayıf bir adam istasyonda bizi bekliyordu. Çevresindeki ortama uymayan açık kahverengi ceketi ve deri pantolonuyla Scotland Yard'dan müfettiş Lestrade idi bu. Onunla birlikte Hereford Arms pansiyonuna gittik, orada bize bir oda ayırtmıştı.

"Bir araba ayarladım," dedi Lestrade. Çaylarımızı içmeye koyulduk. "Sizin enerjik tabiatınızı iyi tanırım Holmes, suç mahalini görmezseniz içiniz rahat etmez."

"Çok naziksin,"diye cevap verdi Holmes."Bu, tamamen bir barometre basıncı sorunu." Lestrade şaşırmıştı. "Dediklerinizi anlamakta biraz güçlük çekiyorum," dedi..

"Barometre ne diyormuş bakalım? Hım, yirmi dokuz. Havada ne bulut, ne de rüzgâr var. Cebimde keyifle içilecek bir paket sigara var ve şu kanepe alışıldık kır pansiyonlarındaki ufacık divanlardan daha geniş ve rahat. Bu gece arabanıza ihtiyacım olmayacak."

Lestrade şaşırmıştı ama gülümsedi. "Gazetelerden bir fikir edinmiş olmalısınız," dedi. "Biliyorum, mesele apaçık ortada ve ne kadar derinine inersen o kadar belirginleşiyor. Ama ne de olsa bir hanımefendinin böyle bir isteğini reddedemezdim; hele onun kadar kararlıysa." Sizin hakkınızda çok şey duymuş. Benim yapabildiklerimden fazlasını yapamayacağınızı tekrar tekrar

söylememe rağmen yine de sizin de fikrinizi almak istedi. Hay Allah, arabası kapıya gelmiş bile."

Daha sözünü yeni bitirmişti ki, hayatımda gördüğüm en güzel kadınlardan biri hızla odaya daldı. Parlak menekşe gözleri, yarı açık dudakları ve yanaklarındaki pembeliğiyle heyecan ve endişesinin bir süre için doğal çekingenliğini boğduğu belli oluyordu. Bizi teker teker süzdükten sonra bir kadın sezgileriyle dostuma yöneldi:

"Ah, Bay Sherlock Holmes!" diye bağırdı. "Gelmenize çok sevindim. Size bazı gerçekleri söylemek istiyorum. Biliyorum, bunu James yapmadı. Buna inanıyorum ve sizin de bunu göz önüne alarak çalışmaya başlamanızı istiyorum.Bu konuda hiç şüpheniz olmasın. Çocukluğumuzdan beri birbirimizi tanırız ve kusurlarını herkesten iyi bilirim; ama o bir karıncayı bile incitemeyecek kadar yufka yüreklidir. Onu tanıyan herkes bu suçlamanın ne kadar anlamsız olduğunu bilir."

"Umarım onu temize çıkarırız Bayan Turner," dedi Sherlock Holmes. "Elimden geleni yapacağıma emin olabilirsiniz."

"Tutanağı okudunuz, değil mi? Herhangi bir sonuca vardınız mı? Bir çatlak, bir gedik bulabildiniz mi? Ne dersiniz, sizce masum mu o?"

"Büyük bir ihtimalle."

"Demedim mi?" diye bağırdı, kafasını arkaya atıp Lestrade 'e küstahça bakarak. "Duyuyorsunuz! Bana umut veriyor."

Lestrade omuzlarını silkti. "Maalesef meslektaşım karar vermekte biraz acele ediyor." dedi.

"Ama haklı. Ah! Haklı olduğunu biliyorum. Bunu James yapmadı. Babasıyla arasında geçen şu tartışmaya gelince, konu benimle ilgili olduğundan savcıya hiçbir şey söylemedi, eminim."

"Sizinle ilgisi nedir?" diye sordu Holmes çabucak.

"Artık bazı şeyleri saklamanın anlamı kalmadı. James benim yüzümden babasıyla sık sık atışırdı. Bay McCarty evlenmemiz için çok ısrar ediyordu. James ve ben birbirimizi hep kardeş gibi sevdik; fakat görüyorsunuz, o daha çok genç ve hayat tecrübesi pek az. Doğal olarak benimle evlenmek istemiyordu. Bu yüzden sürekli tartışıyorlardı; eminim baba ile oğul arasındaki son kavganın nedeni de buydu."

“Peki ya sizin babanız?” diye sordu Holmes. “O, sizin evlenmenizden yana mıydı?”

“Hayır, o da karşıydı. Bay McCarthy dışında kimse onaylamıyordu.”

Holmes keskin ve sorgulayıcı bakışlarından birini atınca genç kadının yüzü kızardı.

“Bu bilgi için teşekkür ederim,” dedi. “Yarın gelsem babanızla görüşebilir miyim?”

“Maalesef doktor buna izin vermez.”

“Doktor mu?”

“Evet, duymadınız mı? Zavallı babam birkaç yıldır hasta; bu son olay da onu iyice çökertti. Yataktan kalkamıyor. Dr. Willows –kendisi aile doktorumuz olur- onun harabeye döndüğünü ve asabının fena halde bozulduğunu söylüyor. Bay McCarthy babamı, Victoria’daki eski günlerinden beri tanıyan tek adam.”

“Victoria’da, öyle mi? Bakın bu önemli işte.”

“Evet, maden ocaklarında.”

“Altın ocaklarında mı? Yanılmıyorsam, Bay Turner bütün servetini bu ocaklardan kazandı.”

“Evet, kesinlikle.”

“Teşekkür ederim Bayan Turner. Bana çok yardımcı oldunuz.”

“Yarın yeni gelişmeler olursa bana haber verirsiniz, değil mi? Herhalde hapishaneye James’i görmeye gidersiniz. Ah, giderseniz, Bay Holmes, ona masum olduğuna inandığımı söyleyin.”

“Söylerim Bayan Turner.”

“Şimdi eve dönmeliyim, uzun zaman dışarıda kalırsam hasta babam beni merak eder. Hoşçakalın. Tanrı yardımcınız olsun.” Odadan, geldiği gibi heyecanla çıkıp gitti. Arabasının tekerleklerinin tıkırtısı kısa bir süre sonra duyulmaz oldu.

“Sizi anlamıyorum, Holmes,” dedi Lestrade. Birkaç dakikalık sessizlikten sonra kibirle, “neden ona bu kadar umut veriyorsunuz ki? Sonunda hayal kırıklığına uğrayabilir. O kadar yufka yürekli değilimdir ama sizin bu yaptığınıza zalimlik denir.”

“Sanırım, James McCarthy’yi temize çıkaracak bir yol buldum,” dedi Holmes. “Onu hapishanede görme iznim var mı?”

“Evet, ama sadece sizin ve benim için.”

“O zaman, dışarı çıkmama kararımı tekrar gözden geçirmeliyim. Hereford trenini yakalayıp, onu bu gece görmek için yeterli zamanımız var mı?”

“Fazlasıyla.”

“O halde öyle yapalım. Watson, kusura bakmazsan seni yalnız bırakacağım ama birkaç saat içinde geri dönerim.”

Onlarla istasyona kadar yürüdüm, sonra küçük şehirin sokaklarında dolaşıp otele geri döndüm ve kanepeye uzanıp bir roman okumaya başladım.Şimdi çözmeye çalıştığımız derin esrar karşısında romanın konusu o kadar zayıf kalmıştı ki, dikkatim sürekli dağılıyordu. Sonunda kitabı bir yana atıp günün olaylarını düşünmeye karar verdim. Diyelim ki bu mutsuz genç adamın hikâyesinin tamamen doğru olduğunu kabul ettik, peki, o zaman babasını bırakmasından, çığlığını duyup tekrar onun yanına dönmesine kadar geçen kısa sürede neler olup bitmişti? Korkunç ve ölümcül birşeyler olmalıydı. Ne olabilirdi onlar? Tıbbi bilgilerimle yaraların şeklinden ne çıkarabilirdim? Zile bastım ve tüm mahkeme kağıtlarını istedim.

Adli tıbbın ifadesine göre, sol kafatası kemiğinin arkadan üçüncüsü ve art kafa kemiğinin sol yarısı, küt bir silahla vurularak kırılmıştı. Böyle bir darbe ancak arkadan yaklaşılarak vurulabilirmiş. Bu ifade, sanığın lehine olabilirdi, çünkü tanıkların anlattıklarına göre genç adam, babasının karşısında duruyormuş. Ama bu neye yarar ki? Darbe indiği anda yaşlı adam birdenbire sırtını dönmüş olamaz mı? Yine de bunu Holmes’a söylemek gerekirdi. Bir de ölürken söylediği şu esrarengiz ‘arat’ kelimesi vardı. Bunun anlamı ne olabilirdi? Sayıklama mı? Pek sanmıyorum. Ani bir darbeyle ölen bir adam sayıklamaz. Hayır, anlaşılan katilin kim olduğunu söylemek istemişti.Ama ‘arat’ derken neyi kastetmişti ki? Muhtemel bir açıklama bulabilmek için kafa patlattım.

Bir de genç McCarthy’nin gördüğünü söylediği şu gri palto vardı. Eğer anlattıkları doğruysa, katil kaçarken paltosunu unutmuş olmalıydı. Unuttuğunun farkına vardıktan sonra soğukkanlılıkla geri dönüp, oğul babasının üzerine eğildiği sırada, birkaç metrelik mesafeyi katederek paltosunu alıp gitmişti.Ne kadar esrarlı bir olay örgüsüydü bu!Sonunda Lestrade’in düşüncelerini bırakıp

Sherlock Holmes'un sezgilerine güvenmeye ve genç McCarthy'nin masumiyetini güçlendirecek yeni kanıtların gelmesini beklemeye karar verdim.

Sherlock Holmes döndüğünde vakit epey geçti. Yalnızdı, Lestrade şehirde yatacak bir yer ayarlamıştı.

"Barometre hâlâ çok yüksek," dedi koltuğuna oturduktan sonra. "Umarım olay yerine görmeden önce yağmur yağmaz. Öte yandan, böyle nazik bir işi halledebilmesi için insanın iyi gününde olması lazım ve ben bu uzun yol yorgunluğuyla bunu beceremem. Bu arada,genç McCarthy'yi gördüm."

"Peki, ondan ne öğrendin?"

"Hiçbir şey."

"Olayla ilgili hiçbir şey anlatmadı mı?"

Holmes başıyla hayır dedi. "Hem de hiç. Bir ara onun katilin kim olduğunu bilip sakladığını düşündüm ama artık eminim ki o da herkes gibi olan bitenlere şaşkın. Yakışıklı ve sağlam yürekli bir genç, ama pek akıllı değil."

"Anlamadığım bir şey var. Bayan Turner gibi güzel ve genç bir kadınla evlenmeyi nasıl olur da erteler?" dedim.

"Ah, o da acıklı bir hikâye.Bu genç adam, kıza delicesine aşık. Ama iki yıl kadar önce, henüz çiçeği burnunda bir delikanlıyken –o zamanlar Bayan Turner'ı henüz tanımıyor; genç kız beş yıl yatılı okula gitmiş- bu aptal çocuk ne yapıyor bil bakalım? Bristol'da garson bir kızı tuzağına düşürüyor ve onunla evleniyor! Hiç kimsenin bundan haberi yok tabii. Uğruna canını vermeye hazır olmana rağmen imkânsız olduğunu bildiğin birşeyi yapmaya zorlanmanın ne kadar güç olduğunu tahmin edersin. Son tartışmalarında babasının, onu Bayan Turner'a evlilik teklifi etmeye zorlamasına karşı koymasının sebebi buydu işte. Öte yandan kendini haklı çıkartacak bir şeyi de yoktu ve babası çok sert bir adam olduğundan, gerçeği öğrenir öğrenmez canına okurdu. Bristol'da üç gün boyunca garson karısıyla birlikteymiş; babası nerede olduğunu bilmiyormuş; buna dikkat et, çünkü önemli. Neyse, yine de kötülükten iyilik çıkmış, çünkü garson kız kocasının cinayet suçuyla yargılandığını ve büyük bir ihtimalle asılacağını gazetelerden okuyunca tüm ilişkilerini kesiyor. Kocasına bir mektup yazarak bu evlilikten önce Bermuda Dockyard'da zaten bir kocasının olduğunu, yani aralarında hiçbir bağın olmadığını açıkça belirtiyor. Sanırım en azından bu haber, bütün bu çektiklerinden sonra genç McCarthy'yi biraz olsun avutmuştur."

“Ama eğer o suçsuzsa, bu işi kim yaptı o zaman?”

“Kim mi? Dikkatini özellikle iki noktaya çekmek isterim. Maktul göl kenarında biriyle buluşacaktı; bu kimse oğlu olamazdı çünkü o, Bristol’daydı ve babası onun döndüğünü bilmiyordu. İkincisi, baba Mc Carthy, oğlunun döndüğünü bilmeden ‘Cooee!’ diye bağırmıştı. Bunlar vakanın kaderini belirleyen hayati noktalar işte. İstersen şimdi George Meredith’ten konuşalım. Ayrıtıları yarına bırakalım.”

Holmes’un tahmin ettiği gibi, ertesi gün yağmur yağmadı. Sabah hava güneşli ve bulutsuzdu. Saat dokuzda Lestrade, bizi arabayla alarak önce Hatherley Çiftliği’ne, oradan da Boscombe Gölü’ne götürdü.

“Bu sabahki haberler ciddi,” dedi Lestrade yolda. “Duyduğuma göre Bay Turner’in sağlığı bozulmuş; doktor, kurtulacağını sanmıyormuş.”

“Yaşlı bir adamdı değil mi?” diye sordu Holmes.

“Altmışlarında, ama sağlığı altın madenlerinde bozulmuş ve uzun süredir hasta. Son olan bitenler onu iyiden iyiye sarstı. McCarthy’yle eski arkadaşlarmış ve dahası, ona büyük iyiliği dokunmuş. Öğrendiğime göre, Hatherley Çiftliği’ni işletmesine karşı McCarthy’den beş kuruş almıyormuş.”

“Demek öyle. Bak bu ilginç,” dedi Holmes.

“Ah, evet! Ona defalarca yardım etmiş. Burada herkes Bay Turner’in Bay McCarty’ye yaptığı iyiliklerden bahsediyor.”

“Gerçekten mi? Kendi adına fazla birşeye sahip olmayan ve Turner’a vefa borcu olan McCarthy’nin, hâlâ tek mirasçı olan Bayan Turner’ı oğluyla evlendirmekten bahsediyor olması sizin de dikkatinizi çekmedi mi? Sanki herşey bir evlenme teklifiyle hallolacakmış gibi davranıyordu. Kızın da açıkladığı gibi, Turner’in kendisinin bu evliliğe karşı olduğunu bilmemiz işi daha da garipleştiriyor. Bundan birşeyler çıkartamıyor musunuz?”

“Çıkarımlara ve akıl yürütmelere başladık yine,” dedi Lestrade bana göz kırparak.

“Teoriler ve hayallerin peşinden koşmadan gerçekleri ortaya çıkarmaktan bıktım.”

“Haklısınız,” dedi Holmes ağır başlılıkla, “gerçekleri ortaya çıkarmak size her zaman zor gelmiştir.”

Lestra abartılı bir nezaketle cevap verdi:

“Buna rağmen olaylardan çıkardığım bir sonuç var ki; bunu anlamakta zorlanıyorsunuz.”

“Neymiş o?”

“Bence baba McCarthy, oğul McCarthy tarafından öldürüldü; gerisi fasafiso.”

“Göreceğiz bakalım,” dedi Holmes gülerek. “Şu soldaki, Hatherley Çiftliği değil mi?”

“Evet, ta kendisi.”

Geniş, konforlu görünen, damı kiremitle döşeli, iki katlı bir binaydı. Etrafını çeviren gri renkli duvarları sarmaşıklar kaplamıştı. Fakat kapalı perdeler ve dumansız bacalarıyla kasvetli bir görünüşü vardı. Sanki bu lanetin ağırlığı hâlâ üzerindeydi.

Kapıyı çaldık; Holmes’un ricası üzerine hizmetçi kadın bize, efendisinin öldüğü gün giymiş olduğu çizmelerle genç McCarthy’ye ait bir çift çizmeyi gösterdi; ama bunlar, genç adamın o akşam giydiği çizmeler değildi. Holmes bu ayakkabıları inceden inceye gözden geçirdikten sonra, bunları yedi sekiz açıdan dikkatle ölçtükten sonra avludan Boscombe Gölü’ne giden patikaya girdik.

Koku aldığında, Sherlock Holmes adeta kişilik değiştirirdi. Baker Sokağı’ndaki o sakin düşünen mantıklı adamı artık tanımakta zorlanırdınız. Yüzü kızarır ve karanlıklaşırdı. İki koyu çizgi haline dönüşen kaşlarının altından gözleri çelik gibi parlardı. Başı öne düşer, omuzları bükülür,dudakları kısılır ve uzun, sinirli boynunda damarları tek tek ortaya çıkardı. Burun delikleri hayvansı bir av arzusuyla büyür ve zihni tamamen önündeki soruna yoğunlaşırdı. Öyle ki, kendisine bir soru sorulduğunda veya biri düşüncesini belirttiğinde ya hiç duymaz, ya da çabuk ve sabırsız bir homurdanmayla cevap verirdi.

Çayırların arasında uzanan patikayı sessizce hızla geçerek orman yolundan Boscombe Gölü’ne ulaştı. Zemin bütün bölgedeki gibi nemli ve çamurluydu. Gerek patikada, gerekse yolun her iki tarafındaki çimenler üzerinde pek çok ayak izi vardı. Holmes bazen koşturuyor bazen de kıpırdamadan duruyordu. Çayırın çevresinde küçük bir tur attı. Lestrade ve ben arkasından gidiyorduk.

Lestrade kayıtsız ve kibirli bir havaya bürünmüştü ama ben, bütün hareketlerinin belli bir amaca yönelik olduğunu bildiğimden dostumu ilgiyle izliyordum.

Hafif sazlıklarla kaplı Boscombe Gölü yaklaşık elli metre genişliğindeydi ve Hatherley Çiftliği ile zengin Bay Turner'ın özel parkının arasındaki sınırda bulunuyordu. Uzakta, ağaçların arasından, zengin arazi sahibinin evinin sivri tepeli kubbeleri seçilebiliyordu. Gölün Hatherley tarafında ağaçlar sıktı ve sınırını sazlıkların çizdiği gölün çevresinde, ağaçların arasında yirmi adım genişliğinde dar bir kuşak uzanıyordu. Lestrade, bize cesedin bulunduğu noktayı gösterdi. Zemin o kadar ıslaktı ki, talihsiz adamın yaralanıp düştüğü yerde bıraktığı izler açıkça görünüyordu. Gergin yüzü ve dikkatli bakışlarından anladığım kadarıyla Holmes çiğnenmiş çimenden bazı ipuçları elde etmişti. Kokunun izini süren bir köpek gibi oradan oraya dönüp dolaşıyordu. Sonunda dedektife dönerek:

"Göle niye girdiniz?" diye sordu.

"Bir tırmıkla suyu taradım. Belki silah veya ipucu bulabilirim diye. Ama sen bunları nasıl oluyor da..."

"Şşş... Şimdi buna zamanım yok! Sol ayağınızla hafif içe basıyorsunuz; ayak iziniz burada her tarafta. Bir köstebek bile görebilirdi bunu. Sonra sazlıklar arasında kayboluyor. Şu sığır sürüsü buraları çiğneyip geçmeden önce gelseydim işim çok daha kolay olurdu. Kapıcıyla birlikte gelenlerin izleri burada; cesede beş metre mesafedeki tüm ayak izlerini yok etmişler. Yalnız şurada, aynı kişinin ayakkabılardan çıkma üç ayrı iz var."

Daha iyi görebilmek için cebinden büyütecini çıkardı ve pardösüsünü yere serip üzerine uzandı. Bizimle değil de, daha çok kendi kendine konuşuyordu. "Bunlar genç McCarthy'nin ayakları. İki kez yürüyerek, bir kez de koşarak geçmiş; tabanın izleri daha derinken topukların izleri güçlükle seçiliyorsa koşmuş demektir. Bu, anlattığı hikâyeye de uyuyor. Babasının yerde yattığını görünce koşmuş. Şuradaki izler de babasının; bir aşağı, bir yukarı dolaşmış. Peki, ya şu iz? Oğlunun tüfeğinin dipçiğine ait, bir an durmuş, sesleri dinlerken silahını dayadığı yer. Aha! Bakın burada ne var! Ayak uçları! ayak uçları! Köşeli ve pek alışılmadık çizmeler! Geliyorlar, gidiyorlar, bir daha geliyorlar... elbette, palto için.

Peki, nereden geliyorlar?"

İzi bazen bulup bazen kaybederek, sonunda ormanın sonundaki büyük bir kayın ağacının gölgesine varana kadar koşuşturup durdu. Bir ucundan diğerine dolaştı ve bir kez daha yüz üstü yere uzandı. Aniden bir sevinç çığlığı attı. Uzun bir süre orada öylece kaldı. Toprak zemindeki yaprakları eşeledi; kuru dalları ayıkladı, sonra toprağı kazdı ve birazını bir zarfa koydu. Büyüteciyle sadece zemini değil, ağaçların kabuklarını da inceledi. Yosunların ortasındaki bir taşı da alarak yakından baktı. Sonra da koruluktan ana yola çıkan dar patikadan yürüdü. İzler korunun sonunda kayboluyordu.

“Gerçekten de çok ilginç bir vakaymış,” dedi. Yine eski normal haline geri dönmüştü.

“Şu sağdaki gri ev kapıcının kulübesi olmalı. Gidip Moran’la konuşmak veya en azından bir not bırakmak istiyorum. Bunu yaptıktan sonra öğle yemeğine gidebiliriz. Siz önden arabaya yürüyün, ben de birazdan size gelirim.”

On dakika sonra hep birlikte arabaya atlayıp, Ross kasabasına doğru yola koyulduk. Holmes, ormandan aldığı taşı hâlâ yanında taşıyordu.

“Bu ilginizi çekebilir Lestrade,” dedi taşı uzatarak. “Cinayet bununla işlenmiş.”

“Ama üzerinde hiç iz göremiyorum.”

“Yok da ondan.”

“Peki siz nereden biliyorsunuz o zaman?”

“Altında çimen bitmiş, demek ki sadece birkaç günden beri bu taş, aldığım yerde duruyordu. Üstünde nereden geldiğine dair hiçbir işaret yoktu. Yaralara da uyuyor. Zaten başka bir silahın izi de yok.”

“Peki, katil kim?”

“Uzun boylu bir adam, hem solak, hem de sağ ayağı topallıyor. Ökçeleri kalın bir av çizmesi giyiyor, gri renkte bir paltosu var, Hint purosu içerken ağızlık kullanıyor ve cebinde eski bir çakı taşıyor. Başka işaretler de var ama bu saydıklarımız bize yeter.”

Lestrade güldü. “Maalesef şüphelerim hâlâ devam ediyor,” dedi. “Varsayımlarınız iyi güzel de, bütün bunların inatçı İngiliz jürisini tatmin edeceğini sanmıyorum.”

“*Nous verrons*,” diye cevap verdi Holmes sakince. “Siz kendi yöntemlerinizi kullanın, ben de kendiminkileri. Bugün öğleden sonra yapacak daha bir sürü işim var. Sanırım Londra’ya gidecek akşam trenine yetişiriz,Watson.”

“Meseleyi tamamlanmadan bırakacak mısın yani?”

“Hayır, tamamlandı zaten.”

“Peki ya cinayetin sırrı?”

“Çözüldü.”

“Suçlu kim o zaman?”

“Az önce tarif ettiğim beyefendi.”

“İyi ama kim bu?”

“Onu bulmak zor olmayacak. Burası o kadar da kalabalık bir yöre değil.”

Lestrade, omuzlarını silkti. “Ben pratik bir adamım,” dedi. “Hiç işim yok da etrafta dolaşıp, bir bacağı aksayan, solak bir adam arayacağım. Scotland Yard’a rezil olurum sonra.”

“Öyle olsun,” dedi Holmes sakince. “Siz şansınızı kullandınız. Otelinize geldik. Hoşçakalın. Gitmeden önce size telgraf çekerim.”

Lestrade’i bırakarak otelimize gittik. Öğle yemeği bizi bekliyordu. Holmes suskundu, derin bir düşünceye dalmıştı. Yüzünde acı dolu bir ifade vardı. İçinden çıkılamaz bir durumla karşı karşıyaydı sanki.

“Dinle Watson,”dedi, masa toparlandıktan sonra,”şu sandalyeye otur da sana anlatayım. Ne yapacağımı bilmiyorum ve tavsiyene ihtiyacım var. Bir puro yak ve dinle.”

“Dinliyorum.”

“Bu vakada, genç McCarthy’nin hikâyesinde ta başından beri iki nokta var ki, ben onların adamın lehine olduğunu düşünüyoum, sense aleyhine olduğunu. Biri, genç adamın ifadesine göre babasının, oğlunu görmeden önce ‘Cooee!’ diye işaret vermesi; diğeri de ölmeden önceki son sözleri. Başka şeyler de söylemişti ama oğlu sadece bunları anlayabilmişti. Şimdi, araştırmamız bu iki noktadan yola çıkmalı. Genç adamın söylediklerinin bir an için doğru olduğunu varsayalım.”

“Peki şu ‘Cooee’ sesi ne oluyor o zaman?”

“Oğluna yöneltmiş olamaz. Onun Bristol’de olduğunu sanıyordu. Duyuş mesafesinde olması tamamen tesadüf. Bu sesi, buluşmak için gittiği adamın dikkatini çekmek için çıkardı. Ama bu ‘Cooee’ sesi Avustralya’ya özgü bir ses, yani Avustralyalılar arasında kullanılıyor. Demek ki McCarthy’nin Boscombe Gölü’nde buluşacağı adam büyük ihtimalle Avustralya’dan tanıdığı biriydi.”

“Peki, şu ‘arat’ kelimesi ne anlama geliyor?”

Sherlock Holmes, cebinden katlanmış bir kağıt parçası çıkararak masanın üzerine yaydı. “Bu Victoria Kolonisi’nin haritası,” dedi. “Geçen gece Bristol’den istettim bunu.” Elini haritanın bir bölgesine koydu. “Ne yazıyor şurada?”

“ARAT,” dedim.

Elini kaldırdı ve haritanın tamamını göstererek:”Ya şimdi?” dedi.

“BALLARAT.”

“Tamam. Aslında adamın söylediği şey buydu ama oğlu sadece son hecesini duyabildi. Babası ise katilin adını söylemeye çalışıyordu. Yani Ballaratlı bilmem kim!”

“Mükemmel!” diye atıldım.

“Herşey çok açık. Şimdi, gördüğün gibi çemberi oldukça daralttım. Üçüncü nokta, eğer oğlunun ifadesini doğru kabul edersek, katilin gri bir paltosu olması gerekiyordu. Bu durumda araştırmamızı, Ballarat’ta yaşamış gri paltolu bir Avustralyalı tarifine kadar indirgedik.”

“Kesinlikle.”

“Ve bu bölgeden biri olmalı, çünkü göle ya çiftlikten, ya da çevresindeki araziden gidiliyor ve bu bölgelere de yabancılar kolaylıkla giremiyor.”

“Doğru.”

“Gelelim bugünkü araştırmamıza. Zemini inceledikten sonra o aptal Lestrade’e söylediğimi sen de duydun.”

“Peki, bu bilgileri nasıl elde ettin?”

“Benim çalışma metodumu bilirsin. Ayrıntıların gözlemlenmesi üzerine kuruludur.”

“Katilin boyunu kabaca adım uzunluğundan çıkardığını biliyorum. Keza aynı ayak izlerine bakarak çizmelerin boyunu tahmin ettin.”

“Evet, çizmelerin büyüklüğü normalin üstündeydi.”

“Peki, adamın topalladığını nereden çıkardın?”

“Sağ ayağının izi hep sol ayağının izinden daha belirsizdi. O ayağın üzerine daha az ağırlık veriyordu. Neden? Çünkü topallıyordu.”

“Ya solaklığı?”

“Adli tıbbın raporuna göre yaralanma şekli seni bile biraz şaşırtmıştı. Darbe adamın tam arkasından gelmiş ama kafatasının sol tarafina. Böyle birşey solak biri tarafından değil de kim yapabilir ki!

“Katil, babayla oğul arasındaki tartışma sırasında ağacın arkasına saklanmış. Hatta orada bir puro bile içmiş. Tütünler hakkındaki bilgilerime dayanarak, bulduğum külün bir Hint purosuna ait olduğunu gördüm. Bu konuda bazı çalışmalarım olduğunu biliyorsun. Hatta 140 farklı pipo, puro ve sigara tütünü hakkında bir makalem bile vardır. Külü bulduktan sonra çevreye baktım ve yosunların arasında izmaritini de buldum. Rotterdam’da sarılan Hint purolarından biriydi.”

“Peki, ağızlık konusu?”

“Puroyu inceledim; ağıza girecek kısmı ıslanmamıştı. Demek ki ağızlık kullanıyordu.

Puronun ucu ısırılmamış, dip kısmından kesilmişti. Ama kesilen yer düzgün olmadığı için bunun kör bir çakıyla kesildiği sonucuna vardım.”

“Holmes,” dedim, “katilin kaçamayacağı bir ağ örmüşsün. Onu asacak ipi keserek masum bir insanın hayatını kurtardın. Bütün bunların işaret ettiği noktayı anlayabiliyorum...

Bu arada otel hizmetçisi geldi. “Bay John Turner,” diye bağırdı ve odamızın kapısını açıp içeri bir misafir buyur etti.

İçeri giren adam garip ve etkileyici bir tipti. Yavaş, topallayan adımları ve düşük omuzları elden ayaktan düştüğünü gösteriyordu. Ama derin çizgili kırışık yüzü, iri cüssesi ve upuzun kol ve bacakları olağanüstü bir kuvvete sahip olduğu izlenimi vermekteydi. Uzun sakalı, kırlaşmış saçları, kara ve gür kaşlarıyla haşmetli bir görünümü vardı. Buna karşın yüzü kireç gibi bembeyaz

olmuş, dudakları ve burnunun çevresinde mavi lekeler ortaya çıkmıştı. Ölümcül bir hastalığın pençesinde olduğunu hemen ilk bakışta anladım.

“Lütfen kanepeye buyurun,” dedi Holmes nazikçe. “Mektubu mu aldınız mı?”

“Evet, kapıcı getirdi. Bir skandalı önlemek için beni burada görmek istediğinizi yazmışsınız.”

“Eğer mahkemeye gidersem herkes dedikoduya başlar diye düşünmüştüm.”

“Peki, beni neden görmek istediniz?” Sanki sorduğu sorunun cevabı verilmiş gibi, yorgun ve umutsuz gözlerle Holmes’e bakıyordu.

“Evet,” dedi Holmes, sözlerden çok bakışlara cevap vererek. “Öyle. McCarthy hakkında herşeyi biliyorum.”

Yaşlı adam, yüzünü ellerinin arasına aldı. “Tanrı yardımcım olsun!” dedi. “Ama zaten genç adamın mahvolmasına izin vermeyecektim. Mahkeme, aleyhine karar verseydi ortaya çıkıp tüm gerçeği anlatacaktım.”

“Bunu duyduğuma çok memnun oldum,” dedi Holmes ağırbaşlılıkla.

“Arada sevgili kızım olmasa çoktan anlatmıştım herşeyi. Ama tutuklandığımı duyarsa üzülür diye...”

“Bu noktaya kadar gelmeyebilir,” dedi Holmes.

“Nasıl?”

“Ben polis değilim. Kızınız beni tuttu ve ben, onun çıkarlarını gözetiyorum. Ancak genç McCarthy beraat etmesi şart.”

“Ömrüm çok kısaldı,” dedi yaşlı Turner. “Yıllardır şeker hastalığının pençesindeyim. Doktorum, en fazla bir ay ömrüm kaldığını söylüyor. Ama hapiste öleceğime kendi evimde ölmeyi tercih ederim.”

Holmes ayağa kalktı, masa başına geçti. Eline bir kalem ve önüne bir tomar kâğıt alarak, “Sadece gerçeği anlatın,” dedi. “Ben yazayım, siz imzalayın ve Watson da şahit olsun. İşler kötü giderse, bu itirafnamenizi göstererek genç McCarthy’yi kurtarabilirim. Mecbur kalmadığım takdirde bu yazıyı hiçbir şekilde açıklamayacağıma dair söz veriyorum”

“Mahkemeye kadar yaşayıp yaşamayacağım bile belli değil, ama Alice’i hayal kırıklığına uğratmak istemiyorum. Şimdi size herşeyi anlatacağım; bu

uzun bir hikâye aslında ama kısa kesmeye çalışacağım.”

“Siz bu merhum McCarthy’yi tanımazsınız. Şeytanın ta kendisiydi. İnanın bana. Tanrı herkesi öyle bir adamdan korusun. Yirmi yıldır yakamdan düşmedi, hayatımı mahvetti. Beni nasıl avucunun içine aldığını anlatayım size.

“Altmış yıllarında altın madenlerinde çalışıyordum. O zamanlar gençtim, başıboş ve kaygısızdım. Hiçbir şeyden yılmıyordum. Derken kötü arkadaşlar edindim, kendimi içkiye verdim. Kumarda da şansım yaver gitmeyince inzivaya çekildim. Ufaktan ufaktan hırsızlığa da başladım. Altı kişiydik ve çılgın, özgür bir hayatımız vardı. İstasyondan istasyona dolaşıp, maden vagonlarını soyarak yaşıyorduk. O zamanlar adım Ballarat’lı Kara Jack’ti. Oradaki kolonilerde bugün dahi Ballarat Çetesi dillerden düşmez.

“Bir gün Ballarat’tan Melbourne’a giden bir altın konvoyuna saldırdık. Altı atlı askere karşı altı kişiydik, bu yüzden iş kolay olacağa benziyordu. Dört vagon boşalttık ama hasılatı daha tam alamadan üç arkadaşımız öldürüldü. Silahımı, vagon sürücüsünün; ki bizim McCarthy’di - başına dayadım. Keşke onu orada öldürseydim, ama yapmadım, hayatını bağışladım. Üstüme dikilmiş sinsi bakışlarını hâlâ hatırlıyorum. Altınları alarak kimseye yakalanmadan İngiltere’ye gittik. Artık zengindik. Orada arkadaşlarımdan ayrıldım ve kendime sessiz ve saygın bir hayat kurmaya karar verdim. Bulduğum bu araziyi satın aldım ve paramla iyi birşeyler yapmaya başladım. Evlendim de, ve karım,genç yaşta ölmesine rağmen, bana küçük, tatlı Alice’imi bıraktı. Daha küçük bir bebekken bile o minicik elleri beni doğru yola sevkediverdi. Hayatıma tam anlamıyla yeniden başladım ve geçmişimi silmek için elimden geleni yaptım. Her şey yolunda gidiyordu; ta ki McCarthy ortaya çıkana kadar.

“Bir yatırımla ilgilenmek için kasabaya indiğimde onunla Regent Sokağı’nda karşılaştım. Perişan bir haldeydi.

“ ‘İşte yeniden karşılaştık Jack,’ dedi koluma girerek. Uzun zamandır o anı bekliyor gibiydi . ‘Artık bir aile olacağız. Biz sadece iki kişiyiz, oğlum ve ben. Bundan böyle bize sen bakacaksın. Tabii eğer bakmam dersen başka,burası İngiltere; burada kanunlar çok sıkıdır ve her köşede bir polis var.’

“Onlardan kurtulmanın yolu yoktu, batıya gelerek en iyi topraklarıma yerleştiler, hem de kira ödemeden. Benim için rahat ve huzur yoktu artık; nereye dönsem, onun sırıtan, kurnaz yüzünü görüyordum. Alice büyüdükçe işler daha da kötüleşmeye başladı, çünkü polisten çok, kızımın geçmişimi

öğrenmesinden korktuğumu anlamıştı. İstediği herşeyi verdim, hem de hiç soru sormadan. Toprak, para, ev... Bir tek şey dışında: Alice. Evet, sonunda Alice'i de istedi.

"Benim kızım gibi onun oğlu da büyümüştü. Sağlığımın bozulduğunu bildiğinden oğlunun bütün malıma konmasının iyi olacağını düşünüyordu. Ama bu noktada ben hiç taviz vermedim. Lanet olası ailesinin benimkiyle karışmasını istemiyordum. Çocuğu sevmediğim için değil, ama sonuçta damarlarında onun kanını taşıyordu. Kararımı vermiştim. McCarthy beni tehdit etti. Elinden geleni ardına koymamasını söyledim. Bu konuyu konuşmak üzere evlerimizin arasındaki gölde buluşmaya karar verdik.

"Oraya gittiğimde oğluyla konuşmakta olduğunu gördüm. Ben de kayın ağacının arkasına saklandım, bir de puro yaktım, yalnız kalmasını bekledim. Fakat konuşulanları dinlediğimde içimde birşeyler kabarmaya başladı. Kızımla evlenmesi için oğlunu zorluyordu. Sanki bir sokak fahişesiymiş gibi Alice'in fikrini almaya bile gerek görmüyordu. İşte o an yıllarca bastırdığım tüm kötülükler içimde canlanıverdi. Hayatımın en değerli varlığını böyle bir herifin kirli çıkarlarına terketme düşüncesi beni çılgına çevirdi. Aradaki bağı koparamaz mıydım? Zaten bir ayağı çukurda, umutsuz bir adamdım. Zihnim ve vücudum hâlâ sağlam olmasına rağmen kaderim belliydi zaten. Peki, ya kızım? Bu şeytanı gebertirsem onu kurtarabilirdim hiç olmazsa. Ben de bunu yaptım Bay Holmes. Bugün de olsa aynı şeyi yapardım. Büyük günahlar işledim ve bunun bedelini de ödedim. Hayatımın işkenceden farkı yoktu benim için… Ama kızımın da aynı yollarla bir canavarın pençesine düşmesine dayanamazdım. Karşımdaki iğrenç, zehirli bir hayvanmış gibi acımadan vurdum ona. Attığı çığlıkla oğlu geri geldi ama ben çoktan koruda saklanmıştım. Ama kaçarken unuttuğum paltomu alabilmem için geri dönmem gerekti. İşte olanların gerçek hikâyesi budur beyler."

Yaşlı adam önündeki itirafnamesini imzalarken Holmes, "Sizi yargılamak benim görevim değil," dedi. "Tek dileğim böyle birşeyin kimsenin başına gelmemesi."

"Benim de bayım. Peki, ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

"Sağlığınızı göz önüne alırsak hiçbir şey. Yakında, en yüce mahkemeye hesap vermeniz gerekeceğini siz kendiniz de biliyorsunuz. Ben de yazdıklarınızı saklayacağım. Fakat genç McCarthy yanlışlıkla suçlu bulunursa mahkemeye sunacağım. Suçlu bulunmazsa, siz ölseniz de ölmeseniz de burada

bende sonsuza kadar saklı kalacak.”

“Elveda, o halde,” dedi yaşlı adam ağırbaşlılıkla. “Bana bu huzuru verdiğiniz için teşekkür ederim.”

O kocaman vücuduyla, sendeleyerek ve titreyerek odadan çıktı. “Tanrı yardımcımız olsun!” dedi Holmes, uzun bir sessizlikten sonra. “Neden kader, zavallı ve çaresiz yaratıklara böyle oyunlar oynuyor? Böyle bir davayla karşılaştığımda, Baxter’in sözlerini düşünmeden edemiyorum ve kendi kendime şunları söylüyorum: ‘İşte, sadece Tanrı adına yürüyor Sherlock Holmes.’”

Holmes, bütün itirazları çürüterek James McCarthy’nin beraat etmesini sağladı. Yaşlı Turner konuşmamızdan yedi ay sonra öldü. Umarım genç çocuk ve kız, geçmişlerini örten o karanlık bulutları bilmeden, birlikte mutluluklar içinde yaşarlar...

YÜZÜ YARALI ADAM

St. George Teoloji Üniversite'nin merhum dekanı Elias Whitney'in erkek kardeşi Isa.

Whitney, ileri derecede afyon bağımlısıydı. Üniversitedeyken De Quincey'nin kitabını okumuş ve kendi de aynı şeyleri yaşamak için tütününe afyon tentürü katarak bu alışkanlığa başlamıştı. Birçoklarında olduğu gibi, o da bırakmanın başlamaktan daha zor olduğunu görmüş; ama ne çare, uzun yıllar ilacın kölesi; arkadaşları ve akrabalarının utanç ve üzüntü kaynağı olmuştu. Sararmış ve solgun yüzü, sarkık dudakları, morarmış gözkapakları ve toplu iğne başı gibi küçülmüş gözbebekleriyle bir sandalyeye yığılmış olan bu soylu adamın enkazı hâlâ gözlerimin önünde.

Bir gece - 1889 yılının Haziran ayında - insanın esnemeye ve saate bakmaya başladığı vakitlerde kapım çalındı. Oturduğum yerde doğruldum. Karım, elindeki örgüyü bırakıp, rahatsız edilmiş olmanın verdiği öfkeyle: "Bir hastan olmalı," dedi. "Dışarı çıkman gerekecek."

Kendi kendime söylendim; uzun ve yorucu bir gün geçirmiştim zaten. Dış kapının açıldığını duyduk; aşağıda çabuk çabuk konuşmalar ve koridordaki acele adımlar… Odamızın kapısı açıldı ve içeriye siyahlar giymiş, peçeli bir kadın girdi.

"Gecenin bu vaktinde geldiğim için özür dilerim," diye söze başladı, derken bütün itidalini yitirdi; ileri fırladı; kollarını karımın boynuna doladı ve başını omzuna koyarak ağlamaya başladı. "Ah, başım öyle bir dertte ki!" diye bağırdı. "Yardıma ihtiyacım var."

"Hay Allah," dedi karım, kadının peçesini kaldırarak, "Kate Whitney'mis. Beni ne kadar korkuttun Kate! İçeri girdiğinde kim olduğunu anlamamıştım."

"Ne yapacağımı bilemediğimden doğruca size geldim."

Her zaman böyle olurdu zaten. Derdi olan, ışığa koşan pervaneler gibi doğrudan karıma koşardı.

"Buraya gelmen ne iyi oldu. Sakin ol. Otur bakayım şuraya. Al, bir bardak şarap iç de olanları rahat rahat anlat. İstersen James'i yatmaya gönderebilirim?"

"Oo, hayır, hayır. Doktorun tavsiyesine ve yardımına ihtiyacım var. Isa'nın başı dertte..İki gündür eve gelmedi. Onun için çok endişeleniyorum!"

Aile doktoru olduğum için benimle görüşürdü; karımın da eski okul arkadaşıydı ama ilk kez bizimle Isa hakkında konuşuyordu. Onu elimizden geldiğince yatıştırmaya ve rahatlatmaya çalıştık. Kocasının nerede olduğunu biliyor muydu? Onu herhangi bir yerde arayıp bulabilir miydik?

Evet, ona yardım edebilirdik. Son zamanlarda kocası şehrin doğusundaki bir afyon yatağına dadanmış. Kriz zamanları şimdiye kadar bir günden fazla sürmemiş ve ertesi gün bitkin bir halde, bütün vücudu titreyerek eve dönermiş. Ama bu kez tam kırk sekiz saat geçmiş. Herhalde rıhtımın oralardaki çöplüklerde yatmış o zehri içiyordu. Onu yukarı Swandam Sokağı'ndaki Altın Barda bulabileceğimize emindi. Kendisinin elinden ne gelirdi ki? Genç ve mahcup bir kadın olarak öyle bir yere gidip kocasını bulunduğu çukurdan çekip çıkaramazdı ki, insanlar ne derdi sonra?

Mesele buydu ve tek bir çözümü vardı. Ona oraya kadar eşlik edemez miydim? Yoksa ben tek başıma gitsem daha mı iyi olurdu? Nihayetinde ben, Isa Whitney'in aile doktoruydum ve üzerinde en azından bu kadar bir etkim olması gerekirdi. Yalnız başıma gidersem daha iyi olurdu. Eğer verdiği adresteyse, kocasını iki saate kalmaz bir arabayla eve göndereceğime söz verdim. Ve böylece on dakika sonra, rahat koltuğumdan ve sıcak evimden çıkmış, garip bir görev için doğuya doğru gitmekteydim. Karşıma daha ne garipliker çıkacağını bilemezdim tabii.

Ama maceramın ilk kısmında hiç de zorlanmadım. Yukarı Swandam Sokağı, nehrin kuzeyini Londra Köprüsü'nün doğusuna bağlayan, rıhtımların arkasındaki pis sokaklardan biriydi. Aradığım yer, iki bina arasından merdivenlerle inilen mağara gibi karanlık bir mahzendi. Arabacıya beklemesini söyleyerek, yıllardır üzerinden geçen sarhoş ayakların etkisiyle çürümüş merdivenlerden aşağı indim ve kapının üstüne yerleştirilmiş bir yağ lambasının ışığıyla, kolu bulup açtım.

Yatakları göçmen gemilerinin koğuşları gibi yerleştirilmiş, havası yoğun afyon dumanıyla ağırlaşmış, uzun, basık bir odada buldum kendimi. Her tarafta yere yatıp kıvrılmış insan vücutları hayal-meyal seçiliyordu. Omuzlar bükülmüş, dizler kıvrılmış, kafalar arkaya atılmış, öylece yatıyorlardı. Sağda ve solda birkaç çift parlayan göz, yeni gelen yabancıya bakıyordu. Karanlık gölgelerin arasından, metal pipolarda yanan zehrin, parlayıp sönmesiyle oluşan küçük, kızıl ışık çemberleri görülüyordu ara sıra. Bazıları kendi kendine söyleniyor, bazıları, küçük gruplar halinde, garip, kısık ve monoton bir sesle sohbet ediyordu. Konuşma esnasında bazıları heyecanla sesini yükseltiyor, sonra yine sessizliğe gömülüyor, ama sonuçta herkes yanındakini dinlemeden kendi düşüncelerini geveliyordu.

Odanın ucundaki kömür mangalının yanında, dirsekleri dizlerinde, çenesi iki elinin arasında, üç ayaklı tahta bir iskemlenin üzerine oturmuş ateşe bakan, zayıf, uzun boylu, yaşlı bir adam vardı. İçeri girdiğimde, çiçek bozuğu suratlı bir Malayalı, elinde bir afyon çubuğuyla yanıma geldi ve bir yatak gösterdi.

“Teşekkür ederim, burada kalmayacağım,” dedim. “Arkadaşım Isa Whitney’le konuşmak için geldim.”

Sağ tarafımda bir şey kımıldadı, hafif bir çığlık işittim; gözlerimi karanlığa diktim, darmadağınık saçları ve yuvalarından fırlamış gözleriyle solgun, zayıf ve perişan haldeki Whitney’i gördüm.

“Aman Tanrım! Watson gelmiş,” dedi. Acınacak bir haldeydi. Bütün vücudu titriyordu. “Baksana Watson, saat kaç?”

“On bire geliyor.”

“Günlerden ne?”

“19 Haziran Cuma.”

“Vay canına! Ben Çarşamba sanıyordum. Bugün Çarşamba yahu. Ne diye beni korkutmaya çalışıyorsun?” Yüzü kollarının arasına gömüldü ve sessizce sızlanmaya başladı.

“Bugün günlerden Cuma, be adam. Karın iki gündür seni bekliyor. Kendinden utanmalısın!”

“Utanıyorum zaten. Ama yanlışın var Watson! Ben buraya geleli sadece birkaç saat oldu. Kaç tane olduğunu unuttum, ama en fazla üç dört pipo içmişimdir. Ama seninle eve geleceğim. Zavallı, küçük Kate’imi korkutmak

istemem. Bana yardım et! Arabayla mı geldin?”

“Evet, dışarıda bekliyor.”

“Hadi gidelim öyleyse. Ama buraya borç yaptım. Borcum ne kadarmış öğren Watson. Mahvoldum ben. Artık dayanamayacağım.”

Uyuşturucu afyon kokusunu içime çekmemek için nefesimi tuttum. Malayalı’yı bulmak için afyonkeşlerin huzursuz rüyalar gördükleri odaların arkasındaki dar yoldan geçtim. Mangalın başındaki uzun boylu adamın yanından geçerken birinin ceketimi çektiğini hissettim. Kısık bir ses: “Yanımdan geç ve sonra arkana dönüp bana bak.” dedi. Sözleri net bir şekilde duymuştum. Ses ancak dibimde oturan yaşlı adamdan gelmiş olabilirdi. Ama o, yerinden bile kıpırdamamıştı; kırışık yüzlü, zayıf, kamburu çıkmış bir adamdı bu. Dizlerinin arasındaki afyon piposu, sanki az önce elinden düşmüş gibi duruyordu.

İki adım atarak arkama baktım. Şaşkınlıktan bağırmamak için kendimi zor tuttum. İhtiyar adam, sadece benim görebileceğim bir şekilde dönmüş bana bakıyordu. Sırtı diklenmiş, kırışıkları gitmiş, gözleri eski parlaklığına kavuşmuştu. Orada ateşin başında oturan, tütün çiğneyerek bana bakıp şaşkınlığıma gülen, Sherlock Holmes’dan başkası değildi. Başını hafifçe sallayarak yaklaşmamı işaret etti ve yine eski yaşlı haline geri döndü.

“Holmes!” diye fısıldadım, “bu cehennemde ne işin var, Allah aşkına?”

“Mümkün olduğu kadar kısık sesle konuş,” diye cevap verdi, “kulaklarım iyi duyar. Ne yap et, şu sarhoş arkadaşının yanından ayrıl. Seninle biraz konuşmak istiyorum.”

“Dışarıda bir araba bekliyor.”

“O zaman arkadaşını ona bindir, eve gönder. Bırak yalnız gitsin, öylesine zayıf düşmüş ki, artık bir delilik yapacağını sanmam. Ayrıca karına, benimle birlikte olduğuna dair bir not gönderirsen iyi olur. Dışarıda beni bekle, beş dakikaya kalmaz gelirim.”

Sherlock Holmes’un hatırını kırmak hep zor olmuştur benim için; çünkü her ricası, yerine getirilmesi gereken bir emirden farksızdır. Whitney’i arabaya bindirdikten sonra benim işim zaten bitmiş sayılırdı. Artık dostumun garip maceralarından birine katılmaya hazırdım. Birkaç dakikada notu yazmış, Whitney’in borcunu ödemiş, arabaya bindirmeye başarmıştım. Tam o esnada

afyon tekkesinden bir adam çıktı; iki yana sallanıyordu. Kamburu çıkmıştı, sendeliyordu; bu Holmes'du. Sokakta yürümeye başladık. Bir süre sırtı bükük, topallaya topallaya yürüdü. Sonra çevresini kolaçan etti, sırtını doğrulttu ve içten bir kahkaha patlattı.

"Watson," dedi, "herhalde, kokain çekme ve diğer zaaflarıma afyon içmeyi de eklediğimi düşünüyorsundur."

"Seni burada gördüğüme gerçekten şaşırdım."

"Ben de seni burada görünce şaşırdım."

"Bir arkadaşımı arıyordum."

"Ben de bir düşmanımı."

"Bir düşman mı?"

"Evet, ezeli düşmanlarımdan birini. Daha doğrusu, doğal avlarımdan birini.

Kısacası Watson, çok farklı bir araştırmanın içindeyim ve hep yaptığım gibi, bir ipucu bulabilmek için bu sarhoşların ağzını aramaya geldim. Eğer beni tanısalardı hayatım büyük tehlikeye girerdi. Şu Malayalı dolandırıcı beni eskiden tanır. Kendisi çete reisiydi ve benden intikam alacağına yemin etmişti. Binanın arkasından Paul Rıhtımına çıkan gizli kapının dili olsaydı da aysız gecelerde yaşanan garip hikâyeleri bir anlatsaydı."

"Ne? Cinayet mi demek istiyorsun?"

"Evet, cinayet. O batakhaneye girip de öldürülen her zavallı için bin sterlin alsaydık köşeyi dönmüştük. Burası nehir kıyısındaki en acımasız cinayet tuzağıdır. Korkarım Neville St. Clair de bir daha hiç çıkmamak üzere buraya düştü. Ama bekle, tuzağımızı buralarda bir yere kurmuştuk."

Derken işaret parmaklarını dudaklarının arasına sokup tiz bir ıslık çaldı. Bu işarete uzaktan bir cevap geldi ve az sonra sokaktaki parke taşları üzerinde dönen tekerlek gıcırtıları ve at nalı sesleri duyuldu.Atlı araba, karanlığı yaran sarı farlarıyla ortaya çıktığında...

"Ee, Watson," dedi Holmes,, "benimle geliyorsun, değil mi?"

"Eğer yardımım dokunacaksa."

"Ah, güvenilir bir dost her zaman işe yarar; hele de bir hikâye yazarıysa o.

"Cedars'daki odamda fazladan bir yatak var."

“Cedars mı?”

“Evet, orası Bay St. Clair’in evi. Soruşturmayı yürüttüğüm sürece orada kalacağım.”

“Bu yer tam olarak nerede?”

“Kent kasabasının Lee köyünde. Buradan yedi mil uzakta.”

“Hiç duymamıştım.”

“Duymadın. Ama az sonra göreceksin. Arabaya bin. Tamam John, artık sana ihtiyacımız kalmadı. Al sana yarım altın. Yarın saat on birde beni burada bekle. Görüşürüz!”

Holmes atları hafifçe kırbaçladı ve birlikte karanlık ve ıssız sokaklara daldık. Gittikçe genişleyen yol, altındaki pis nehrin uyuşuk uyuşuk aktığı geniş bir köprüye açılıyordu. İlerideki monoton kiremit yığınının sessizliği, bir polisin ağır ve düzenli ayak sesleri veya çevreden geçen birkaç sarhoşun şarkılarıyla arada sırada bozuluyordu. Gökte bir bulut kümesi yavaşça sürükleniyor, sağda ve solda bulutların arasından bir iki yıldız göz kırpıyordu. Holmes, başını eğip derin düşüncelere dalmış bir halde arabayı sessizce sürerken ben de yanında oturmuş, yeteneklerini zorladığı belli olan bu yeni araştırmanın ayrıntılarını merak ediyordum; ama düşüncelerinin akışını bozmamak için soru sormaya çekiniyordum. Birkaç mil daha gittikten sonra şehrin arka mahallelerinin sınırına gelmiştik ki, Holmes şöyle bir silkelenip omuzlarını düzeltti ve piposunu yaktı.

“Çok az kimse senin gibi susmasını bilir Watson,” dedi, “Bu yüzden sen, eşi bulunmaz bir dostsun. İnan bana, bu meseleyi biriyle konuşmayı o kadar istiyordum ki… Zira şu anki düşüncelerim hiç de iç açıcı değil. Bu gece, kapıda karşılaştığımızda zavallı kadıncağıza ne diyeceğimi düşünüyorum.”

“Unutma ki ben henüz bu meseleyle ilgili hiçbir şey bilmiyorum.”

“O zaman sana Lee’ye gidene kadar en önemli noktaları anlatayım. Çok basit görünmesine rağmen henüz bir ilerleme kaydedemedim. Bir sürü ipucu var ama gerçeği göremiyorum. Şimdi sana vakayı kısaca apaçık anlatayım. Belki sen benim göremediğim bir ışığı görürsün.”

“Devam et.”

“Birkaç yıl önce – daha doğrusu, 1884 Mayıs’ında - Neville St. Clair

adında zengin bir beyefendi gelmiş Lee'ye. Büyük bir villa alıp güzelce döşemiş, zevk ve sefa içinde yaşamaya başlamış. Zamanla çevrede dostlar edinmiş ve 1887'de yerel bir bira fabrikatörünün kızıyla evlenmiş ve iki çocukları olmuş. Doğru dürüst bir mesleği yokmuş ama birkaç şirkete ortak olduğundan sabahları düzenli olarak şehre iner, akşamları da Cannon Caddesi'nden kalkan beş onbeş treniyle eve dönermiş.

"Bay St. Clair şimdi otuz yedi yaşında. Kötü alışkanlığı yok, iyi bir koca ve görevlerinin bilincinde bir aile babası. Onu tanıyan herkesin sevdiği bir insan. Öğrendiğimize göre, kimseye borcu olmadığı gibi Capital & Counties Bankası'nda 220 sterlin hesabı var. Senin anlayacağın, para sorunu yok.

"Geçen pazartesi Bay Neville St. Clair, şehre her zamankinden daha erken gitmiş ve giderken, iki önemli işi olduğunu söylemiş.Eve döndüğünde küçük oğluna tahtadan oyuncak alıp getireceğine söz vermiş. Yine aynı gün o çıktıktan hemen sonra karısı bir telgraf almış. Aberdeen Nakliyat Şirketi'nde bir paketi olduğu, gelip alması gerektiğini bildiriliyormuş. Londra'yı iyi tanıdığına göre bilirsin, bu şirketin bürosu Fresno Sokağı'ndadır. O sokak da bu gece karşılaştığımız Yukarı Swandam Sokağı'na açılır.

"Uzatmayalım, o gün Bayan St. Clair öğle yemeğini yedikten sonra şehre inmiş. Biraz alışveriş yapmış, şirketin bürosuna giderek paketini almış ve saat 16.35 sularında Swandam Sokağı'ndan geçerek istasyona doğru yola koyulmuş. Buraya kadar tamam mı?"

"Tamam."

"Hatırlıyorsan, o Pazartesi günü hava aşırı sıcaktı. Bayan St. Clair yorulmuş, içinde bulunduğu muhitten de rahatsız olduğundan yavaş yavaş yürüyerek bir fayton bakınmaya başlamış. Swandam Sokağı'ndan aşağı yürürken birden bir çığlık duymuş; kocasının, bir binanın ikinci katından eliyle ona işaret ettiğini görünce şaşkınlıktan donakalmış. Açık pencereden, kocasının son derece sıkıntılı yüzünü belirgin bir şekilde görebiliyormuş. Adam, karısına habire el sallarken, sanki arkadan birileri onu çekmiş gibi gözden kaybolmuş. Keskin gözleri olan kadının dikkatini bir şey çekmiş; kocasının üzerinde, sabah evden çıkarken giydiği koyu renk ceketi bulunmakla birlikte, gömleğinin yakası açıkmış ve kravatı da yokmuş.

"Kadın ters giden birşeyler olduğunu düşünerek hemen merdivene koşmuş. Bu ev, gece sana rastladığım şu afyon tekkesiydi . Ön odayı geçip ilk kata

çıkan merdivenlere yönelmiş. Ama sana bahsettiğim alçak Malayalı, merdivenlerin dibinde onu durdurmuş. Orada fedai olarak çalışan bir Danimarkalıyla birlikte kadını sokağa atmışlar.

"Aklını başından alan şüphe ve korkularla kadıncağız sokaktan aşağı koşmuş ve şansına, yolda birkaç polis ve bir müfettişe rastlamış. Müfettişle iki adamı onunla birlikte gelmiş. Ev sahibi Malayalı'nın bütün itirazlarına rağmen zorla eve girip odaları aramışlar. Bay St. Clair'in en son göründüğü odaya çıkmışlar. Ama adam orada değilmiş. O katta, orayı kendine mesken edinmiş topal bir dilenciden başkası yokmuş. O ve Malayalı, o gün öğleden sonra bu odaya kimsenin ayak basmadığına yemin etmişler. Öylesine inkâr etmişler ki, müfettiş tereddüt etmeye başlamış; yoksa Bayan St. Clair hayal mi görmüştü? Tam o sırada kadın bir çığlık atarak masanın üzerindeki küçük bir kutuya atılmış ve kapağını kopararak açmış, içinden kocasının oğluna getireceğine söz verdiği tahtadan yapılmış oyuncak ev çıkmış.

"Bu olayın üzerine bir de dilencinin kararsızlığı eklenince, müfettiş, meselenin ciddi olduğunu fark etmiş. Her yeri baştan başa aramışlar ve bütün delillerin korkunç bir cinayete işaret ettiğine karar vermişler. Penceresi sokağa bakan odaya bitişik küçük bir yatak odası vardı. Bu odanın pencereleri Thames nehrine açılıyordu. Rıhtımla yatak odasının penceresi arasında, gelgit yükseldikçe suyla dolan dar bir alan varmış; sular çekildiğinde bu alan meydana çıkıveriyormuş.

"Yatak odası penceresi oldukça genişmiş ve alttan açılıyormuş. İnceleme sonucu, pervazda ve odanın ahşap zemininde kan izine rastlanmış. Bay Neville St. Clair'in bütün giysileri oturma odasındaki perdenin arkasına tıkılmış bir halde bulunmuş. Ceketi hariç, çizmeleri, çorapları, şapkası ve saati... hepsi oradaymış. Bütün bu eşyalar incelenmiş ama zor kullanıldığına dair bir ipucu bulunamamış.

"Bay Neville St. Clair'den eser yokmuş. Başka çıkış yolu olmadığı için pencereden çıkıp gitmiş olmalıydı. Pencere pervazındaki lekelere bakılırsa, belki de suların yükseldiği bir zamanda atlayıp yüzerek kaçmış olabilir diye düşünmüşler.

"Şimdi gelelim şu serserilere. Onlar da meseleye dahil olmuşlar tabii. Malayalı'nın ne kadar kötü bir sabıkası olsa da, kendisini cinayetten ötürü tutuklamak imkânsız, çünkü Bayan St. Clair'in ifadesine göre, kocasını pencerede gördükten birkaç saniye sonra merdivenin dibinde Malayalı'yla

karşılaşmış. Bu durumda onu, olsa olsa cinayete yataklık etmekten suçlayabiliriz. Adamın savunması son derece cahilceymiş; kiracısı Hugh Boone'un neyle meşgul olduğunu bilmediğim ve beyefendinin giysilerinin bu odaya nasıl geldiğini açıklayamayacağını söylemiş. Malayalı hakkında söyleyeceklerim bunlar.

"Tekinsiz topala gelince, afyon tekkesinin bulunduğu binanın ikinci katında kalıyor. Büyük ihtimalle Neville St. Clair'i hayatta gören en son kişi o. Adı Hugh Boone. Şehirde çok dolaşan herkes onun o çirkin yüzünü tanır. Aslında profesyonel bir dilencidir, ama polis kanunlarından yırtmak için kibrit satıcısıymış gibi görünür. Buradan pek uzakta olmayan Threadneedle Sokağı'nın sol tarafında, sen de fark etmişsindir, duvarda küçük bir boşluk vardır. İşte bu yaratığın köşesi orasıdır. Her gün orada, kucağında kibritleriyle bağdaş kurup oturur. O kadar zavallı bir görünümü vardır ki gelen geçen önündeki yağlı kaskete sadakalarını bırakır. Ne iş yaptığını merak ettiğim için onu birkaç kez izledim. Kısa sürede elde ettiği hasılatı duysan şaşarsın. O kadar değişik bir görüntüsü var ki, hiç kimse onu fark etmeden geçemez. Portakal rengi saçlar, solgun bir yüz, üst dudağına kadar inen korkunç bir yara izi, bir buldok çenesi ve saçlarının rengiyle tam bir kontrast oluşturan kapkara gözleri ve delici bakışları. Bütün bu özelliklere bakarak yüzlerce dilenci arasından onu tanımak mümkün. Aradığımız adamı en son gören kişi işte bu dilenci."

"Ama adam topalmış!" dedim. "Böyle bir sakat sapasağlam bir adama ne yapabilir ki?"

"Sadece bir bacağı topallıyor; bunun dışında güçlü ve sağlıklı bir adam. Doktor olarak sen de bilirsin ki Watson, bir organdaki zayıflık, çoğu zaman diğerlerinin daha güçlü olmasına yol açar."

"Lütfen hikâyeye devam et."

"Bayan St. Clair, pencere pervazındaki kan lekelerini görür görmez düşüp bayılmış. Bir polis memuru, araştırmaları sırasında artık bir işe yaramayacağını düşünerek onu evine götürmüş. Müfettiş Barton, evi dikkatlice incelemiş ama meseleye ışık tutacak birşey bulamamış. O sırada Boone'u hemen tutuklamamakla hata yaptılar; çünkü bu beş-on dakikalık zaman diliminde adam Malayalı arkadaşına haber vermiş olabilir. Neyse ki polis hatanın farkına çabuk varıp adamların üstlerini başlarını aramışlar ama bir şey bulamamışlar.

Gerçi topalın gömleğinin sağ kolunda bir kan izi bulmuşlar ama adam, tırnağını keserken parmağını kanattığını söylemiş. Ayrıca pencere pervazı ve döşemedeki kan lekelerinin de kaynağı buymuş. Bay Neville St. Clair'i daha önce hiç görmediğine ve odasındaki giysilerin en az polisi şaşırttığı kadar kendisini de şaşırttığına yemin etmiş. Bayan St. Clair'in, kocasını pencerede gördüğünü ifade ettiğini hatırlatdıklarında ise, kadının ya delirmiş, ya da hayal görüyor olduğunu söylemiş. Karakola götürürlerken bağırıp çağırmış. Bu arada müfettiş, dalgalar çekilince taze ipuçlarına rastlamak umuduyla evden ayrılmamış.

"Ama dalgalar çekilince, çamur yığınının arasında buldukları ne yazık ki Neville St. Clair'in kendisi değil, ceketi olmuş. Peki ceplerinde ne bulmuşlar dersin?"

"Bilmem?."

"Tahmin edemezdin zaten. Ceketin cepleri bozuk paralarla doluymuş: 421 peni ve 270 yarım peni. Ceketin dalgalarla sürüklenmemesinin sebebi de bu olmalı. Rıhtımla ev arasında bir girdap oluşmakta. Anlaşılan ceset sürüklenip giderken ceket, orada bir zemine saplanıp kaldı."

"Ama bildiğim kadarıyla, adamın diğer bütün çamaşırlarını odada bulmuşlar. Yani cesedin üzerinde sadece bir ceket mi vardı?"

"Hayır, bayım. Aslında herşey birbirine uyuyor. Diyelim ki bu Boone denen adam Neville St. Clair'i pencereden dışarıya itti. Onu gören biri olmadığına göre hemen sonra ne yapması gerekecekti? Tabii ki kendini ele verecek giysilerden kurtulmak! Tam ceketi tutup pencereden atacakken, onun batmayıp yüzeceği aklına gelmiş olabilir. Ama fazla zamanı kalmamıştı. Çünkü aşağıda kadının yarattığı gürültüyü duymuştu. Belki de o arada Malayalı, polisin gelmekte olduğunu haber vermişti. Kaybedecek bir saniye bile yoktu. Dilencilikten elde ettiği hasılatı sakladığı yere koşarak ele geçirebildiği tüm bozuk paraları ceketin ceplerine doldurdu ; böylece ceket suya batacaktı. Sonra ceketi pencereden dışarı attı. Aynı şeyi çamaşırlara da uygulamayı düşünmütü, ama aşağıdan gelen ayak seslerini işitince, polis gelmeden pencereyi kapayacak zamanı ancak buldu."

"Olabilir."

"Bu bir varsayım sadece, ama daha iyisi aklıma gelmiyor. Söylediğim gibi, Boone'u tutuklayıp karakola götürmüşler ama aleyhinde birşeyler bulamazlar.

Yıllardır profesyonel dilencilik yaptığı biliniyor, onun dışında sakin bir hayat sürmüş ve hiçbir suça karışmamış. Tam bu noktada, cevaplanması gereken bazı sorular çıkıyor ortaya. Neville St. Clair'in o afyon tekkesinde ne işi vardı? Orada başına ne geldi? Şimdi nerede bulunuyor? Hugh Boone'un bu işte parmağı var mı? Bu sorulara hâlâ kesin cevaplar bulmuş değiliz. Şimdiye kadar, ilk bakışta basit görünüp bu kadar zor olan bir vaka görmediğimi itiraf etmeliyim."

Sherlock Holmes bu olaylar zincirini anlatırken, arabamız, şehrin dış mahallelerinden çıkıp kırsal bölgelere girmişti bile. Hikâye bittiğinde, bazı pencerelerinden hâlâ ışık sızan iki köyün arasından geçiyorduk.

"Lee'nin dış mahallelerindeyiz," dedi yol arkadaşım. "Bu kısa yolculuğumuz boyunca, Middlesex'ten başlayıp, Surrey'den geçerek sonunda Kent'e ulaştık. Ağaçların arasındaki şu ışıkları görüyor musun? Orası Cedars ve lambanın yanında oturan kadın, atların ayak seslerini duymuş olmalı."

"İncelemelerini neden Baker Caddesi'nde yürütmüyorsun?"

"Çünkü ancak burada açıklamasını yapabileceğim birkaç nokta var. Bayan St. Clair nazik davranıp bana iki oda ayırttı. Eminim senin gibi bir dost ve meslektaşım olduğunu görünce de sevinecektir. Şimdi karşısına geçip de kocasıyla ilgili yeni haberlerin olmadığını yüzüne söylemek öyle zor olacak ki, Watson. İşte geldik."

Büyük bir villanın önünde durduk. Bir kahya gelerek arabayı götürdü. Ben de Holmes'un arkasında, çakıl yoldan eve doğru yürümeye başladım. Yaklaştığımızda kapı açıldı ve önümüzde kısa boylu sarışın bir kadın belirdi. Boynuna ve bileklerine pembe şifonlar dikilmiş muslin bir elbise giymişti. Bir eli kapıda, diğeri hafifçe havaya kaldırılmıştı; vücudu biraz öne eğilmiş, meraklı gözlerle bize bakıyordu.

"Ee?" diye atıldı, "neler oldu?" Sonra, iki kişi olduğumuzu görünce önce sevinç çığlığı attı ama dostumun kafasını sallayıp omuzlarını silktiğini görünce umutsuzca iç çekti.

"Haberler iyi değil mi?"

"Hayır."

"Kötü mü peki?"

"Kötü de sayılmaz."

“Buna da şükür. Lütfen içeri buyrun. Bu uzun günden sonra yorgun düşmüş olmalısınız.”

“Tanıştırayım; dostum Dr. Watson. Şimdiye kadar üstlendiğim vakalarda bana çok kez büyük yardımı dokunmuştur. Şans eseri onunla karşılaştık ve onu da bu araştırmaya dahil ettim.”

“Sizinle tanıştığıma sevindim,” dedi elimi samimiyetle sıkarak. “Bir eksiğimiz olursa kusura bakmayın. Herşey o kadar ani oldu ki.”

“Sevgili hanımefendi,” dedim, “eski bir asker olarak bu tip sorunları önemsemem. Eğer size ya da buradaki dostuma bir yardımım dokunabilirse ne mutlu bana.”

Bizi yemek odasına aldı. Masa donatılmıştı. “Şimdi, Bay Sherlock Holmes,” diye söze başladı, “size birkaç soru sormak istiyorum. Ama lütfen bana dürüstçe cevap verin.”

“Tabii, hanımefendi.”

“Duygularıma aldırış etmeyin. Ne histeri krizine gireceğim ne de düşüp bayılacağım. Gerçek fikrinizi duymak istiyorum.”

“Hangi konuda?”

“Apaçık cevap verin bana! Neville’in hayatta olduğuna inanıyor musunuz?”

Sherlock Holmes’un bu soruya canı sıkılmış gibiydi.

“Lütfen, dürüstçe cevap verin,” diye tekrar etti kadın. Gözlerini dostumdan ayırmıyordu. Holmes koltuğunda geriye yaslandı.

“Doğrusunu söylemek gerekirse, hanımefendi, inanmıyorum.”

“Öldüğünü mü düşünüyorsunuz?”

“Evet.”

“Öldürüldü mü peki?”

“Bunu demek istemedim. Ama belki.”

“Öyleyse hangi gün öldü?”

“Pazartesi.”

“Peki, o zaman Bay Holmes, sizce nasıl oldu da bugün ondan bir mektup

geldi?"

Sherlock Holmes, elektrik çarpmış gibi sandalyesinden fırladı. "Ne?" diye haykırdı.

"Evet, bugün." Kadın, elinde tuttuğu pusulayı sallayarak gülümsedi.

"Bakabilir miyim?"

"Elbette."

Mektubu heyecanla kadının elinden kaptı. Kâğıt parçasını masanın üzerine yaydı, lambayı yakıp dikkatlice incelemeye koyuldu. Ben de oturduğum yerden kalkmış, dostumun omzunun üzerinden gelen mektuba bakıyordum. Kalın bir zarfın içindeydi. Üzerindeki pula bakılırsa Gravesend'den bugünkü tarihle postaya verilmişti; daha doğrusu dünkü tarihle, çünkü o anda vakit gece yarısını geçmişti.

"Kaba bir yazı," diye mırıldandı Holmes. "Herhalde bu, kocanızın el yazısı değil, hanımefendi."

"Yazı onun değil ama mektup onun elinden çıkmış."

"Öyleyse bir başkası, zarfın üzerini yazmadan önce ondan, sizin adresinizi öğrenmiş."

"Bunu da nereden çıkarıyorsunuz?"

"Gördüğünüz gibi, zarfın üzerindeki isim, koyu, siyah bir mürekkeple yazılmış ve de havada kurutulmuş. Geri kalan kelimeler açık renkli mürekkeple yazılmış; bu da kurutma kağıdı kullanıldığını gösterir. Eğer hepsi yazıldıktan sonra kurutulmuş olsaydı, yukarıdaki gibi koyu siyah bir renk olmazdı. Adam, ismi yazmış ve adresi yazmadan önce bir süre beklemiş. Bu da mektubu postaya atan adamın adresi bilmediğini gösterir. Ufak bir ayrıntı, ama ufak ayrıntılar her zaman en önemlileridir. Gelelim mektuba! Zarfın içinde, mektubun yanı sıra başka bir şey de olmalıydı."

"Evet, bir yüzük vardı. Mühürlü bir yüzük."

"Peki, mektuptaki yazının kocanıza ait olduğuna emin misiniz?"

"El yazılarından biri."

"Biri mi?"

"Acele yazarken kullandığı el yazısı. Her zamanki yazısına pek benzemez

ama bu yazısını da iyi tanırım.”

“ ‘Sevgilim, sakın korkma. Herşey yoluna girecek. Ortada, düzeltmesi biraz zaman alacak büyük bir hata var. Sabret... Neville.’

“Kurşun kalemle, bir kitabın kapağı üzerine yazılmış, büyük harflerle. Kâğıtta soğuk damga yok. Gravesend’den bugün gönderilmiş, veren adamın başparmağı oldukça kirli. Şuraya bak, Watson. Zamklanmış. Yanılmıyorsam adam tütün çiğniyor. Bunun kocanızın yazısı olduğuna kesinlikle emin misiniz, hanımefendi?”

“Evet. Bu satırları Neville yazmış.”

“Ve bugün Gravesend’den postalanmış. Tehlikenin bittiğini sanmayın ama esrar bulutları dağılıyor Bayan St. Clair.”

“Ama kocam en azından hayatta, Bay Holmes, değil mi?”

“Tabii eğer ortada bizi şaşırtmak isteyen bir sahtekârlık yoksa. Yüzük bir şey ifade etmez. Parmağından zorla çekip almış olabilirler.”

“Yo, yoo… Bu yazı kesinlikle onun yazısı.”

“Pekâlâ, ama bu mektup pazartesi yazılıp bugün postalanmış olabilir.”

“Bakın, bu mümkün.”

“Eğer öyleyse, aradaki zamanda çok şey geçmiş olabilir.”

“Ah, lütfen beni umutsuzluğa sürüklemeyin Bay Holmes. Biliyorum, o hayatta. Nasıl anlatsam? Aramızda öyle bir yakınlık vardır ki, başına bir felaket gelmiş olsa hemen hissederim bunu. Mesela kendisini en son gördüğüm gün, yatak odasında elini kesmiş. Ben aynı anda yemek odasından yukarı fırladım; başına bir şey gelmiş olduğunu hissetmiştim. Böyle önemsiz bir şeyi bile hissediyorsam, öldüğünü hissetmez miydim sanıyorsunuz?”

“Bir kadının sezgilerinin, analitik bir akılcının çıkardığı sonuçlardan daha gerçekçi olduğuna çok şahit oldum. Ve bu mektupla hislerinizin kuvvetlenmesi doğaldır. Peki, ama kocanız hayattaysa ve mektup yazabilecek durumdaysa neden size geri dönmüyor?”

“Bilemiyorum. Bunu ben de anlamıyorum.”

“Pazartesi evden çıkarken size bir şey söyledi mi?”

“Hayır.”

“Onu Swandam Sokağı’nda görünce şaşırdınız mı?”

“Hem de nasıl!”

“Pencere açık mıydı?”

“Evet.”

“O zaman istese size seslenebilirdi?”

“Evet.”

“Ama anladığım kadarıyla sadece belli belirsiz bir çığlık attı.”

“Evet.”

“Bir imdat çağrısı mı sandınız?”

“Evet. El salladı.”

“Ama bu bir hayret çığlığı da olabilir. Beklenmedik bir anda sizi görmesi, öyle el sallamasına neden olmuş olabilir.”

“Bu mümkün.”

“Ve size öyle geldi ki, kendisini zorla odanın içine çektiler?”

“Çünkü aniden kayboluverdi.”

“Arkaya sıçramış da olabilir. Odada başkalarını da gördünüz mü?”

“Hayır, ama o korkunç adam orada olduğunu itiraf etti ve de Malayalı merdivenlerin dibindeydi.”

“Çok doğru. Görebildiğiniz kadarıyla, kocanızın üstünde her zamanki giysileri mi vardı?”

“Evet ama gömleğinin yakasıyla kravatı yoktu. Çıplak boynunu net bir şekilde gördüm.”

“Size, daha önceden Swandam Sokağı’ndan bahsetmiş miydi?”

“Hayır.”

“Afyon kullanma belirtisi gösteriyor muydu?”

“Asla!”

“Teşekkür ederim Bayan St. Clair. Bunlar, kesinlikle emin olmak istediğim temel noktalardı. Şimdi akşam yemeğimizi yiyip odamıza çekileceğiz. Çünkü

yarın zor bir gün olacak."

Çift yataklı, rahat ve geniş bir oda hazırlanmıştı bize. Macera dolu bu gece beni yorduğundan hemen yatağa girdim. Oysa Sherlock Holmes, aklına takılan bir problem olduğunda, günlerce, hatta haftalarca hiç dinlenmeden dayanabilirdi. Sonunda problemi çözene veya verilerin yetersiz olduğuna kanaat getirene kadar verileri kafasında evirir çevirir, yeniden düzenler ve her açıdan tekrar tekrar ele alırdı. Bütün gece oturacağını anlamıştım. Paltosunu ve ceketini çıkardı, mavi renkli bol ropdöşambrını giydi; odada dolaşarak yataktaki yastıkları ve kanepeyle koltuğun minderlerini topladı. Bunlarla kendine bir çeşit şark köşesi hazırladı ve bağdaş kurarak oturdu. Lambanın loş ışığında, ağzındaki piposundan havaya mavi dumanlar savurarak gözlerini tavana dikmiş, sessiz ve hareketsiz oturduğunu görebiliyordum. Sabah bir ses duyup da ani bir sıçrayışla gözlerimi açtığımda, güneş pencereden içeri girmişti bile. Dostum hâlâ aynı şekilde oturuyordu. Ağzındaki piposundan hâlâ duman yükseliyordu. Kesif bir duman odayı doldurmuştu; gece gördüğüm tütün paketi bitmişti.

"Uyandın mı Watson?" diye sordu.

"Evet."

"Şöyle ufak bir sabah turuna ne dersin?"

"Olur."

"O zaman giyin. Henüz kimse kalkmadı, ama kahyanın nerede uyuduğunu biliyorum, ona gidip arabamızı hazırlatalım."

Bunları söylerken bıyık altından sırıtıyordu. Gözleri parlıyordu, bir gece önceki ağırbaşlı düşünürden eser yoktu.

Giyinirken saatime baktım. Kimsenin kalkmamış olması normaldi. Saat dördü yirmi beş geçiyordu. Holmes, arabanın hazır olduğunu haber vermeye geldiğinde yeni giyinmiştim.

"Küçük bir teorimi test etmek istiyorum," dedi, çizmelerini ayağına geçirirken. "Bana şöyle bir bak, Watson! Şu anda karşında Avrupa'nın en büyük enayi adamını görüyorsun.Beni Charing Cross'tan atsalar yeridir. Ama şimdi meselenin anahtarını buldum sanırım."

"Neredeymiş bu anahtar?" diye gülerek sordum.

“Banyo odasında,” dedi. Yüzümdeki şaşkınlığın farkına varınca: “Şaka yapmıyorum,” diye devam etti. “Oradan geliyorum. Anahtarı yanıma aldım, çantama yerleştirdim. Hadi dostum, bakalım anahtar kilide uyacak mı?”

Olabildiğince sessizce aşağı indik ve parlak sabah güneşine çıktık. Yoldaki arabamızın başında yarı giyinik halde kahya duruyordu. İkimiz de arabanın içine atladık ve Londra Yolu’nu tuttuk. Şehire sebze taşıyan birkaç yük arabasının dışında, yolun her iki yanındaki villalar sessiz ve cansız duruyordu.

“Bazı açılardan ilginç bir vaka oldu,” dedi Holmes, atları kırbaçlayarak. “İtiraf etmeliyim ki bir köstebek kadar körmüşüm. Ama zararın neresinden dönülse kârdır.”

Surrey sokaklarından geçerken, erken kalkanlar, uykulu suratlarla pencerelerinden yeni yeni bakmaya başlamıştı. Waterloo Köprü Yolu’ndan nehri geçerek Wellington Sokağı’na, oradan da Bow Sokağı’ndaki karakola gittik. Sherlock Holmes, polisler arasında iyi tanınan biriydi; kapıdaki iki polis bizi selamladı. Biri atları tutarken, diğeri bize içeri kadar refakat etti.

“Bugün kim görevli?” diye sordu Holmes.

“Müfettiş Bradstreet, efendim.”

“Aa, Bradstreet, nasılsın?” dedi. Başında tepeli şapkası ve düğmeli ceketiyle uzun boylu, iri yarı bir memur koridorun taş döşemelerini adımlarıyla inleterek bize doğru yürüdü.

“Sizinle özel olarak konuşmak istiyorum, Bradstreet.”

“Memnuniyetle, Bay Holmes. Odama buyurun.” Masanın üstündeki büyük rafları ve duvara asılı telefonuyla ufak bir büroya girdik. Müfettiş masasına oturdu.

“Sizin için ne yapabilirim Bay Holmes?”

“Boone için geldim. Biliyorsunuz Bay Neville St. Clair’in kayboluşuyla ilgili olarak suçlanan şu dilenci.”

“Evet. Buraya getirildi ve ileride yapılacak soruşturmalar için tutuklandı.”

“Duymuştum. Hâlâ burada mı?”

“Hücrede.”

“Hiç sorun çıkarıyor mu?”

“Ah, hayır. Ama pis bir herif.”

“Pis mi?”

“Evet, ne kadar ellerini yıkaması için zorlasak da aldırış etmiyor. Neyse, mahkemeye çıkacağı gün zorla banyoya sokarız, olur biter. Halini görseniz bana hak verirdiniz.”

“Onu görmeyi çok istiyorum.”

“Öyle mi? Hallederiz. Benimle gelin. Bavulunuzu burada bırakabilirsiniz.”

“Hayır, yanıma alsam daha iyi.”

“Siz bilirsiniz. Böyle gelin lütfen.” Bizi bir koridordan geçirdi, sürgülü bir kapıyı açtı, döner merdivenden indik. Duvarları kireç sıvalı uzun bir koridora vardık; her iki yanında bir sürü oda vardı.

“Sağdan üçüncü kapı,” dedi müfettiş. “İşte burası!” Sessizce, kapının üstündeki bir pencerenin sürgüsünü çekerek içeri baktı.

“Uyuyor,” dedi. “Bakın, rahatlıkla görebilirsiniz.”

İkimiz de parmaklıklardan içeri baktık. Yüzü bize dönüktü, yavaş ve güç bela nefes alarak uyuyordu. Orta boylu bir adamdı. Üstündeki eski püskü paltosunun altına renkli bir gömlek giymişti. Müfettişin dediği gibi, son derece kirliydi, ama yüzündeki kir o korkunç çirkinliğini örtmeye yetmiyordu. Gözünün altından çenesine kadar inen yara izinin yarattığı büzülmeyle üst dudağı bükülmüş, öndeki iki üç dişini açıkta bırakmıştı. Alnının üstüne dökülen parlak kıpkızıl saçları gözlerini kapatıyordu adeta.

“Şu güzelliğine ne buyrulur?” dedi müfettiş.

“Gerçekten de bir banyoya ihtiyacı var,” dedi Holmes. “Bunu tahmin etmiştim, onun için yanımda gerekli eşyaları getirdim.” Bavulu açıp içinden büyük bir banyo süngeri çıkardığında şaşkınlıktan küçük dilimi yuttum.

“Hah hah ha! Çok şakacısınız!” dedi müfettiş, keyifle gülerek.

“Şimdi, zahmet olmazsa şu kapıyı usulca açıverin; az sonra yüzü gözü belli olacak.”

“Ee, neden olmasın?” dedi müfettiş. “Bow Sokağı’nın hücreleri için hiç de iyi bir izlenim bırakmıyor, değil mi?” Anahtarı kilide sokarak kapıyı açtı; biz sessizce hücreye girdik. Uyuyan adam hafifçe yana döndü ve horlamaya devam

etti. Holmes süngeri kovada iyice ıslattıktan sonra mahkûmun yüzünü iki kez bastıra bastıra sildi.

"Sizi tanıştırayım," diye bağırdı, "Kent ilçesinden Bay Neville St. Clair."

Hayatımda böyle birşey görmemiştim. Ağacın kabuğu nasıl sıyrılırsa, adamın da gerçek yüzü, süngerin altından meydana çıkıverdi. Kahverengi kir tabakası siliniverdi! O korkunç yara izi ve yukarı bükük dudak da. Son olarak Holmes'un bir çekişiyle kafadaki kızıl saçlar da ele gelince, ortaya, soluk benizli, siyah saçlı, mahzun bakışlı bir adam çıktı. Gözlerini ovuşturarak, uyku mahmurluğuyla çevresine bakındı. Sonra neler olduğunu fark edince bir çığlık kopardı ve kendini yatağa atarak yüzünü yastığa gömdü.

"Aman Tanrım!" diye bağırdı müfettiş, "aradığımız adam değil mi bu? Fotoğrafından tanıdım."

Mahkûm, kaderine razı olmuş bir adam havasıyla dönerek, "Öyle olsun," dedi. "Peki neyle suçlanıyorum?"

"Bay Neville St. Clair'i kaçırmakla," diye söze başladı Müfettiş. Sonra durakladı. "Yok canım bu olamaz… Cinayete teşebbüsten belki." Sonra sırıttı müfettiş. "Tam yirmi yedi yıldır bu işi yapıyorum, böylesi hiç başıma gelmemişti."

"Eğer ben Bay Neville St. Clair isem, o zaman ortada bir cinayet yok demektir; bu durumda tutuklanmam için de hiçbir sebep olmamalı."

"Ortada cinayet yok ama büyük bir hata var," dedi Holmes. "Karınıza güvenseydiniz daha iyi ederdiniz."

"Bu işi karım için değil, çocuklarım için yaptım," diye inledi adam. "Allah bilir ya, babalarından utanmalarını istemedim. Allahım! Ne büyük bir utanç! Ben şimdi ne yapacağım?"

Sherlock Holmes yanına oturarak elini omzuna attı.

"Eğer meseleyi çözmek için mahkemeye başvurursanız," dedi, "olay herkes tarafından duyulur.Fakat eğer suçlu olmayı gerektirecek bir şey yapmadığınıza polisi ikna edebilirseniz, bu işin kayıtlara geçmesine hiç gerek kalmaz. Eminim, Müfettiş Bradstreet, ifadenizi seve seve alıp gerekli makamlara iletmeye hazır. Böylece bu mesele mahkemeye intikal etmez."

"Size teşekkür ederim, " diye bağırdı adam heyecanla. "Olan bitenleri

çocuklarım öğreneceğine hapis yatarım, hatta idam edilirim daha iyi.” Bir süre sustuktan sonra devam etti. “Hayat hikâyemi ilk kez sizlere anlatıyorum. Babam, Chesterfield’da okul müdürüydü ve ben de orada iyi bir eğitim aldım. Gençliğimde çok gezdim, tiyatro oyunculuğu yaptım ve sonunda Londra’daki bir akşam gazetesinde muhabir olarak çalışmaya başladım. Bir gün editörüm, benden şehirdeki dilenciler hakkında bir yazı dizisi hazırlamamı istedi ve ben de görevi seve seve kabul ettim.İşte, maceralarımın başlangıç noktası da bu oldu. Makalelerimi yazacak verileri ancak amatör bir dilenci kılığına girerek bulabilirdim. Oyunculuk yaparken makyaj yapmanın bütün numaralarını öğrenmiştim ve o zamanlar bu konuda bir numaraydım; kıyafet değiştirmekte ustalaşmıştım. Bu yeteneğimden faydalandım. Yüzümü boyadım ve kendimi mümkün olduğunca zavallı gösterebilmek için yüzüme esaslı bir yara izi yaptım. Ten rengi bir bant kullanarak üst dudağımın bükülmesini sağladım. Başıma kızıl bir perukta geçirdim; üstümü başımı da dilenciye uygun bir kılığa soktuktan sonra şehrin iş merkezlerinden birinde, görünüşte kibrit satıcılığı, ama gerçekte dilencilik yapmaya başladım. İlk gün yedi saat dilendikten sonra akşam eve döndüğümde paraları saydım; bir de ne göreyim, yirmi altı şilin dört peni toplamışım.

“Mesele üzerinde fazla düşünmeden makalelerimi yazmaya devam ettim. Ama bir gün, senedine kefil olduğum bir arkadaşım senedini ödemeyince, üzerime yirmi beş sterlinlik bir borç kaldı. O kadar param yoktu. Parayı nereden bulacağımı düşünürken aklıma bir fikir geldi. Alacaklılardan iki hafta mühlet istedim, müdürümden de izin aldım ve bu zamanı kılık değiştirip şehirde dilencilik yaparak geçirdim. On gün içinde istediğim parayı toplamıştım; artık borcumu ödeyebilirdim.

“Yüzümü boyayıp, kasketimi önüme serdikten sonra hiçbir şey yapmadan öylece bekleyerek bir günde toplayabileceğim parayı, ancak bir hafta boyunca köpek gibi çalışarak kazanabileceğim düşüncesi aklımdan çıkmıyordu. Gururum ile para kazanma hırsım arasındaki uzun savaştan para galip çıktı. Muhabirliği bırakarak dilencilikte karar kıldım. Sadece tek bir adam biliyordu sırrımı. O da, Swandam Sokağı’ndaki batakhanede kiraladığım odanın sahibi. Her sabah sefil bir dilenci kılığında oradan ayrılıyor, akşamları iyi giyinmiş bir iş adamı oluyordum.Kılık değiştirmek için kiraladığım odanın sahibi, dünyanın parasını verdiğimden, sırrımı açığa çıkarmayacağına emindim.

“Kısa zamanda önemli miktarda para topladığımı fark ettim. Sanmayın ki Londra sokaklarındaki her dilenci benim gibi, yılda yedi yüz sterlin kazanır;

ama ben bu işi biliyordum. Makyaj ve oyunculuk yeteneklerim sayesinde kısa zamanda şehirde tanınan bir tip oldum. Her gün yüzlerce peni yağıyordu kasketime ve iki sterlinden az kazandığım gün, işlerin kesat olduğunu düşünüyordum.

"Gün geçtikçe daha zengin ve daha hırslı oldum. Sonunda şehir dışında bir ev aldım ve evlendim. Kimse benim gerçek işimden şüphelenmedi. Sevgili karım şehirde bir işim olduğunu sanıyordu, ne yaptığımı hiç bilmiyordu.

"Geçen pazartesi mesaimi bitirmiş, afyon tekkesinin üstündeki dairemde üstümü değiştiriyordum. Tesadüfen pencereden dışarı baktığımda, birdenbire karımı görmeyeyim mi? Sokağın ortasında durmuş bana bakıyordu. Korku ve hayret içinde bir çığlık atıverdim. Yüzümü göstermemek için kollarımı yukarı kaldırıp kendimi geriye attım. Sırdaşım Malayalı'ya giderek içeriye girmek isteyenlere engel olmasını tembihledim. Aşağıda karımın sesini duyuyordum, ama yukarı çıkartmayacaklarını da biliyordum. Hemen elbiselerimi çıkarıp dilenci kılığına büründüm, makyajımı yaptım ve peruğumu taktım. Beni bu makyajla karım bile tanıyamazdı. Ama sonra evi arayabileceklerini ve giysilerimin beni ele verebileceğini düşündüm. Hemen pencereyi yerinden koparırcasına açtım; o sabah yatak odamdayken elimi kesmiştim ama kanama durmuştu. Çarpma nedeniyle yaram tekrar açıldı. Sonra ceketimi kaptığım gibi ceplerindeki bozuk paralarla birlikte pencereden dışarı fırlatıp, nehire attım. Sırada diğer çamaşırlarım vardı, ama o anda merdivenlerde polislerin sesini duyunca vazgeçtim. Neyse ki birkaç dakika sonra odaya girdiklerinde beni gördükleri halde, Bay Neville St. Clair olduğumu anlamadılar; onu cinayet zanlısı olarak tutukladılar.

"Anlatacak daha fazla şey kalmadı. Olabildiğince uzun süre tanınmak istemediğim için yıkanmayı şiddetle reddettim. Karımın beni öldü sanarak çok korkacağını bildiğim için evlilik yüzüğümü parmağımdan çıkarıp Malayalı'ya verdim; bir pusulaya da karıma hitaben ne yapması gerektiği konusunda çabucak birkaç satır karaladım."

"O pusula karınızın eline daha dün ulaştı," dedi Holmes.

"Aman Allahım! Ne zor bir hafta geçirmiştir kim bilir!"

"Polis, bu Malayalı'yı sürekli izliyordu," dedi Müfettiş Bradstreet, "o yüzden pusulayı fark ettirmeden göndermesi zor olmuştur. Belki de denizci müşterilerinden birine vermiştir, o da göndermeyi unutmuştur."

“Öyle olmalı,” dedi Holmes, kafasını sallayarak, “buna hiç şüphem yok. Peki, hiç dilencilik yüzünden polisle başınız derde girmedi mi?”

“Sık sık. Ama ödenen cezalar nedir ki?”

“Bu işten artık vazgeçin,” dedi Bradstreet.”Polisin bu meseleyi unutmasını istiyorsanız, Hugh Boone’un da bundan böyle ortadan kaybolması gerekir.”

“Kaybolacak; bütün kalbimle yemin ediyorum.”

“Bu durumda olayı daha fazla deşmenin bir anlamı yok. Ama dilenci olarak tekrar yakalanırsanız herşeyin ortaya döküleceğini aklınızdan çıkarmayın. Bay Holmes, meseleyi açıklığa kavuşturduğunuz için size minnettarız. Bu çözümü nasıl başardığınızı öğrenmek isterdim.”

“Bu çözüme,” diye söze başladı dostum, “beş adet yastık üstünde oturup art arda pipo içerek ulaştım. Watson, sanırım acele edersek Baker Sokağı’nda kahvaltı edebiliriz.”

BEŞ PORTAKAL ÇEKİRDEĞİ

1882-1890 yılları arasında Sherlock Holmes vakalarıyla ilgili aldığım notlara bakınca, o kadar çok sayıda garip ve ilginç olaylar olduğunu görüyorum ki aralarından birini seçmekte zorlanıyorum. Bazıları gazetelerde yayımlandı, bazıları ise hiç gün ışığına çıkmadı. Benim amacım da bu ikincileri anlatmak. Kimi vakalar, Holmes'un analitik yeteneklerini zorladı ve yazılı bir anlatım için uygun değildi; kimileri de kesin mantıksal kanıtlara ulaşılamadan yarım kaldı. Fakat bir tanesi var ki, bazı noktaları aydınlanmadığı, belki de hiçbir zaman aydınlanmayacağı halde ayrıntılarıyla o denli ilginç ve sonucuyla da bir o kadar şaşırtıcıydı. Bu vakayı size anlatmadan geçemem.

1887 yılında, kaydını tuttuğum önemli, önemsiz birçok vaka oldu. Bu on iki aylık zaman diliminde kayıtlarımı topladığım başlıklar arasında, Paradol Chamber macerasını, bir mobilya atölyesinin alt katında lüks bir kulüpleri olan Amatör Dilenciler Topluluğu olayını, İngiliz gemisi Sophy Anderson'ın kayboluşunu, Uffa adasında Grice Paterson'ların macerasını ve son olarak da Camberwell zehirlenme vakasını sayabilirim. Bu sonuncusununda, hatırlanacağı üzere Sherlock Holmes, ölü adamın saatini ayarlayarak, iki saat önceden kurulduğunu ve maktulün yatağa bu saatte girdiğini ispat etmişti. Bütün bunları da bir gün mutlaka anlatırım, ama bunların hiçbiri, şimdi kalemi elime alıp anlatmaya başlayacağım hikâyedeki kadar garip bir olaylar zincirine sahip değildir herhalde.

Ekinoks fırtınalarının çıkmaya başladığı Eylül ayının son günlerindeydik. Gün boyu rüzgâr ıslık çalıyor; yağmur, pencerelere çarpıyordu. İnsan, bu büyük modern Londra'da bile, bir an için olsun hayatın rutinliğinden kurtularak, kafesteki vahşi bir hayvan gibi uygarlığın arkasından, insanoğluna kükreyen bu büyük doğa güçlerini düşünmeden edemiyordu. Akşam olduğunda fırtına daha çok şiddetlendi ve rüzgâr, bacalarda ıslık çalmaya başladı.

Sherlock Holmes şöminenin bir ucunda oturmuş, dalgın dalgın suç kayıtlarını incelerken, ben de öteki uçta oturmuş, Clark Russel'in deniz maceralarından birini okumaya çalışıyordum. Dışarıdaki fırtınanın ve yağmurun sesi, okuduğum kitaptaki deniz dalgalarına karışıyordu. Karım, birkaç günlüğüne annesini ziyarete gitmişti; bu nedenle ben de Baker Sokağı'ndaki emektar eve misafir gelmiştim.

"Sen de duydun mu?" dedim dostuma bakarak." Biri zili çaldı galiba. Bu saatte kim olabilir ki? Birini bekliyor muydun? Arkadaş falan?"

"Senden başka arkadaşım yok ki," diye cevap verdi. "Misafirleri pek sevmem."

"Bir müşteri o zaman."

"Eğer öyleyse, ciddi bir mesele olmalı. Başka türlü, hiçbir kuvvet bir adamı böyle bir günde ve bu saatte dışarı çıkaramaz. Belki de bizim ev sahibesinin arkadaşlarından birisidir."

Sherlock Holmes, tahmininde yanılıyordu; koridorda duyulan ayak seslerinden sonra kapımız çalındı. Uzun koluyla lambayı çevirerek, misafirin oturacağı boş sandalyelerden birini aydınlatacak şekilde yerleştirdi.

"Girin!" dedi.

İçeri iyi giyimli ve zarif görünümlü genç bir adam girdi. Yirmi iki yaşında ya var, ya yoktu. Üstünden sular akan şemsiyesi ve uzun parlak yağmurluğu, dışarıda ne kadar kötü bir hava olduğunu gösteriyordu. Lambanın ışığında, endişeli gözleri ve solgun yüzü belli oluyordu. Bir şeyden korktuğu belliydi.

"Size bir özür borçluyum," dedi, altın kelebek gözlüklerini gözlerine tutarak. "Umarım rahatsız etmiyorumdur. Bakın, odanıza dışarıdaki fırtına ve yağmurdan izler getirdim bile."

"Paltonuzu ve şemsiyenizi alayım," dedi Holmes. "Askıda dururlarsa hemen kururlar. Anladığım kadarıyla İngiltere'nin güney batısından geliyorsunuz."

"Evet, Horsham'den."

"Ayakkabılarınızdaki kil ve çamur karışımından anlaşılıyor zaten."

"Bir konuda tavsiyenizi almaya geldim."

"Orası kolay."

“Ve yardımınızı.”

“Bakın bu her zaman kolay değildir işte.”

“Sizin hakkınızda söylenenleri duydum. Binbaşı Prendergast, onu Tankerville Kulübü skandalında nasıl kurtardığınızı anlattı.”

“Ah, tabii. Hile yaptı diye yanlış yere suçlanmıştı.”

“Herşeyi çözebileceğinizi söyledi.”

“Biraz abartmış.”

“Asla yenilmediğinizi.”

“Dört kez yenildim - üç kez erkeklere, bir kez de bir kadına.”

“Ama başarılarınızın sayısıyla karşılaştırınca nedir ki bu?”

“Genelde başarılı olduğum doğrudur.”

“O zaman benim sorunumda da aynı başarıyı gösterebilirsiniz.”

“Lütfen, sandalyenizi şöyle ateşin yanına getirin ve hikâyenizi bütün ayrıntılarıyla anlatın.”

“Sıradan bir hikâye değil benimkisi.”

“Hiçbiri değildir. Ben başvurulacak son adresim zaten.”

“Bunca tecrübenize rağmen,ailemin başına gelenler kadar gizemli bir olaylar zinciriyle karşılaşıp karşılaşmadığınızı merak ediyorum doğrusu.”

“İlgiyle karşılarım,” dedi Holmes. “Lütfen, şimdi en başından başlayın. Önce en önemi noktaları anlatın. Ayrıntılar hakkında ben gerekli soruları sorarım.”

Genç adam, sandalyesini yaklaştırarak ıslak ayaklarını ateşe uzattı.

“Adım,” diye söze başladı, “John Openshaw, ama başımdaki bu belayla adımın hiç bağlantısı yok. Bu bir miras meselesi olduğundan, iyi anlaşılması için en başından anlatmalıyım.”

“Büyük babamın iki oğlu vardı: amcam Elias ve babam Joseph. Babamın, Coventry’de, bisikletin icadından sonra büyüttüğü küçük bir fabrikası vardı. Openshaw patlamaz lastiklerinin patentini aldıktan sonra işi o kadar büyümüş ki, sattıktan sonra eline yüklü bir miktar para geçmiş.

“Amcam Elias, gençken Amerika’ya göç etmiş ve Florida’ya yerleşerek çiftçilik kurmuş. Savaş zamanı, önce Jackson’ın, sonra da Hood’un ordusunda bulunmuş ve albaylığa kadar yükselmiş. Lee silahlarını bıraktığında amcam da çiftlik işlerine geri dönerek üç dört yıl daha bu işi yapmış. 1869’da veya 1870’de Avrupa’ya geri dönmüş. Horsham yakınlarında Sussex Kasabasında küçük bir arazi almış. Amerika’da büyük bir servet yapmasına rağmen geri dönmesinin sebebi, zencilere ve onlara toprak veren Cumhuriyetçi politikaya karşı oluşuymuş. Hiddetli, çabuk sinirlenen biraz acayip bir adamdı; sinirlendiğinde, ağzı öyle bozulurdu ki çevresindekiler utançtan yerin dibine geçerdi. Horsham’de yaşadığı onca yıl bir kez bile dışarıya eğlenmeye çıkmadığına eminim. Bir bahçesi ve iki, üç tarlası vardı. Burada çalışırdı, ama bazen haftalarca odasından çıkmazdı. Çok fazla konyak ve sigara içerdi. Çevresinde insan bile görmek istemediği gibi arkadaş edinmeyi de düşünmezdi; hatta öz kardeşini yani babamı bile pek sık görmezdi.

“Benden rahatsız olmazdı; hatta severdi beni, çünkü beni ilk gördüğünde daha on iki yaşında bir çocuktum, yani amcamın İngiltere’ye gelişinden sekiz, dokuz yıl sonra, 1878’de. Babama, onunla kalmam konusunda yalvarırdı. Bana her zaman iyi davranırdı. İçmediği zamanlar benimle tavla ve dama oynamayı severdi. Zamanla beni, yanında çalışanlarla, tüccarlarla tanıştırdı; öyle ki, on altı yaşıma geldiğimde neredeyse evin efendisi olmuştum. Anahtarlar bende olduğu için, onu rahatsız etmediğim sürece istediğim her yere girebilirdim. Tavan arasındaki kilitli oda hariç. Oraya ben de dahil kimsenin girmesine izin vermezdi. Gençliğin verdiği merakla bir kez anahtar deliğinden içeri baktım ama eski sandıklar,bavullar ve paketler dışında bir şey göremedim.

“Bir gün – 1883 yılının Mart ayında -yabancı bir ülkeden bir mektup geldi albaya. Ona mektup gelmesi alışılmışın dışında bir olaydı, çünkü faturaları peşin öderdi ve hiç arkadaşı yoktu. Zarfı eline alıp baktığında ‘Hindistan’dan!’ dedi, ‘Kalküta pulu! Ne olabilir ki?’ Zarfı aceleyle açtı ve içinden beş tane küçük kurumuş portakal çekirdeği çıktı. Bunu görünce gülmeye başladım ama amcamın yüzünün ifadesini görünce gülüşüm dondu kaldı. Dudakları sarkmış, gözleri yerinden fırlamış, yüzü kireç gibi bembeyaz olmuştu. Elleri titreyerek mektuba baktı ve ‘K.K.K.’ diye bağırdı, ‘Tanrım, tanrım, günahlarımın cezasını çekiyorum!’

“ ‘Neymiş amca?’ diye sordum.

“ ‘Ölüm,’dedi, ve masadan kalkarak odasına çekildi. Ben dehşetten kaskatı

kesilmiştim. Zarfı elime aldığımda arkasında, üçgen şeklinde yapışan kapağın iç tarafında kırmızı mürekkeple üç tane art arda 'K' harfinin yazılmış olduğunu gördüm.İçinde, beş tane kurutulmuş portakal çekirdeğinden başka birşey yoktu. Amcamın büyük korkusunun sebebi ne olabilirdi ki?

Kahvaltı masasından kalkarak merdivenleri çıkıyordum ki amcamla karşılaştım. Bir elinde tavan arasındaki odaya ait olduğunu sandığım paslı bir anahtar, diğerinde de para kutusuna benzer pirinç bir kutu vardı.

" 'İstediklerini yapsınlar, onları hâlâ alt edebilirim,' diyordu. 'Mary'ye söyle, odamdaki şömineyi yaksın ve Horsham'daki avukat Fordham'a da biriyle haber gönder.'

"Dediğini yaptım. Avukat geldiğinde beni de odaya çağırdılar.Şöminede parlak bir ateş yanıyordu, külleri simsiyahtı, sanki kâğıt yakılmıştı. Şöminenin hemen yanında da kapağı açık, içi boş halde, pirinç kutu duruyordu. Kutuya dikkatle baktığımda, kapağın üzerinde sabah zarfta da gördüğüm 'K' harflerinin yazılı olduğunu gördüm hayretle.

" 'John,' dedi amcam, 'vasiyetnamemi şahit olarak senin de imzalamanı istiyorum. Tüm varımı yoğumu kardeşime, yani babana bırakıyorum. Şüphesiz o ölünce de sana kalacaktır. O zaman huzur içinde tadını çıkarabilirsen ne âlâ! Ama eğer yapamazsan oğlum, tavsiyeme uy ve onu en azılı düşmanına ver. Sana böyle iki tarafı keskin bir bıçağı andıran bir miras bıraktığım için üzgünüm ama işlerin nereye varacağını tahmin edemiyorum. Şimdi lütfen Bay Fordham'ın gösterdiği yeri imzala.'

"Söylendiği gibi imzaladım ve avukat vasiyetnameyi alarak gitti. Tahmin edeceğiniz gibi bu garip olay üzerimde derin bir etki yarattı ama olanları defalarca enine boyuna düşünmeme rağmen işin içinden çıkamadım. Ondan sonra bilemediğim bir korku benliğimi kapladı. Gerçi haftalar geçtikçe etkisi hafifledi ve günlük hayatın rutini devam etti ama amcamda değişiklikler olmaya başladığını fark ediyordum. Eskisinden daha çok içmeye ve toplumdan daha da çok uzaklaşmaya başlamıştı. Zamanının çoğunu, kapısını içeriden kilitlediği tavan arasındaki odasında geçiriyordu. Ama bazen, sarhoş gibi çılgınca odadan fırlıyor, elinde tabancası, evin etrafında dört dönüyordu. Bahçeye fırlıyor ve kimseden korkmadığını, hiç kimseye koyun gibi boyun eğmeyeceğini söylüyordu. Bu nöbetler geçtikten sonra hışımla yine odasına dönüyor ve kapıyı içeriden kilitliyordu. Ruhunun derinliklerindeki korkuya teslim olan bir adam evinin efendisi olamazdı. Böyle zamanlarda, en soğuk

günlerde bile, yüzü terden sırılsıklam oluyordu.

“Sabrınızı daha fazla zorlamadan meselenin özüne gelirsek Bay Holmes, bir gece yine sarhoş bir halde evden çıktı ve bir daha da geri dönmedi. Onu aramaya çıktığımızda, bahçenin sonundaki bir çamur birikintisinde bulduk. Yarım metre derinliğindeki su birikintisinde yüzükoyun yatmaktaydı. Ölmüştü. Zor kullanıldığına dair bir ize rastlanmadığı için jüri sarhoşken intihar ettiği kanısına vardı. Ama ben kendisini o kadar yakından tanıyordum ki, ölümü düşünmenin bile onu ne derece dehşete düşürdüğünü bildiğim için intihar ihtimaline inanmadım. Fakat mesele zamanla unutuldu; babam mirasa kondu ve malikâneyi ve bankadaki 14.000 sterlini aldı.”

“Bir dakika,” diyerek araya girdi Holmes, “bu, dinlediğim en ilginç hikâyelerden biri. Lütfen, amcanızın mektubu aldığı ve sözümona intihar ettiği tarihleri söyler misiniz?”

“Mektup 10 Mart 1883’te geldi ve yedi hafta sonra yani 2 Mayıs gecesi de amcam öldü.”

“Teşekkür ederim. Lütfen anlatmaya devam edin.”

“Babam, Horsham’deki araziyi aldıktan sonra, benim isteğim üzerine, her zaman kilitli durmuş olan tavan arasındaki odayı açtık. İçindekiler yok edilmişti ama pirinç kutu oradaydı. Kapağının içinde kabartma harflerle K.K.K. Yazılmıştı; altında da şunlar okunuyordu: ‘Mektuplar, notlar, makbuzlar ve bir kayıt.’ Bunların, Albay Openshaw’un yok ettiği kâğıtların listesi olduğunu düşündük. Bunun dışında, tavan arasında, etrafa dağılmış kâğıtlar ve amcamın Amerika’daki hayatını anlatan defterden başka kayda değer birşey yoktu. Bazıları, amcamın görevini ne kadar iyi yaptığını ve ne kadar cesur bir asker olduğunu gösteren, savaş zamanından kalma belgelerdi; diğerleriyse, Güney Eyaletleri devletinin kuruluşuyla ilgili politik belgelerdi. Amcam, zamanında Kuzeyden gönderilen, tepeden inme politikacılara karşı çıkmıştı.

“Babam 84 yılı başında Horsham’de yaşamaya başladı. 85 Ocağı’na kadar herşey yolunda gitti. Fakat yılbaşından dört gün sonra beraberce kahvaltı ederken, babam birden bir çığlık attı, çok şaşırmıştı. Bir elinde yeni açılmış bir zarf, diğerindeyse beş portakal çekirdeği vardı. Albayla ilgili ona anlattığım hikâyeye hep gülmüştü, ama şimdi, aynışey onun da başına gelince, çok korkmuş ve şaşırmış görünüyordu.

“ ‘Bu da ne demek John?’ diye kekeledi.

“Kalbim donmuştu.’K.K.K.’ dedim.

“Zarfın içine baktı. ‘Ta kendisi,’ diye bağırdı. ‘Harfler aynı. Ama üzerlerinde yazılı olanlar da ne?’

“ Omzunun üzerinden baktım ve şunları okudum: ‘Evrakı güneş saatinin üstüne koy.’

“ ‘Ne kâğıtları? Ne güneş saati?’ diye sordu.

“ ‘Bahçedeki güneş saati. Başka yok ki,’ dedim, ‘herhalde amcamın yakmış olduğu evrak kasdediliyor.’

“ ‘Hadi canım sen de!’ dedi cesur görünmeye çalışarak. ‘Uygar bir ülkede yaşıyoruz; böyle zırvalara inanacak değiliz. Nereden gelmiş bu şey?’

“ ‘İskoçya’dan Dundee şehrinden,’ diye cevap verdim pula bakarak.

“ ‘Bir çeşit eşek şakası,’ dedi. ‘Güneş saatiyle, evrakla işim ne benim? Böyle şeylere pabuç bırakmam.’

“ ‘Polisle konuşmalıyız,’ dedim.

“ ‘Sonra da alay konusu olalım değil mi? Olmaz böyle şey!

“ ‘O zaman işi bana bırak.’

“ ‘Hayır, saçmalama. Böyle bir zırva için ortalığı karıştırma.’

“Onunla tartışmak boşunaydı, kendisi inatçı bir adamdır. Ama benim içim rahat etmemişti.

“Mektup geldikten üç gün sonra, babam, Portsdown Hill’de görev yapan arkadaşı, binbaşı Freebody’yi ziyaret etmeye gitti. Gitmesine sevinmiştim, çünkü evden uzak olduğu sürece emniyette olacağını düşünmüştüm . Ama yanılmışım. Gittikten iki gün sonra, binbaşıdan, hemen gelmemi rica eden bir telgraf aldım. Babam adadaki kireç ocaklarından birine düşmüştü. Kafası yarılmıştı ve bilincini kaydetmişti. Ne yazık ki ben yetişemeden öldü. Görünüşe göre akşam güneş batarken Fareham’den dönüyormuş ve yolu iyi bilmediğinden ve kireç ocağının çevresinde çit olmadığından bir çukura düşmüştü. Jüri, ‘kaza eseri ölüm’ kararı verdi.

“Ölümüyle ilgili bütün gerçekleri inceledim ama bir cinayet olduğuna dair en ufak bir kanıt bulamadım. Zor kullanıldığına dair bir iz yoktu; ne ayak izleri, ne bir soygun, ne de o çevrede gezinen şüpheli yabancılar vardı. Herşeye

rağmen içimin hiç de rahat etmediğini söylememe gerek yok sanırım. Bu işin içinde bir bit yeniği olduğuna emindim.

"Miras böyle sevimsiz bir şekilde bana kalmış oldu. Şimdi bana, bunu neden kabullendiğimi soracaksınız, cevap vereyim; bu belanın bir şekilde amcamın geçmişinden kaynaklandığını ve tehlikenin beni, başka bir yerde de olsam, bulacağına emindim de ondan. Neyse, zavallı babam 85 Ocağı'nda öldü ve o günün üzerinden iki yıl sekiz ay geçti. Bu süre boyunca Horsham'de mutlu bir hayat yaşadım. Tam, bu lanetin ailemin üzerinden kalktığını ve son nesille birlikte sona erdiğini düşünmeye başlamıştım ki, dün sabah, babama gelen mektubun aynısı bana da geldi."

Genç adam ceketinin cebinden kırışmış bir zarf çıkardı. Masaya yaklaşarak zarfı salladı ve içinden beş tane küçük portakal çekirdeği düştü.

"Zarf bu," diye devam etti. "Pula bakılırsa Londra'nın batı bölgesinden gelmiş. Şurada da aynen babama gelen mektuptaki harfler ve kelimeler: 'K.K.K.' ve 'Kâğıtları güneş saatinin üstüne koy.' "

"Peki, siz ne yaptınız?" diye sordu Holmes.

"Hiçbir şey."

"Hiç mi?"

"Doğruyu söylemek gerekirse" yüzünü, narin beyaz ellerinin arasına gizledi, "çaresizdim ve kendimi, üzerine yaklaşan yılanı gören zavallı bir tavşan gibi hissettim. Dayanılmaz ve önlenemez bir lanetin pençesinde gibiydim."

"Yapmayın," dedi Sherlock Holmes. "Harekete geçmelisiniz dostum, yoksa mahvolursunuz. Ümitsizliğe kapılmanın sırası değil şimdi."

"Polise gittim."

"Ee?"

"Anlattıklarımı sakin sakin dinleyip bıyık altından güldüler. Onlara göre bu, aptalca bir şakaydı; gerek amcamın gerekse babamın ölümü tesadüftü ve bu durumla ilgisi yoktu."

Holmes kavuşturduğu ellerini havada salladı. "Ahmaklar!" diye bağırdı.

"Yine de evde benimle kalması için bir polis memuru verdiler."

"Bu gece sizinle birlikte buraya geldi mi?"

“Hayır. Sadece evde kalmak için emir almıştı.”

Holmes yine lanetler savurdu.

“Bana neden geldiniz,” diye atıldı, “ve hepsinden ötesi neden hemen gelmediniz?”

“Bilmiyordum. Ancak bugün, sorunumu Binbaşı Prendergast’a açtığımda, duydum isminizi. Size gelmemi o tavsiye etti.”

“Mektubu aldığınızdan bu yana iki gün geçmiş. Daha önce davranmalıydın. Sanırım bu anlattıklarınızdan başka ekleyeceğiniz bir şey yok.”

“Birşey daha var,” dedi John Openshaw. Ceketinin ceplerini karıştırarak, rengi solmuş, mavi bir kağıt çıkardı ve masaya koydu. Kırışıklıklarını eliyle düzeltti. “Hatırlıyorum, amcamın şöminede yaktığı kağıtlar da bu renkteydi. Bu tek sayfayı çatıdaki odanın döşemesinde buldum. Herhalde diğerlerinin arasından yere düşerek yanmaktan kurtulmuş. Amcamın hatıra defterinden koparılmış bir yaprak olduğunu sanıyorum; bize faydası olur mu, bilmem. Yazı kesinlikle amcamın elyazısı.”

Holmes lambayı kâğıdın üzerine tuttu, hep birlikte kâğıdın üzerine eğildik; yırtık köşesine bakılırsa bir defterden kopmuş olmalıydı. Başında “Mart 1869” yazılıydı ve başlığın altında, aşağıdaki bilmecemsi şeyler yazıyordu:

4.3. Hudson geldi. Hiç değişmemiş.

7.3. Çekirdekler Paramore’a, McCauley’ye ve St. Augustinli John Swain’e gönderildi.

9.3. McCauley temizlendi.

10.3. John Swain temizlendi.

12.3. Paramore ziyaret edildi. Herşey yolunda.

“Teşekkür ederim!” dedi Holmes, kâğıdı katlayıp misafirimize verirken. “Şu anda kaybedecek hiç vaktimiz yok. Anlattıklarınızı tartışmaya bile zaman kalmadı. Siz hemen eve dönüp işe koyulun.”

“Peki, ne yapacağım?”

“Yapılacak, hem de çabucak yapılacak tek bir şey var. Bize gösterdiğiniz bu kâğıdı, anlattığınız o pirinç kutuya koyun. Amcanızın diğer bütün evrakları yaktığını ve kalan tek sayfanın bu olduğunu açıklayan bir pusula da bırakın

kutuya. İkna edici kelimeler kullanın. Bunu yaptıktan sonra, belirtildiği gibi, kutuyu güneş saatinin üstüne koyun. Anladınız mı?"

"Tamamen."

"Şu an için intikam falan düşünmeyin. Sanırım bu meseleyi kanun yoluyla halledebiliriz; ama ilk önce, onların yaptığı gibi, biz de kendi ağımızı örmeliyiz. Şimdilik en önemli şey sizi tehlikeden kurtarmak. Sonra bu esrarı çözüp suçluları cezalandırırız."

"Teşekkür ederim," dedi genç adam, ayağa kalkıp paltosunu alırken. "Bana hayat ve umut verdiniz. Dediklerinizi aynen uygulayacağım."

"Hiç zaman kaybetmeyin. Bu arada, hepsinden önemlisi, kendinize çok dikkat edin, çünkü gerçekten büyük bir tehlikeyle karşı karşıya olduğunuzdan hiç kuşkum kalmadı. Eve nasıl döneceksiniz?"

"Waterloo'dan trenle."

"Saat daha dokuz olmadı.Sokaklar hâlâ kalabalık olacağından güvende olursunuz.Ama yine de tetikte olun."

"Yanımda silahım var."

"Bakın bu iyi. Vakanız üzerinde çalışmaya yarın başlayacağım."

"O halde Horsham'de görüşeceğiz."

"Hayır, sizin sırrınızın cevabı Londra'da. Onun için ben de araştırmalarımı burada yapacağım."

"O zaman bir iki güne kadar kutu ve kâğıtlarla ilgili gelişmeleri haber veririm size. Söylediklerinizi harfiyen uygulayacağım."

Bizimle el sıkışarak ayrıldı. Dışarıda fırtına devam ediyor ve yağmur pencerelere vuruyordu. Bu garip, çılgın hikâye sanki dışarıdaki fırtınadan gelmiş ve tekrar onun içinde kaybolup gitmişti.

Sherlock Holmes, başı öne eğik, ateşi seyrederek bir süre sessizce oturdu. Sonra piposunu yaktı ve arkasına yaslanarak, tavana yükselen mavi dumanı seyretti. "Watson," dedi sonunda, "galiba şimdiye kadar karşılaştığımız vakaların arasındaki en inanılmazı bu olacak.

"Dörtlülerin İşareti hariç."

"Doğru, o hariç. Ama bana kalırsa, şu bizim John Openshaw daha büyük bir

tehlikenin içinde.”

“Peki, bu tehlikenin ne olduğu hakkında bir fikrin var mı?” diye sordum.

“Bazı noktalar apaçık ortada,” diye cevap verdi.

“Hangi noktalar? Şu K.K.K. neyin nesi ve bu mutsuz aileden ne istiyor?”

Sherlock Holmes, gözlerini kapadı, parmak uçlarını birleştirdi ve dirseklerini koltuğun kenarına dayadı. “Mantıklı bir adama tek bir gerçek yeterlidir. Bu gerçekten, tüm olaylar zinciriyle birlikte gelecekte meydana gelebilecek sonuçları da çıkarılabilir. Nasıl ki Cuvier, tek bir kemiğe bakarak bütün hayvanı tarif edebiliyorsa, zincirdeki bir halkayı tamamen kavrayabilmiş bir gözlemci de hem önceki, hem de sonraki halkaları tam bir kesinlikle tanımlayabilir. Sebebin tek başına ulaşacağı sonuçları henüz kavrayabilmiş değiliz. Problemler, ancak duyulanın etkisinden kurtulduktan sonra çözülebilir. Mantıklı bir adam, yöntemi en üst noktalarına yükseltebilmek için, bilgi alanına giren bütün gerçekleri kullanmak zorundadır.Bütün bilgilere sahip olmak, bugünkü serbest eğitim ve ansiklopedi çağında ulaşılması güç bir hedeftir. Aslında bir insanın, işinde gerekli olan bütün bilgilere sahip olması imkânsız değil ve ben de bunun için çabalıyorum. Yanlış hatırlamıyorsam, bir keresinde, dostluğumuzun ilk günlerinde, benim özelliklerimi çok iyi belirtmiştin.”

“Evet,” diye cevap verdim gülerek. “Orijinal bir yaklaşımdı. Felsefe, astronomi ve politika bilgine sıfır vermiştim sanırım. Botanik: değişken; jeoloji: şehrin seksen kilometrelik bir alanındaki çamur izlerini tanıyacak kadar ileri, kimya: kendine özgü, anatomi: sistemsiz, duygusal edebiyat ve suç kayıtları: benzersiz; kemancı, boksör, kılıç ustası, kokain ve tütünle kendini zehirlemeye eğilimli. Galiba analizimin ana noktaları bunlardı.”

Holmes bu son söylediklerim üzerine gülümsedi. “O zaman da belirttiğim gibi,” dedi, “bir insan, beynindeki odaları kullanabileceği eşyalarla döşemeli ve geri kalanları da istediği zaman çıkarıp kullanabileceği bir yere, kütüphanesine yerleştirmelidir. Şimdi, bu gece dinlediğimiz hikâyeye gelirsek, bütün kaynaklarımızı kullanmamız gerektiği ortada. Lütfen arkandaki rafta duran şu Amerikan Ansiklopedisi’nin K cildini verir misin? Şimdi durumu ve bundan sonra olabilecekleri bir gözden geçirelim.İlkin, Albay Openshaw’dan başlayalım.

Amerika’dan ayrılması için güçlü bir sebebi olmalıydı. Onun yaşındaki

insanlar alışkanlıklarını kolay kolay değiştirmezler. Ayrıca Florida'nın o nefis iklimini bırakıp İngiltere'de kırsal bir kasabada inzivaya çekilmezler. İngiltere'de böyle bir hayatı seçmesi için ya birinden ya da bir şeyden dehşetli korkmuş olması gerekir. Bu nedenle varsayımımızı, birinden veya bir şeyden korktuğu için Amerika'dan ayrıldığını söyleyerek genişletebiliriz.

Korktuğu şeyin ne olduğuna gelince... Elimizdeki tek delil, şu mektuplar. Önce kendine, sonra da mirasçılarına gönderilen şu korkunç mektuplar. Zarfların üstündeki pullara dikkat ettin mi?"

"İlki Pondicherry'den, ikincisi Dundee'den, üçüncüsü de Londra'dan geliyordu."

"Londra'nın doğusundan. Bundan ne çıkarıyorsun?"

"Hepsi de birer liman şehri. Gönderen bir gemide olmalı."

"Mükemmel. Artık bir ipucumuz var. Bu mektupları yazan kişi, büyük bir olasılıkla limana yanaşmış bir gemide bulunmalı. Şimdi ikinci bir ipucuna gelelim. Pondicherry'den gelen tehdit mektubuyla tehdidin yerine getirilmesi arasında yedi hafta geçiyor. Dundee'de ise yalnızca üç-dört gün. Bu sana birşeyler çağrıştırıyor mu?"

"Katilin katedeceği mesafe uzundu."

"Ama unutma ki mektubun ki daha da uzundu."

"Ne demek istediğini anlamadım."

"En azından adamın veya adamların içinde bulundukları geminin bir yelkenli olduğunu ileri sürebiliriz. Anlaşılan şu ilginç tehdit mektuplarını her defasında denize açılmadan önce postaladılar. Dundee'den atılan tehdit mektubundan cinayetin işlenişine kadar ne kadar az zaman geçtiğini görüyorsun. Pondicherry'den bir buharlı gemiyle gelmiş olsalardı mektupla hemen hemen aynı zamanda gelirlerdi, oysa aradan tam tamına yedi hafta geçmiş. Sanırım mektup buharlı gemiyle gönderiliyor; katil ise arkadan yelkenli gemiyle geliyor."

"Olabilir."

"Olabilir değil, kesinlikle bu böyle. Şimdi bu meselenin ivediliğini ve neden genç Openshaw'a bir an önce hareket etmesini söylediğimi anlıyor musun? Mektubu gönderenler, aradaki mesafeyi kateder etmez harekete

geçiyorlar. Ve bu seferki Londra'dan geldiği için gecikmeyi göze alamayız."

"Aman Tanrım!" diye bağırdım. "Bu acımasız takibin sebebi ne olabilir ki?"

"Anlaşılan Openshaw'un elinde bulunan evrak, gemideki kişi ya da kişiler için hayati bir öneme sahip olmalı. Bana kalırsa bu cinayetleri birden fazla kişi işledi. Tek bir kişi mahkemeyi bile aldatarak iki cinayeti işleyemez. Bu işin için de başkaları da olmalı. Tek amaçları, kimin elinde olursa olsun evrakı ele geçirmek. Şu K.K.K. harfleri de bir insanın değil, bir cemiyetin ismini gösteriyor."

"Peki, ama ne cemiyeti bu?"

"Sen hiç Ku Klux Klan diye birşey duymadın mı?" dedi Sherlock Holmes, kısık bir sesle, öne eğilerek.

"Hiç duymadım."

Holmes, dizlerinin üstüne yerleştirdiği kalın citli kitabın sayfalarını çevirdi. "İşte burada, " dedi: "Ku Klux Klan. Bir tüfeğin doldurulurken çıkardığı seslerden türetilmiş bir isim. Bu korkunç, gizli örgüt, Amerikan İç Savaşı'ndan sonra Güney Eyaletleri adına askerlik yapmış olanlar tarafından kurulmuş. Kısa zamanda, Tennessee, Louisiana, Carolina, Georgia ve Florida gibi, ülkenin çeşitli yerlerinde yerel şubeler açmış. Güçlerini en fazla siyasi alanda kullandılar; amaçları zenci seçmenleri yıldırmak ve kendi görüşlerine karşı olanları öldürmek veya ülkeden sürmekti. Genellikle eyleme geçmeden önce kurbanı uyarıyorlardı. Bu uyarma, genellikle bilinen fantastik sembollerle oluyordu: mesela meşe ağacından yapılmış çatal, karpuz tohumu veya portakal çekirdeğiyle. Bu uyarıyı aldıktan sonra, kurban ya açık bir şekilde istenileni yapmalı, ya da ülkeden gitmeliydi. Eğer meydan okumaya kalkarsa, çoğu zaman beklenmedik bir zamanda, beklenmedik bir şekilde ölüm gelirdi. Cemiyet, o kadar mükemmel örgütlenmiş ve yöntemleri o kadar sistemliydi ki onlara karşı koymayı başarabilen pek olmamıştır. Amerika Birleşik Devletleri hükümetinin ve Güneydeki soyluların çabalarına rağmen, örgüt birkaç yıl daha gelişmeye devam etti. Nihayet 1869 yılında, bu hareket hızla çökertildi. Fakat o tarihten bu yana, çeşitli yerlerde münferit eylemlere hâlâ rastlanmaktadır."

"Senin de gördüğün gibi," dedi Holmes, elindeki kitabı bırakarak, "örgütün ani dağılışıyla, Openshaw'un bir sürü evrakla Amerika'dan ayrılışı aynı tarihlere rastlıyor. Bu iki olay arasında kesinlikle bir ilişki olmalı. O ve ailesinin peşindeki şeyin ne olduğunu görüyorsun. Senin anlayacağın, bu

kayıtlar ve günlük, Güneydeki örgüt elemanlarını ortaya çıkarabilir. Hiçbiri gece rahat uyuyamıyordur.”

“Öyleyse bizim gördüğümüz o koparılmış sayfa...”

“… o uğursuz defterin bir yaprağı Yanlış hatırlamıyorsam üzerinde şöyle yazıyordu: ‘Portakal çekirdekleri A, B ve C’ye gönderildi.’ Yani örgütün ihbar mektupları gönderilmiş. Sonra da A ve B’nin temizlendiğine veya ülkeyi terk ettiğine ve son olarak da C’nin ziyaret edildiğine dair bazı bilgiler verilmişti.Korkarım bu ziyaretin sonu çok kötü oldu.Bu durumda Watson, sanırım olaya ışık tutabileceğiz. Bu arada umarım genç Openshaw dediklerimi yapmıştır; zira bu onun son şansı. Bu gece söylenecek veya yapılacak başka bir şey kalmadı. Şimdi kemanımı uzatırsan, dışarıdaki kötü havayı ve ondan da kötü adamları, şöyle bir yarım saatliğine unutmaya çalışabiliriz.”

Ertesi sabah hava açıktı. Güneş ışıkları, tüm şehri kaplayan sis tabakasının arasından sızmaktaydı. Aşağıya indiğimde, Sherlock Holmes kahvaltıya oturmuştu bile.

“Seni beklemediğim için kusura bakma,” dedi, “ama bugün Openshaw vakasıyla çok meşgul olacağım.”

“Neler yapacaksın?” diye sordum.

“Herşey, yapacağım ilk soruşturmanın sonuçlarına bağlı. Sonuçta Horsham’e bile gitmek zorunda kalabilirim.”

“Oradan mı başlayacaksın?”

“Hayır, hayır; burada, bu şehirde başlamak istiyorum. Sen zili çal; hizmetçi kahveni getirir.”

Beklerken gazeteyi aldım. Masanın üzerinde katlanmış duruyordu. İlk sayfasına bir göz attım. Kanımı donduran bir haber başlığıyla karşılaştım.

“ Holmes,” diye bağırdım, “çok geç kalmışsın.”

“Ah!”dedi, elindeki fincanı bırakarak, “korktuğum şey başıma geldi. Nasıl yapılmış?”

Sakince konuşuyordu, ama ne kadar sarsıldığını sesinden anlamıştım.

“Bakar bakmaz gözüme Openshaw ismi çarptı ve sonra da ‘Waterloo Köprüsü’nde Facia’ başlığı. Haber şöyleydi:

“Dün gece saat dokuz ile on arasında, Waterloo Köprüsü yakınlarında devriye gezen H Bölgesi polis müfettişi Cook, birinin imdat diye haykırdığını, sonrasında da birinin suya düştüğünü duydu. Gecenin oldukça karanlık ve fırtınının çok şiddetli olmasından dolayı köprüden geçenlerin yardım çabalarına rağmen suya düşen kişi kurtarılamadı.Sonra ceset, alarm verilmiş olduğu için deniz polisinin yardımıyla sudan çıkarıldı. Cebinden çıkan bir zarftan öğrenildiği üzere cesedin, Horsham yakınlarında oturan John Openshaw adında bir gence ait olduğu anlaşıldı. Büyük bir ihtimalle Waterloo İstasyonu’ndan kalkan son treni yakalayabilmek için koştururken aceleden ve aşırı karanlığın da etkisiyle yolunu şaşırdığı ve vapur iskelesinin bulunduğu yerden suya düştüğü tahmin ediliyor. Yapılan muayenede ölüye zor kullanıldığını gösteren bir iz bulunamamıştır. Merhumun talihsiz bir kazaya kurban gittiği anlaşılıyor. Öyle olsa bile bu kaza, yetkililerin, nehir iskelelerinin güvenliğini tekrar gözden geçirmeleri gerektiğini gündeme getiriyor.”

Birkaç dakika ikimizden de ses çıkmadı. Holmes’u hiç böyle üzgün ve sarsılmış görmemiştim.

“Bu, gururumu incitti Watson,” dedi sonunda. “Kötü bir duygu bu kuşkusuz, gururum incindi. Bu artık benim için kişisel bir meseledir. Gücüm yettiği sürece bu çetenin peşini bırakmayacağım. Adam benden yardım istemeye geldi, ben ise, onu ölüme gönderdim!” Sandalyesinden fırlayarak sıkıntıyla odada bir ileri, bir geri yürümeye başladı. Solgun yanakları kızarmıştı ve uzun ince ellerini sıkıp duruyordu.

“Kurnaz şeytanlar!” diye bağırdı sonunda. “Ama onları yakalayacağım. Openshaw’u tuzağa nasıl düşürdüler acaba? İskele, istasyona giden sokak üzerinde değil ki? O fırtınalı gecede bile köprüden gelip geçenler olur, onların gözü önünde böyle bir cinayet işlenemez. Neyse Watson, bakalım uzun vadede kim kazanacak! Ben şimdi dışarı çıkıyorum!”

“Polise mi?”

“Hayır. Ben kendim polis olacağım. İsterlerse ben ağı ördükten sonra sinekleri kapabilirler; ama ondan önce değil.”

Bütün gün kendi işlerimle uğraştım ve ancak akşam geç vakitte Baker Sokağı’na dönebildim. Sherlock Holmes henüz gelmemişti. Eve girdiğinde ise saat ona geliyordu. Solgun ve bitkin bir hali vardı. Dolaptan bir dilim ekmek

çıkararak iştahla yedi ve bol bol su içti

“Açsın galiba,” dedim.

“Hem de kurt gibi. Yemek yemek bütün gün aklıma bile gelmedi. Kahvaltıdan beri hiçbir şey yemedim.”

“Hiçbir şey mi?”

“Bir parça bile. Yemeği düşünecek vaktim olmadı.”

“Peki, neler yaptın? Bir ipucu buldun mu?”

“Artık avucumun içindeler. Genç Openshaw’un intikamı yakında alınacak. Onlara karşı kendi şeytansı yöntemlerini kullanacağız,Watson! İyice düşündüm bunu.”

“Ne demek istiyorsun?”

Dolaptan bir portakal çıkardı ve kabuğunu soyarak kesip çekirdeklerini masaya sıktı.

Arasından beş tane ayırarak bir zarfa yerleştirdi. Zarfın içine “ S.H.’den J.C.’ye” yazdı. Sonra zarfı kapadı ve üzerine “Kaptan James Calhoun, Lone Star Gemisi, Savannah, Georgia, ABD” adresini yazdı.

“Limana girdiğinde eline geçecek,” dedi, acı acı gülerek. “Ona uykusuz bir gece geçirmeye yeter bu. Genç Openshaw’un inandığı gibi, o da bunun, kaderinin bir işareti olduğunu düşünecektir.”

“Peki, kim bu Kaptan Calhoun?”

“Çetenin lideri. Diğerlerine de sıra gelecek, ama önce bu.”

“İzini nasıl buldun?”

Cebinden, üzeri tarihler ve isimler yazılı büyükçe bir sayfa çıkardı.

“Bütün günümü, Lloyd Seyahat Acentası’nın listelerini incelemekle geçirdim. 83 yılının Ocak ve Şubat aylarında Pondicherry’ye giden bütün gemileri rotalarını saptadım. O aylarda bu güzergâhtan geçmiş olduğu belirtilen otuz altı gemi vardı. Bunlardan biri olan Lone Star hemen dikkatimi çekti. Yola Londra’dan çıktığı belirtilmesine rağmen, ismi, Amerika’nın eyaletlerinden birine verilen bir isimdir.”

“Teksas sanırım.”

“Hangisi olduğuna emin değilim; ama geminin Amerika çıkışlı olduğunu biliyordum.”

“Sonra ne yaptın?”

“Dundee’den kalkan gemileri inceledim. Lone Star gemisinin, 85 yılının Ocak ayında orada olduğunu görünce bütün şüphelerim doğrulanmış oldu. Sonra, şu an Londra limanında bulunan gemileri araştırdım.”

“Ee?”

“Lone Star buraya geçen hafta demir atmış. Albert İskelesi’ne gittiğimde, geminin bu sabah suların yükselmesiyle birlikte nehirden çekildiğini ve Savannah’ya doğru yelken açtığını öğrendim.Gravesend’e bir telgraf çektim;yelkenlinin oradan yeni geçtiğini öğrendim. Rüzgâr doğuya doğru estiğine göre şu an Godwins’i geçmiş, Wight Adası’na yaklaşmış olmalı.”

“Şimdi ne yapacaksın peki?”

“O, elimden kurtulamaz. Öğrendiğim kadarıyla, gemideki tek Amerikalılar Kaptan James Calhoun’la iki tayfasıymış. Gerisi Finlandiyalı ve Alman. Ayrıca, bu üçlünün dün gece gemide olmadıklarını da öğrendim. Yüklemeyi yapan hamal söyledi bunu. Lone Star, Georgia’ya varır varmaz, buharlı gemiyle gönderdiğim mektup da orada olacak. Savannah polisine de telgraf çekerek bu üç kişinin cinayet zanlıları olduğu bildirdim.”

İnsanların yaptıkları en iyi planlarda bile kusurlar olabilir. Peşlerindeki kurnaz ve kararlı düşmanlarının varlığını haber veren portakal çekirdekleri, John Openshaw’un katillerinin eline hiç ulaşamadı. O yıl, sonbahar fırtınaları çok uzun ve şiddetli geçti, özellikle denizlerde… Savannah’ya ulaşacak olan Lone Star’ın haberlerini boşuna bekledik. Sonunda, Atlantik açıklarında batmış bir geminin enkazının bulunduğunu ve armasında “L.S.” harflerinin yazılı olduğunu öğrendik. Lone Star’in akıbeti hakkında öğrendiklerim bundan öteye geçmedi...